

42

HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY

א קינר אין וואלד

א וואונדערליכע שיינע געשיכטע וואס האט זיך אַמאל אין
דער וועלט גיטראפֿין . וויא אזוי איין פאָדאן האט אַ קינר
גיפונען אין אַ וואלד , אונט פון דיא פֿערמאָטע דויפער
דאזשער מיט דער פאנגע

ערשטער מהייל

פון

י. פ. האלקין

זיטאמיר

געדרוקט ביא ד' י. מ. באק שט

הובא לב ד'ד ע"י פביל מאלראווסקי והוכות נשכר לרא"א בבא"ד

שנת תר לו לפ"ק

ДИТЯ ВЪ ЛѢСУ
ЖИТОМІРЬ
Въ Типографіи И. Бакста
1875

Дозволено Цензурою Кіевъ

23 Октября 1875 года:

דער וואס האט געברייט אין בעהמען, האט גיזעהן דיא
אלטפריינקעשע שלעסער. דיא גרויסע וועלדער, מיט הויכע בערג, דיא
היילין וואס געהן דארטין אונטער דער ערד, קיינער ווייסט אין זיין דיא
וועגין נישט, מען ווייסט נישט דעם אריינגאנג אונ דעם ארויס גאנג, פון
וואנען אייטליכע הייל הייפט זיך אן אונ וויא זיא לאזט זיך אויס, שוין פון
גאנץ לאנגע יארהען אז זיין ווערין נישט באניצט צו שטרייטפערדערפענשין
נאר אמיינסטען האלטען זיך דארטען אויף רייפער, וואס מאכען זעהר
אומגליקליך דיא איינוואהנער, ראפעווען אונ הארגענין אויף פיל מאל
דיא רייזענדע, דיא קינגרייך האט שוין אלע מיגליכקייט גיטאן אויס צוא
רוימען זיין פון דיא דאזיגע ערטער, שוין נישט איין מאל האט מען זיין
פון דארטין פאר טריבען, אפער אין אקורצער צייט בעזעצין זיין זיך
דארטין ווייטער;

אין דער צייט וואס אונזער געשיכטע הייפט זיך אן, האט געהערשט
איפער דיא הייפער אשעקליכר מענטש מיטין נאמען ראזשער, פאר
וועלכען דיא רעגירונג האט פערשפראכען אגרויס רייכטרום צו שענקען
דעם דאזיגען וואס וועט אים בריינגען טויט אדער לעבעדיג, פאר זיין
נאמען האט געציטערט דער גאנצער געגענד, דער ראזשער האט זיך אין
דער צייט דאס צווייטע מאל בעזעצט אין דיא דאזיגע וועלדער אונ איפער
אנייס גימאכט זעהר אומרוהיג דיא איינוואהנער אונ רייזענדע,

נישט ווייט פון דיא וועלדער איז געשטאנען איין אלטער שלאס וועלכר
עס האט געהערט צו זעהר ארייכען באראן פריצעריין, דער שלאס
איז געוועזן זעהר פעסט ארום געבועט, מיט גרויסע טהורעמס, מיט
פאריאמע

פארלאמנט בריקען, און פארברייטערט מיט פיל גיטער. דער פאראן אליין
האט אין דיא יונגע יאהרען געדרינט אין מיליטער, און האט זיך דער דרינט
אנדויסן טשין, בארום איז ער געוועסן אין זיין שלאס רוהיג, און איז
געווען גאנץ זיכער אז ער וועט קעגן ביא שטעהען נאכגען ראזשערין
מיט זיין גאנצער פאנדע, אדער אקעגן אנדערע שייקעס וואס פלענען
אין דער צייט זיין זייער בנמצא.

דער פאראן פריצעדן האט גיהאט גאר איין איינציגע מאכטער פון
זיפצען יאהר מיטן נאמען קלימענציע, ער האט זי ערצייגען אין איינס
מיט אפרעמד קינד וואס ער האט גיפונען אין וואלד, דאס קינד האט
גהייסען מיט זיין נאמען וויקטאר, ער איז גיטען אין איינע יארן מיט
קלימענציע, זיין האבען זיך צו זאמען ערצייגען גלייך וויא ברודער און
שוועסטער, ערשט נישט לאנג האט וויקטאר ערפארן אז ער איז
אפרעמדער, אבער קלימענציע האט נאך דער פון נישט געוויסט, זי
האט אים גערעכנט פאר א לייבליכן ברודער, און האט אים געליבט
וויא גברודער, און באמת איז ער וועהרט געווען מען זאל אים ליבען:
ער איז גיטען שעהן, גוט און פרום און אויך געהר געראמען. זינט
וויקטאר איז געוואר געווארען אז קלימענציע, וואס ער איז געוועזן
פריער צו איר צו גיפונען וויא אברודער, איז אים נישט קיין שוועסטער,
האט זיך זיין ליבשאפט צו איר פאר ביטן אויף איין אנדער ליבשאפט...
און דיא ראזגע נאיע ליבשאפט האט אן געצוגען אשטארק פייער אין
זיין הארץ, ער האט אבער געוויסט, אז צו דער ליבשאפט וואס ער האט
געווינטשען, האן ער נישט גרייכען, ער האט גאנץ גוט בערעכנט,
אז אזא געפונן קינד וויא ער, וואס מען ווייסט נישט פון זיינע עלטערין
קען נישט ווערן דעם גרויסען און רייכען פאראן פריצערינס איידים,
נעמין זיין איינציגע מאכטער, דיא גערימטע קלימענציע פאר א ווייב,

ער האט זיך אָפּער געפּאַרַכט אין איינעם מיט איהר לינגיר צו זיין, ער
 זאל נישט פאַרפירט ווערן פונם יצר הרע, און זאל נישט קומען צו זינדען
 קענען גאט און קענען זיין ערציהער, אונז-אויף חלילה אומגליקליך מאַכן
 קלימענציען, וועלכע ער האט גליבט מער וויא זיך אליין. ער האט זיך
 געליבט א וואהרע ליבשאפט, ער וואָלט אוועק געגעבן זיין גליק מיט
 זיין לעבען, נאר קלימענציען גליקליך צווא מאַכען, אָפּער נישט זיך צווא
 פאר פיהרען און מאַכען זיך דורכרעם אומגליקליך... זיין, ער האט
 דא אין שלאם נישט גיקאנט ווייטער ברייבען, אויב וואל ער איז גיווען
 זייער פרום אין עהרליך, דאך האט ער נישט נישטארט גרובן אויף
 זיך אליין, און דער צו וואלט ער נישט גיקאנט צו זעהן וויא קלימענציע
 קומט אן צו איין אנדערן, צו זעהן זיין געליבטע, אין דעם שוים פון
 אפּרעמדען, ער וועט דאס נישט קענן אריבער טראַגען... צווא ריק
 אָפּער איז אים אויף זעהר שלעכט גיווען: ער האט גיוויסט אז פריצערין
 וועט נאך אים זייער טרויערן, ער האט דאך אים ערצויגן וויא איין
 אייגען קינד, און זיך אין אים ארע מאל נישט גיקאנט זאט אן קיין,
 וויקטאר האט זיך וויפיל מאל גיפרובט בעטן ביא פריצערין, ער זאל
 אים ערלויבען ביזן אויף דער וועלט (באמת האט ער גימינט אוועק גיין און
 אייביג) דער באַרזאן האט אים אָפּער אלע מאל מיט פארדראם אויס גירעט
 און מיט טרערן אין דיא אויגען גישטראַפּט פאר וואס ער וויל אים אויף
 דער עלטער אוועק ווארפן, פאר דעם גוטס וואס ער האט אים גיטאן.

אַט אין אַזעלכע גידאנקען איז וויקטאר מאַג און גאָט גיווען פאר
 טראַכט, ער האט נישט גיוויסט אויף וואס זיך צו ענטשליסן אנטלויפן
 איז שלעכט, איפער בלייבן איז נאך ערגיר...

אמאל איז וויקטאר ארום האלבע גאָט גיזעסן איינער אַכטן אין
 זיין

זיין צימער פאר טיפּט אין זיינע גידאנקן, ער איז גיזעסין אן גישפּאַרט
 אוף דיא ערניבונגנס אן פּענצטער און אונטער גיהאלטען מיט דיא הענט
 דעם קאפּ, דיא לבנה האט בעלויכטין דיא פּעלד און דאס וואסער וואס
 האט ארום גירינגילט דעם שלאס, וויקטאר האט גיקוקט פונם אשענים
 פּענצטער ער האט אפּער גאר נישט פאר זיך גיזעהן, זיינע אויגן
 זאנען אים גיווען פאר לאפּען מיט טרערין זיין זאגן אים גישטאגן וויא
 צוא גיזאדעני זיין האבין זיך פון ארט נישט גירירט, ער האט דעם
 קאפּ אן גישלאגן פיל מיט גידאנקען, זייער אומעטיקע, זייער ביטערע
 גידאנקען, עס איז בייא אים גיבלעבין וואס צום געכסטיין אויסצופיהרען
 זיין פלאן, ער האט גיזעהען אז ער מוז אנטלויפן, ער מוז זיך שיידין
 מיט זיין ערציהער, וואס האט אים גיטאן גוטס מעהר וויא אפּאטער זיין
 קינד, ער מוז זיך שיידין פון קלימענציען... פון דער ליבליכער
 קלימענציען... א! דער דאזיגער גידינג האט אים גאר זיינע קרעפטן
 פאר שלאפט, און האט אים אטייך מיט טרערין פון דיא אויגן אים
 גיפּאסין! ער האט זיך אפּער דרוף גימוזט שליסן, ער האט קיין אנדר
 ברייה נישט גיהאט, ער מאכט צוא דעם פּענצטער און וויל פון אים
 אנוועק גיין, לייגן זיך אביסל רוהען, פלוצלינג דער הערט ער אנעשרייא
 אויפן פּעלד מען שרייט מיט אפינומענעם קול, ער לויפט ארום אויפן
 פאלקאן וואס אקעגין פּעלד, ער הערט זיך צוא צוא דער שטימע וואס
 שרייט, ער דער הערט דיא ווערטער! אף, טויט בעסער מיך און
 לאזט לעבין דאס קינד, דעם אומגליקלעכין יתום, דאס איז מיין זון...
 איך האב מיר אים צוא גינומען פאר א זון. וויקטארען האט אן גינומען
 אשטעק, דאס געשרייא מיט דיא דאזיגע ווערטער, ער קוקט זיך צוא
 צוא זעהן ווער זאלין געפּעך זיין דיא אומגליקליכע, וועלכע האבין נישט
 קיין רעטונג פון דיא מערדער וואס ווילן זיין דעם לעבען אנוועק געמן

ער זעהט נאר אשווער וואס פאכט זיך אין לופטן און שיינט אפ אהעגן
דער ליכט פון דער קבנה, וויקטאר וועקט אויף גישווינד זיין באדינטען
זיין נעמען ביידע פיסטאלעטין אין דיא הענט און דעם שליסל פון
דעם קליינעם טויער פון שלאס וועלכער גייט ארויס גלייך צום פעלד,
(בייא דעם טויער איז קיין גראפען גיט גיווען, מען קען פון אים גלייך
ארויס צום פעלד) זיין עפענען דעם טויער און וויפן גלייך צום ארט
פון וואנען וויקטאר האט גיהערט דיא בינומענע, און וויינענדיקע קולות
מיט דיא שרעקליכע ווערטער. איא פון וואנען עס האט זיך גיזעהן דאס
פליסצען פון שווערד, וויקטארין האט אנגעחאפט זייער שטארק בייא
דעם הארצען ער האט זיך גיפארבט זיין זאלין גיט פאר שפעטקין,
עס זאל דער וויילע גיט פאר גאסין ווערן קיין בלוט. זיין לייפען
גישווינד און רירען קאס אן מיט דיא פיס אן דער וויר, דיא מערערער
זאלען גיט דער הערען זייערע מרעט, וויא זיין זענן אפ גילאפן אז
וויא צווייא הונדערט טריט און האפן זיך פאר שטעלט אונטער אקוסט,
האפען זיין דער זעהן גאר נאהענט לעפען זיך אפטאנטע פרויענציער
שטייט אויף דיא קניא און האלט צוא גיקוועצט צום הארצין אקניד פון
איאר פינף, דרייא מענטשען מיט א שרעקלעכען גישטאלט שטייהען
לעפן איר און האלטען זייער געווער אן גישטעלט צוא איר הארצען און
זאגן צוא איר: וואס האסטו גיהערט? וואס האסטו גיזעהן? ענטפער
גיך, ווען גיט ווערסטו באלד געטייט.

אי ווייא, איך האב גאר גישט גיזעהן און גאר גישט גיהערט.
וואס זשע האסטו גזאגט לאמער אנטלויפען מיין קינד?

איך האב דאס גירענט פאר שרעק אין דער פינצטערנעס פון דער
נאכט אין אזא פירבטער. יכען ארט...

דוא האַסט אָפּער אויף דינע ווערטער גיזאגט: אויב חלילה
ראַזשער אללין איז מיט זיין ... איך לאַמער אַנטזויפּען !

איך האב געהערט פון ראזשערין, אז ער איז א פיהרער ...
אז ער איז אַנעלצטער ... אַשרעקלעכער מענטש ...

דוא האַנסט איהם ?

איך ... איך ...

ברודער לאמיר זיין טויט שלאגן. זיין זאגט נישט דאס ווארהייט,
זיין פאר מיט זיך אין דאס הייז, אדער גלייכער לאמיר טייטשן דאס
קונד און זיין לאמיר אונזעך פירן צו אונזער עקזאן, דאס פרוי איז
אין בעקאנט, זיין מוז אים גוויס זיין בקאנט עס איז זיכער אזוי ...
דאס דרייט מערדער האבן שוין גיוואלט ענדיקן זייער מערדעראי זיין
האבן שוין אים גיריסן דאס קינד פון אירע ארעמס עס האט זיין
נישט גיריט דאס גיוויין און דאס גיבעט פון דער פרוי, און דאס
יאמערליכע גישרייט פון דעם קינד, זיין האבן שיעור אין איין אויגן
בליק זיין בלוט נישט פאר גאסן אפער אין דער וויילע האט וויקטאר
אויס גישאסן, און האט גלייך איינעם דער שאסן, דער אנדערער
האט גיוואלט אנטזויפן וואלענטין וויקטארס דינער, האט אים אפער
דער יאגט און האט אים גיטיט. דער דריטער אפער איז אנטלאפן,
דאס פרוי איז גיפאלן אין אומאכט, וואלענטין, האט זיין גינעמן
אויף דאס הענט, און וויקטאר האט צו געמועטשט דאס קינד אין
זינע ארעמס און זענען גישווינד גיפאלן צום טויער און זאנען אריין
אין שלאס, דעם טויער האבן זיין פעסט צו גישלאסן, און האבן
גיבראכט צו א טראגן זייערע טהירע ראסן אין איין מיט גרויס פרייד

און זיסע לוסטיקייט וואס גאט האט זיין באגליקט צוא ראטיוען צוויי
מענטשן פון א אומשולדיקן טויט .

דער וויילע איז דיא פרויא גיקומען אביסיל צוא זיך , זיא קוקט
זיך ארום וויא פאר דולט , וויקטאר פֿרעגט זיא ווער זיא איז און וויא
קוקט זיא אין מיטן דער נאכט אין א זא וויסט ארט ?

גוטער מענטש ! פֿרעגט מיך ניט ווער איך בין פֿערלאנגט ניט איך
זאל איך דער ציילן מיינע אומגליקן , וואס איך בין אויס גישטאנען
אין מיין לעבן , איך קען איך ניט דער ציילן דיא שרעקליכע אומשטיקע
גישטיקט , איך האב אויף זיך גינומען אז איך זאל פאר שליסן מיין
גישטיקט אין מיין הארצין , איך זאל פאר דעקן מיינע אומגליקען פון
אלע מענטשן , נאר דער טויט אליין וועט היילן מיינע ווינדען פונם
הארצין , אבער קיינער וועט גישט וויסן . . . איר קענט נאר וויסן אז
איך בין איין ארמט פרוי איך האב ניט קיין היים . ניט קיין קרובים ,
ניט קיין פריינד וועלכע . . .

ניט קיין קרובים ניט קיין פריינט , א ! דער ציילט , דער ציילט ,
אך ! עס פאר נעמט מיך באס הארצין .

דיא פרוי ווישט דיא אויגן אפ און דער ציילט ווייטער : איך בין
גיזעסין אין א דארף ניט ווייט פון פֿראג אין איינעם מיט איין ארעמין
בויער וואס איז גישטארבן , זיין ווייב איז נאך אים אויף אין געבן
פאר צער גישטארבן און איבער גלאזט אויף מיינע הענט אט א דאס
קינד , איך האב גינומען דעם ביטערדין יתום צוא זיך איך זאל אים
ערציהען , טאמער וועלן מיך פאר דער מצוה מיינע אומגליקן אויף
הערען נאך יאגן , אך ! אבער גיין , מיינע אום גליקן שיידין זיך מיט
מיר

מיר גיט , זייא פאר לאזין מיך גיט , זייא ווערן גאר גיט מיר מיך
נאך צוא לויפן , עס האט זיך אין דאָרף פלוצלינג אן גיצונדן אפּייער
און האט פאר ברענט פּעט דאס גאנצע דאָרף . האבן שרעקטע
מענטשן שולדיג גימאכט מיך אין דער שרפה , איך האב גימוזט
אנטלויפן , איך האב גינומן אויף מיין אָרעם דעם פּיטערין און פּינצטריין
יהוס . און בין אַוועק גיגאנגען וויהין דיא אויגן וועלן מיך טראגן ,
אנטלויפן ווייטער פון מיין אומגליק , טאמער וועט זיך גיפּינען אַמענטש
וואס וועט זיך אויף אונז רערבארימען . היינט אַקעגן נאכט האב איך פאר
פלאנעט אין דיא דאזיגע וועלדער צוא ווישן דיא שרעקליכע פּערש און
מאלן , דאס קינד איז אנטשלאפן גיווארן אויף מינע הענט איך האב
אים אָפּער גיט מער פח גיהאט אויף מינע הענט צוא טראגן איך
האב זיך אַנדער גיזעצט און האב אים גילייגט לעבן זיך , אלליין האב
איך גיטראכט , דיא גאנצע נאכט גיט שלאפן . צווייא שטונדן בין איך
מיר רוהיג גיזעסן , איך האב גימיינט אז אין דעם עליטען אַרט געפן
איך זיך גאר אלליין . מיט אַמאל דער איך גאר גיט ווייט פון מיר אַט
דיא דאזיגע ווערטער : גענוג צוא שלאפן מארגאן ! שטעה אויף , שוין
צייט געהן זוכן רויב , ראזשער שטייט אצור באם וועג צוא ווישן
קעניגראץ אין צוא ווישן סארוויס , אויף דעם וועג פארין דורך פיל
רייזינדע , דא וועלן זייא גיט פערין אונזערי הענט . פאר דיא הייד
און פאר ראזשערס נאמען וועלכער דער מאנט מיך אַלע מיני אומגליקן
און צרות , בין איך גיווארן אין איינע ציטערנדיש , אין איינע
פלאטערנדיש , איך חאפ דאס קינד און לויף גישווינד אַוועק , דאס
קינד אָפּער צו שרייט זיך , איך קאן אים גיט איין געמן , דיא רוצחים
לויפן אונז נאך און האבן אונז גיחאפט , דאס איבעריגע ווייסט איר
שוין אלליין , איר גוטע מענטשן , מיני רעטטער און פּעשידטער ! איר

האט מיך גירעטעט פון טויט , איר האט גילאזט לעבין דאס קינד וואס
איז בייא מיר טייערער פון מיין לעבין , א! מיט וואס קען איך אייך
דאנקען פאר אזא גיטאר פאר אזא וואלסטעטיקייט ?

א! גענוג בין איך שוין בעדוינט , גענוג פאר מיר דאס אליין וואס
איך האב גיהאט דאס גליק צו רעטען אייך פון טויט , ארויס צו נעמען
אייך פון דיא הענט פון דיא שלעכטע מענטשען . דיא מערדער ,
דיא רויב־ער .

וויקטאר האט זיך גירעכנט גליקליך , ער האט זיך זייער גיפרייט
וואס דיא מענטשן וועלכע האט האט אים באשערט זייא צוא העלפין ,
זענען ווערט זיין הילף , ער האט אן גיקוקט דיא פרויא מיט גרויס
ליבשאפט , עס איז אים נישט ארויס פון זינען אז דיא דאזיגע גוטע
פרויה טוט מיט איר יתום גלייך וויא דער באקאן האט גיטאן מיט אים ,
ער האט נישט אראפ גינומן קיין אויג פונעם קינד , וועלכען ער האט גפונען
אנגלייכן צו זיך , וויקטאר איז גיוועזן אין דער צייט גליקליך ער האט
אין דער מינוט פאר געסין זינע אייגענע אומוגליקן אונ זיין שלעכטע
לאגע וואס ער האט זיך אליין גיפונען , דיא וואהלסטעטיקייט וואס איז
אים גידאטין צו טאן האט אים גימאכט אויף א וויילע פאר געסין דיא
ליבשאפט צוא קלימענצען וועלכע עס האט בייא אים דאס חיות
ארויס גיצוגין .

2

וויקטאר האט גהייסען זיין דינער וואלענטען פריינען פאר דיא
געסט עסין אונ שרינקען , דער נערן אונ דער קוויקן זייא אביסיל ,
דיא

דיא פרוי וואלפֿע (אזוי האט זי גיהייסען), האט זיך אביסל צו ריק
 גיקערט צו אירע קרעפטן, וויקטאר האט איר אפ גיטרעמין זיין אייגן
 בעט ער האט זי קאם איין גירעט זי זאל זיך צו גליינען אפ רוהען.
 דאס קינד האט מען גילייגט לעבען איר, און וויקטאר האט זיך גזעצט
 לעבען זיינע שלאפעדיקע געסט, ער האט אזוי פאר בראכט דיא
 איבריגע שטיקעל נאכט, ער איז גווען זעהר גיריכט פון דער איידעך
 און ערליכער נאר אומגליקליכער פרוי, אים זענען ארויף געקומען אויפן
 זינען גייע געדאנקען, ער האט אין דער צייט געהאט גענוג וואס צו
 מראכטען: דער באראן, אזוי האט ער גיטראכט—האט זעהר אנגוט הארץ
 ער וועט זעהר צו פרידן זיין פון דיא אומגליקלעכע געסט, וואס זיין
 זאכן האט זיין גרעמטעט, ער וועט גענוים וועלען מאן דעם קליינעם
 געאצינט ען (ער האט אזוי געהייסען), דאס וואס ער האט געמאן
 מיט אים אלליין, אויך דיא פרוי וואלפֿע, איז זייער אקלונגע אפרומע
 און אנגלעכענטע, דער באראן פריצערין וועט זי צו נעמן פאר
 אנזעלען צו זיין מאכטער קלימענציע, קלימענציע, אן שטאט וואס
 זיא פלעגט פאר בריינגען גאנצע מעג און נעכט מיט איר פרוידער מיט
 וויקטארען וועט היינט פאר בריינגען דיא צייט מיט וואלפֿען, ער אלליין
 וועט זיך פאר נעמען צו לערנען מיט גיאצינטען, ער זאל אים מאכין
 פאר איין ערלעכען אנומען און אפרומין אזוי וויא ער אלליין איז, מיט
 דיא גילענעגעהייסען וועט ער שוין נישט זיין צו זאמען מיט קלימענציען
 אזוי וויא פריער, ער וועט אן איר קענען פאר געסן... וויקטאר איז
 גווען פון דעם גיבאנק שטארק ענטציקט, ער האט געמיינט אז ער איז
 שוין גליקלעך, ער וועט שוין ווייטער פלייבען בייא זיין געליבטען
 פאטער... ער וועט שוין נישט הארפען גע ונד זיין, ער האט זיך שוין

ט וואס צו פארקײטען זיכען אין איינעם מיט קלימענציען ... ער וועט
 ענען ווארען מיט איר אין איין חוץ און פארט זיין פון איר פון
 ייטן ... לעבן אפ געשיידט פון איר ... אפער זיין , גיין ! דאס
 וואו נאר אפאלשע מיינונג , פאלשע גידאנקען : ער האט זיך ווייטער צו
 יק גוט און געהייבען פארעכענען , און ווייטנדיג דא קערן ער
 קלימענציען מיט פאר געסן עס קען מיט זיין ער זאל זיך מיט איר מיט
 עהען אלע טאג , אלע וויילע , און ווען ער זאל שוין באניצען פון זיין
 יט אלע מיגליכקייט ער זאל זיך מיט איר מיט זעהען , וועט דען
 קלימענציע מיט קומען צו אים ? זיא וועט דען קענען און אים איין מינוט
 זיין ? זיא וועט דאס גאר מיט רעכענין פאר גייטג , פאר קערט זיא
 עט רעכענין פאר דער גרעסטער עולה און זיא זאל מיט קומען פאר
 גרינגען דיא צייט מיט וויקטארין ... זיא וועט טאקע קומען צו אים
 זיין זיין זימער , זיא וועט וועלן אויך צו געבן מיה און העלפן
 גרינגען דאס קינד , דעם יתום , וואס איר גילבטער ברודער , האט
 אים גירימען פון דיא מערדערס הענד , וויקטאר איז ערשט איבערגיין
 יקומען צום ווארען גידאנק , ער האט גוט פערבינט און עס איז גאר
 גאר קערט , דער סלומשאי וואס גאט האט אים דא צו גישיקט מיט
 יער אלמנה און מיטן קינד , בינדט אים צו צו קלימענציען נאך מער
 זיא פריער , ער וועט מיט איר מוזן זיין מיט צו שיינט נאך מער אלס
 גרינגער . ער וועט דען זיא קענין אונזען טרייבן פון זיך ? אדער פאר
 ווערין איר זיא זאל געהן צו אים ? ער וועט דען קענין איר ענדעקן
 זיא אירזאכע פאר וואס ער טאר זיך מיט איר מיט זעהן , מיט איר
 יט זיין צו זאמען ? און אויסער דעם , איז דען אסברה און ער זאל
 פאר געסן קלימענציען , וועלכי האט און שטארק פאר נומען אלע זינע
 גידאנקן ? איז דען אסברה , ער זאל זיין מיט ווייט פון איר און אהים

דייטן דיא ליבשאפט , וואס איז אזוי שטארק איין גינארצילט אין זיין הארצין ? גיין ! האט ער גיזאגט עס איז גאר נישט קיין סכרה אין דער וועלט , איך זאל דא זיין ! איך מוז לויפן ווייט ,

איך מוז אנטלויפן פון ראנען וויא צום געבשטין , מיין זיין דא קאן מיר גאט ווייס צו וואס בריינגען , איך האב אזוי פיל שטארקייט נישט צו גובר זיין דיא ליבשאפט , דיא שטארקי און רייני ליבשאפט ... דיא ליבשאפט זאל בלייבן היין און הייליג אזוי וויא פריער ... מיין איינגסט און קומער . וואס צו בייסט מיין הארץ זאל בלייבען ביא מיר אין געהיימנעס , גיין , עס קען נישט זיין , בלייב איך דא אזוי ווער איך אפארברעכר אדער איך וועל שטארבן , מיינע פוחות וועלן זיך מיר ענדיגן , מיין לעבן אדער מיין ערע איז דא זיצנדיג ביא מיר אין גיפאהר ... אין דיא גידאנקן פאר טיפט איז וויקטאר גיזעסען לעבן דיא שלאפדיקע , זיין קלוגהייט און זיין פרוקטייט האבן אים גענויט פיל צו טראכטען , ער האט נאר גיקלערט וויא אזוי צו באווארנען זיך פון שלעכטע און פון אומגעדליכע צופאלן . . . ער איז גיווען אין דיא רעזונות אזוי פאר טיפט אז עס האט גיקענט אונזען גיין אזוי אלאנגע צייט , מען וואלט גיקומען צו אים עטליכע שעה אופן טאג וואלט מען אים נאך גטראפען אזוי זיצען . . . נאר פלוצלינג האט איבער גריסען זייני גראנקען אגרויס גישרייא וואס עס האט זיך ארויס גריסען ביא דער שלאפדיקער פרוי זיא האט גיצייטערט מיט אלע אברום , דאס פנים איז איר גיווען פאר פלאמט , עס האט איר ארויס גיטראטן א שווייס אופן פנים , זיא שרייט מיט אביטער גישרייא , מיט גרויס אימפעט , זיא רעט דיא דאזיגע ווערטער , ראזשער! אום ער בארמליכער ראזשער , וואס ווילסטו ? גוואלד וואס מוסטו ? נישט קיין אומגעדריקייט , נישט קיין שוויגהייט , מאכט דיר נישט אפ הענדיק . . .

שלאג

שלאג! שלאג! נעם אים דעם לעבין... רוא מאנקסט מיך דאס קינד?
 הא! ניין, ניין! רוא וועסט אים שוין מער ניט זעהן, איך האב אים
 אויס גריסען פון דיינע הענט, איך האב אים גירעטעט פון שוויט!
 בעווארינט פון שאנד... דיא אומגליקלעכע מוטער פלייבט נאר נעביך
 בייא ריד... אי גזקן, אי רוצח! א הימל! א! גאט מיין גאט!

בייא דעם שרעקליכען גישרייא האט זיך דיא מאדאם וואלפע אויף
 גיחאפט ניט שוויט ניט לעבעריק, זיא קוקט ארום זיך אזוי וויא צוא
 שטעלט, זיא זעהט וויקטארין פאר זיך, זיא קוקט אים אן מיט שרעק
 אין שרייט. אט איז ער! זיא פאר שטעלט זיך דעם פנים, אונ שרייט
 נאך אמאל: גוואלד אט איז ער...

ווער איז דאס, אט איז ער? פרעגט זיא וויקטאר אימפעט, פאר
 ווינדערטער הייט, ער פרעגט זיא וואס בעמייט איר גישרייא אונ
 אינע ריד, אונ וואס איז זיא אזוי צוא מישט? דיא פרוי וואלפע רייבט
 זיך דורך דיא אויגן אונ באטראכט וויקטארין אליינגע צייט, זיא קומט
 אפיסעל צוא זיך אונ לאזט ארויס אנרויסען זיפן, אונ זאגט צוא אים:
 פאר צייטט מיר מיין ליבער הער, זייט מיר מוחל מיין גענדיגער אי מיר
 האט זיך גיחעמט א שרעקליכער חלום, מיר האט זיך פאר גישטעלט
 אמענטש... אמענטש אין אייער אן בליק.... גאר אייער אן גיזכט...
 פונקט אייער פנים... אף זייער שרעקלעך.. פערצייהעט מיר מיין
 הערר וואס איך האב אייך אויף גיוועקט פון שלאף. — מיך אויף גוועקט
 פון שלאף! איך האב גאר ניט גישלאפען. נאר איך וועל מיך ניט
 לייקענען מאדאם, איך בין פאר ציטערט גיווארען פאר דעם נאמען
 ראזשער, וואס איר האט דער מאנט.

אי הימל! איך ראב אן גרופין דעם נאמען דאזשער?

יא יא מאראם , איר האט אים אן גירופען , איר האט גיזאנט ,
אז איר האט בייא אים שוין דאס קינד אנוועק גינומען נאר דיא מוטער
פאר בלייבט בייא אים .

אך ! אומגליקליכע ! ... אף!—וואס זאג איך ! פאר גיבט מיר
מיין הערר , מיין ליבער אונג גוטער הערר ! דאס איז אטרוים , דער
צופאל פון היינטיגער נאכט האט זיך מיר פאר געשטעלט , דיא
מערקער , דיא רייבער וואס האבען גיוואלט שוויטען דעם קריינעם
גיזאנטען , זיין מוטער וועלכע לעבט שוין מער נישט ... זיין מוטער
וועלכע איז גפאלען אינטער דיא הענט פון דיא שלעכטע מענטשן ...

איך בעט אייך מאראם , איך וויל אייך נאר איין זאך פרעגן ,
איר האט פריהער גזאנט אז דער ראזשער , פון וועלכען דיא רויבער
האבן גרעט , דער מאנט אייך אלע אייער , אומגליקען ; צו האט איר
נישט גיקענט אזא מענטשן , וועלכער האט געהייסן ראזשער אונ
וועלכער איז פילייכט שולדיג אין אייערע אומגליקען ?—אי ; איך האב
אים זייער גיקענט ,— נאר דאס איז גיוועס נישט דער ראזשער , דער
אטאמאן פון דיא ראזבאניקעס , וועלכע זענען פיר אין דיא וועלכער
פון בעהמען ?

אומגאטעס ווילען מיין הערר ! אומגאטעס ווילען , פרעגט מיך נישט
ווענען דעם , איך האב אייך שוין גזאנט , אז קיינער טאר נישט וויסען
מיין שרעקליכע גישיכטע , קיינער אין דער וועלט וועט נישט וויסען ,
ווען איר ווילט נישט אנדערש אז איך זאל אייך זיין דער צעהלין , בעט
אייך , גיבט מיך בעסער איבער אין דיא הענט פון דיא ראזבאניקעס ,
אירער איך זאל אייך ענדעקען מייע געהיימניסע .

וויט רוהיג מאכט, איך וועל איך שוין מער נישט פֿרעגן, איך
פֿערשפּרעך מער נישט צו פֿענערען וויסען אייערע פֿארבארגענעם, שלאָפֿט
פֿעסער, רוהט אייך אויס, עס איז נאך פֿריה עס איז ערשט נישט לאַנג
טאג גווארען.

דיא מאכט וואלפֿע האט אפֿער שוין מער נישט גיקענט שלאָפֿן זיא
איז אויף גשטאנען, וויא ראפֿען פֿאר פֿראכט ביז וויקטאר האט דער
זעהען אין פֿענצטער פֿרידערין ארום געוון אין גארטען. ער פֿעט אפֿער
וואלפֿען, און לויפט צום אלטן פֿאראן. ער קושט אים דיא הענט אין
זאגט: מיין טוהירער פֿאטער, וויא אזו האט איר גשלאָפֿן דיא נאכט?

זעהר רוהיג מיין ליב קינד. אין דוא?

איך, איך האב פֿאר פֿראכט דיא נאכט זעהר גליקלעך. גאר וואס
איז דיר עפעס דיא אויגן רויט? עפעס האסטו גימוזט זיין אומרוהיג.
זאג מיר מיין ליב קינד, וואס פֿעלט דיר? פֿילייכט האסטו עפעס
אזארג? פֿילייכט פֿאר דריקט דיר, וואס דוא האסט בייא מיר נישט
גיפֿילט ביין פֿקשט צוא דאזין דיר רייזן? מיין קינד! גלויבסטו דען אז
איך קען דיר לאזן פֿארין, גלויבסטו דען, אז איך בין אין שטאנד צוא
שיידן זיך מיט דיר? זאג אללין, איז דאס בייא דיר רעכט, אז דוא
זאלסט מיר אפֿער לאזן און אנוועק פֿארין? אויב דוא שוסט דער
מיט נישט דיא גרעסעטע ענדה, וואס דיא פֿארערשט. פֿון מיר אזא
שווערע זאך?

דיא דאוועט עטליכע ווערטער האבן וויקטארין גאר נעם קאפֿ צוא
שלאָפֿן עס האט אים גאר דיא גידאנקען צו ריכערש, ער האט גיפֿיהלט
דיא נארהייט פֿון נעם פֿאראנס הייד, ער האט גיפֿיהלט וויא ווייט ער
איז גירעכט. גאר וויקטאר איז אצונד גיווען פֿארנומען גאר מיט עפעס

אנדערש. ער האט איצט גירארפט היידן צום באראן וועגן דער אלמנה מיטן יתום: ער האט אויף דער צייט פאר געסן זיין אייגענע לאגע, ער רופט זיך אפ צום באראן אין זאגט:

ליבער פאטער! איך בין נישט גיקומען צוא אייך גאך אמאל דער מיט, וואס איך האב גיהאט דען אומגליק שוין איין מאל ערצאדענען אייך. איך וועל שוין אייך מער וועגען דעם נישט דער מאנען. איך האב צוא אייך גענעדיגער פאטער! איין אנדער געבעט.

וואס ווילסטו בעטן מין קינד, זאג מין לייב קינד איך וועל דיר געוויס נישט אפ זאגן—אטייער פאטער! געמליכער מענטש נישט פון מיינט וועגן וויל איך אייך בעטן, נישט פון מיינט וועגן. איך האב פון אייך צוא בעטן גינאר אין גוט הערציגקייט פאר איין ארמער אלמנה מיט א יתום, וועלכע איך האב גיהאט דעם גליק אין דער נאכט צוא דעטען פון דיא הענט פון רוצחים. וויקטאר דער צעהלט דעם הער פרייערין אלסדינג וואס עס האט זיך פאסירט, ער שטעקט פאר אים פאר דיא פרוי וואלפע פאר זייער איידיל אין ארינטלעך. ער בעט אים ער זאל איר ערדויבן פאר בלייבן ביא אים אין שלאס אנקער זיין שיין דער באראן ענטפערט אים אין זאגט:

וויא איז דיא איידעלע אין עלינדע פרוי? וויא איז זיא, מין קינד? איך וועל זיא זעהען. אויב זיא איז ווערקליך אזו וויא דיא שטעלסט זיא פאר זאג איך זיך נישט אפ צו שיצן זיא, זיא וועט פאר בלייבן ביא מיר, זיא וועט זיין אנזעהן צו מין טאכטער.

וויקטאר לויפט איג בריינגט צו פירן דיא פרויא מיט איר קינד, זיא פאלט דעם באראן צוא דיא פיס, ער הייבט זיא אויף אין שפרעכט מיט

מיט איר עטליכע ווערטר אונרופט זיין דינער : ער באפולט אים באלד צוברייטען אשייגעס צימער פון דער פרום וועגן . דיא פרויא וואלפע געזט אז דעם באראנס הענט מיט טרערן . וויקטאר האט זיך אויף ניט גיקאנט זיין האלטען פון וויינען , אללין פריצערען האט אויך דיא אוגען גווישט פון וועלכע עס האבן טרערען ארויס גיטרעטען .

מאראם ! (זאגט דער בארא : צוא איר) — מיין זאהן האט מיר גיזאגט , אז אייער טרעפגעשען מוזן זיין א סוד פאר אלעמען , זייט זיכער , אז איך וועל אייך גיט מאכען קיין שום פראגע וואס עס קען אייך שטערען אייער רוה , וועלכע איך ווינטשט אייך בייא מיר צוא גניסען , זייט אמוטער מיין איינציגער טאכטער , לערנט זיא צום גוטען , זיא וועט אייך גיהארבואם זיין , זיא איז זייער אגוט הערציגע , איר וועט זיא געוויס ליבן , זיא איז ווערט מען זאל זיא ליבען , אונר עטליכע יאהר ארום ווערען מיר איבער געבען אייער קינד אויף וויקטארס הענט , וויקטאר וועט אים זיין זייער אגוטער לעהרער , ער וועט אים פירען אין א גוטען וועג , א מיין ליבער וויקטאר ! ער איז נאך צוואר גאר יונג , ער איז אפער פרום , ארינטלעך , אונר גילערענט ער איז מיר שטארק איינגעפאקן אין מיין הארצען , איך וואלט פון זיינעט וועגען געטאן אלץ וואס נאר מיגלעך איז , אלצדינג וואס איך ווארט נאר גיקענט טאן , בוכרי צו מאכען אים גליקלעך . זיא וויקטאר ? זיא דיא ווארהייט גלייבסטו אז איך בין גרייט פון דיין גליק וועגן צוא טאן אלצדינג ? זיא הער פאטער ; אלץ וואס נאר מיגליך איז , וואלט איר פון מיינעט וועגען גיזאגן . וויקטארען האט בייא דיא רייד אן גהייבען צוא קלאפען דאס הארץ , עס האפען זיך אין אים דיא בלוטען גהאקט , ער האט גוט גוויסט אז פריצערען קאן אים גליקלעך גיט מאכען . ער קען אים גיט פאר אייניגן מיט קלימענצען , דאס איז גאר גיט מירליך .

מיגליך צו מאן , ווארום ווער ווייסט פון וואנען ער קומט ארום ,
 פילייכט פון שלעכטע עקטריין , וועלכע קענען מאכן צו שאנד-זיין גרוסען
 נאמען , און פון דעם קען זיין אומגליקלעך קלימענציע . . . וויקטאר אליין
 האט דאס נישט געווינטשען ער האט דאס נישט געקענט באנערן . אין
 דיא רייד זענען זיין אלע גיקומען אין דעם באראנס צימערן זיין האבן
 דארטן גיטראפין קלימענציע . קלימענציע איז געזעסן אין גוטארט אפן
 פאטער , זי איז אויך געזעסן זייער פארטראכט , זייער פארטראכט ,
 דיא אורזאכע פון איר זארג איז גיווען , וויקטאר , זי האט גיזעהען
 שוין פון אצייט אז ער איז זייער פאר זארגט . און פאר בימערט , זי
 האט נישט גיקענט פאר שטיין וואס דאס זאל באמייטען , וועלכע
 אומעטקע גיראנקען זאנען אים אזו שטארק פאר געמען ? וואס ער איז
 אזו צו דירעקט אין צווא טראגן , און זאגט פאר קיינעם נישט אים זיין
 האבן . אויך איז איר אונזערער אז שוין פון אצייט אז זי האט נישט
 פון אים דיא פריערדיגע התקרבות , עפעס דער ווייטערט ער זיך פון
 אצייט פון איר , דאס אדערניג מוז גוים נישט אומזיסט זיין , עס איז ביא
 איר גיבליבן , דעם היינאטעגן טאג צו זעצן זיך צו וויקטארין ער זאג איר
 ענדעקן זינע גיהימענעש . וויא זי איז גיווען אזו שטארק פארטראכט
 אין איר גיראנקען , האט זי דער זעהען אן קומען דעם פאטער מיטען
 פרוער , און עפעס איין אומגעקאנטע פרויא פירט א קינד פארין האנט ,
 פרייערין נעמט קלימענציען פארין האנט . ליבע מאכטער (זאגט ער צו
 איר) דיא האנט שוין לאנג היין מוטער נישט , דיא האנט נעביך היין
 מוטער גאר נישט גיקענט ! איך שטעל דיר פאר אט דיא גינעמען צו זיך
 פאר אזו , דאס האבן מיר צווא פאר באנקען היין איידעלע פרויא . איך
 האב דיא וועסט זי ליבען אזו וויא א מוטער זעהסט דיא פרויא מיט איר
 קינד דאס איז אהום , זי האט איהם ליבן פרוער וויקטארין , ער האט

זיין גיבראכט צו אונז, ער האט זיין היינטגע נאכט ארום גינמן פון מערדערס הענט, דיא דאזיגע מאראס וואלפע האט נישט קיין היים נישט קיין קרוכים נישט קיין פריינט, איך בנער, אז זאגאל דא גיפונ אשאכטער און אפרידער אויף אנליקליכע און ארוהיגע ווייניג.

אך ליכער פאטער ווא איםרעד און זיס זענן דיגע רייד, איך בין ענטציקט פון היין גוט הערציקייט, דיא הערענטע וואלפע וואס אהר פנים צייגט איר ערליכקייט וועט אין מיר גענויס געפונן אשאכטער, נאך מער צו ליב דעם, וואס מין פאטער איז פרויד האבן זא צו זיך צו גינמן. וואלפע איז ווער גירודט גוראן פון דיא אלע ליכע אין זיסע רייד זא ווארפט זיך קלימענציען אויפן האלז, קלימענציע געמט זא שטארק ארום און קושט זא און האלזט זא זא פרייט זיך וואס גאט האט איר צו גישקט אנוט גיזעלן שאפט, דער ווייגע האט מען דער ליינגט צום טיש אז ביסען. נאך דעם אז בייסן איז וואלפע גאנצן אין איר צימער אפיסיר אויס רוהן: און קלימענציע איז דער פון גערין געוועזען, ווייל זא וועט קענען געמין וויקטארין אז אייזט און פאר בריינגען מיט אים, דער געהן בייא אים אלע זיינע פארבארגענע.

3.

קלימענציע געמט וויקטארין פאר דער האנט און פירט אים אוועק אין סאר שפאצירן געהן. וויקטאר האט נישט גיהאט קיין האנע אז זא: נישט געהן מיט איר, ער געהט מיט איר. זא האלט אים פאר דער האנט און קוועטשט אים דיא האנט פאר ליבשאפט, אפער ער ציט ביסליך ווייס זיין האנט ארויס פון אידע הענט, קלימענציע ווערט דאריפער שטארק פאר ווינדערט, זא טראכט עס איז גוויס נישט אום זיסע, עס

קען גאר נישט זיין; וואס אַמאָג ווער איז אים אַלץ צום באַסט, איך מוז וויסן
וואס דאס בעטײט, איך מוז דאס יעצט דער געהן, עס מעג זיין
וואס עס וויל, איך וועל אים נישט אַז לאזן, ער מוז מיר ענדעקן
זיינע געהיימניסע ער מוז מיר אַלץ דער ציילן, זיא געמט אים אָן בייא
זיין האַנט, וועלכע ער האט ערשט פון איר צו גינומען אונזאַנט צוא
אים: וואס הייסט דאס וויקטאר? צו דוא ביסט אויף מיר עפעס בייז?
אָדער דוא האַלט דאס פאר אַפארפּרעך אַרום צוא פירען זיך מיט
אַשוועסטער פאר דיא הענט, מיט דיין ליבליכע שוועסטער, וואס ליבט
דיך אזוי שטארק.

אלייפריכע שוועסטער, וואס ליבט מיך אזוי שטארק!
יא יא מיין טייערער ברודער, איך קען דיר גאר נישט פאר שטעלען
וויא שטארק איך ליב דיך, דוא ווייסט וויא שטארק איך האב ליב
אונזער פאטער, אונזערן טייערען פאטער, עס איז צוואר אַשאַנדע דוועס
צוא זאגען גאר איך מוז אָבער דיא ווארהייט זאגען אז איך האב דיך
נאך ליבער פון אים, איך ליב דיך נאך פיל מער וויא איך ליב
זיך אליין.

מער וויא זיך אליין, מער וויא אונזער פאטער אָף! קלימענציע,
לאז מיך קלימענציע, איך בעט דיך, ליבע קלימענציע, לאז מיך איפּר
אליין, געה פון מיר אונזעך געה איך בעט דיך, איך קען מיט דיר נישט
זיין צו זאמען! גוואלד זאג מיר גאר נישט, נישט דייט מיט מיר, — שטייטש
שטייטש וואס הייסט דאס? וואס באטייט דאס? וואס טרייבסטו מיך
פון זיך אונזעך? וואס האב איך דיר גטאן, וואס דוא ביסט אויף מיר
אזוי בייז געזארגען? מיך טרייבסטו וויקטאר אונזעך? מיך, וויקטאר?
איך פאר שטעה גאר נישט, זאג מיר, וואס הייסט דאס? שוין פון אצייט

אז רוא דער ווייטערסט זיך פון מיר, רוא מאכסט זיך צו מיר פֿרעמד
 רוא מוזט מיר זאגען, וואס דאס בעמיט, וואס איז דא אַרואַבע פון
 ביין קומער? וואס ביסאן פון א צייט אזוי פאר זאקט אין אנטלויפֿסט
 פון לייטען. רוא אנטלויפֿסט פון מיר, רוא ווילסט מיט מיר נישט ריידען.
 זאג, זאג! איך בעט דיך מיט טרערן וויקטאר.

קלימענציע מיר מוזען זיך צו שיידן, עס איז בייא מיר אין הארצען
 אַשרעקליכע סוד וועלכין דיא טארשט נישט וויסען, קלימענציע, גיבע
 קלימענציע! מיר קענען נישט זיין מער צו זאמען, איך מוז פון האנען
 אנוועק גיין, איך מוז אנטלויפֿען, איך וועל געהן וויא היין דיא אויגען
 וועלען מיך טראגען...

וואס דעקסטו וויקטאר! גונאלד וואס זאגסט דוא? דוא וועסט
 אנוועק געהן? דוא וועסט אנטלויפֿען פון ביין היין גונד? פין ביין פאפֿר
 אין שוועסטער, וואס ליבין דיך אזו שטארק? דוא וועסט אונז אנוועק
 ווארפען, דוא וועסט אונז פאר זאנען, וויקטאר! ביין אקטען פאפֿר,
 מיך, ביין געליבטע שוועסטער? איך וועל דאס נישט אויס האלטען, איך
 וועל דאס גאר נישט איבער טראגען: זאג מיר וויקטאר, וואס איז דאס
 פאר אזא שרעקליכען סוד, איך בשווער דיך וויקטאר איך בשווער דיך
 רוא זאלסט מיר אלץ ענדעקן, עס איז נטא ביין זאך אין דער וועלט
 אזוינס וואס איך זאל בייא דיר נישט טארען וויסען, עס מעג זיין וואס
 עס וויל, רוא מוזט מיר דער ציילען.

רוא בשווערסט מיך, איך זאל דיר אויס זאגען? איך פאלג דיך
 נאר זאלסט וויסען קלימענציע אז עס איז זייער שרעקלעך, איך מוז
 דיר ענדעקן רוא צווינגסט מיך אליין דער צו. זאקסטו וויסען אז איך
 האב דיך ליב, אט איז גאר מין סוד. שטייטש, וואס איז דאס פאר

אזא סור איז דען דאס אוינגדער ? איך האב דאך דין אויך ליב .

דוא האסט מיר ליב וויא אברודער , איך אבער ליב דין . איאנער
ליבשאפט . . עס קען נישט זיין קיין גרעסערע ליבשאפט וויא איך ליב דין
דוא קענסט מיר מער נישט ליב האבען וויא איך דין , ווארום עס קען
שוין נישט זיין קיין גרעסער ליבשאפט אויף דער וועלט . ווארום דוא
רעכנסט מיר פאר אברודער , קען נישט זיין אשוועסטער זאל איר
ברודער ליבען מער וויא דוא מיר , איך אבער האב דין ליב נישט וויא
אשוועסטער , איך האב דין ליב אזוי וויא מען ליבט אפרויענציער .
וועלכע מען ליבט זייער שטארק זייער א הייסע ליבשאפט .

דוא זאלסט וויסען קלימענציע , אז איך בין דיר נישט קיין ברודער .
איך בין אגיפונען קינד . ביין פאטער האט מיר גפונען אין וואלד אקליין
קינד אונד האט מיר אריין גנומען צו זיך אין זיין הויז , ער האט מיר
טריצנען וויא איין אייגין קינד . . . דוא ביסט מיר נישט קיין ברודר ! . .
אגאט מיין גאט , וואס פאר אנליק דאס איז , איך בין גאר אויסער זיך
פון דער גוטער נאכריכט .

וואס הייסט , דוא פערצייהעסט מיר קלימענציע , דאס איך האב
דיך ליב ? דוא וועסט מיר דער פאר נישט פאשטראפען ?
— וואס רעדסטו וויקטאר ? פאר קערט איך בין איצט גליקלעך , איך
האב זיך שטענדיג גפארקט פאר דער לעצטער מינוט . וואס מיר וועלן
זיך אמאך דארפן צו שיידען . דיא הייראטע וועט מוזען פאר טרעטען
דיין ארט אין מיין הארצען , איך האב גציטערט פאר דעם גראנק וואס
איך וועל מוזען ליבין אנאנדערין אן שטאט דין . . . היינט קענען מיר
האפען אז מיר וועלען זיך אין לעבען נישט שיידן , איך קען האפען אז

איך

איך וועל קיין אנדערען אויסער דיר נישט ליפן אַוואָס פאר אַנליק
דאָס איז .

—וואָס הער איך ? וואָס הערן מיינע אַוערין , וואָס זאָגסטו קלימענציע ,
איז דאָס מיגליך קלימענציע ? ליבע קלימענציע , קען דאָס געמאלט זיין ?
ברעכען דעם אונטערשייד פון מיר צו דיר ווער בין איך , אַיטום , פון
דיאָעלירן פאר וואָרפֿען , ווער ווייסט נאָך , ווער זיין זענען גיווען ,
קען דאָס זיין , אז דער גרויסער פאָראַן . ביין פאָטער , זאל מיך וועלען
פאָראַייניגען מיט דיר , זיין איינצעליג מאַכטער . דאָס איז נאר פאלשע
האָפנונג קלימענציע .

—וואָס איז דאָס דיר פאר אַ ווינדער וויקטאר ? אזווי וויקסט וויסען
דיאָ הייד פון מיין פאָטער , וואָס ער האָט מיר וויאָ פיל מאל געזאָגט , איך
האָב אַזיין נישט פאר שטאנען וואָס ער מיינט מיט זיינע דיר . ערשט
היינט פאר שטעה איך שוין אויסדריקלעך אליי זיינע ווערטער . — מיין
טאָכטער : האָט ער צו מיר געזאָגט . ליב וויקטארען . ליב אים אַשטאָדקי
ליבשאַפט איך האָב אַגיוויסע מיינונג צו דיאָ הייד וואָס איך זאָג דיר .
דואָ וואָלסט וויסען מיין טאָכטער וואָס איך אין דואָ באַרפֿן מיר ערוואַרטן
פון וויקטארען . צו פֿיקסטו מיין ליבע טאָכטער דיאָ טהיידע מעלות וואָס
דער ליבער וויקטאר האָט איז זיך . זיין האַרץ , זיינע גיוויסען , אליי זיינע
מעלות , אַ גאָט ! העלף מיר גרייכען צו מיין האָפנונג , העלף מיר צו
דער האַרין . זעהין פון אייך קינד , וואָס איך האָב וואָס איך גלוסט צו
זעהן פאר שטייטו זיין וויקטאר אז מיין פאָטער אונד ביין ערציהר האָט
קיין אַנדער מיינונג נישט נאר פאר הייבאָטין אונד .

—וואָס דעקסטו קלימענציע ? הייד נאר נישט אַנעלכי זאָכען , דואָ
שמועסט

שמועסט זיך איין אזא זאך וואס עס איז אזוי קרום, אזא טייטל זאך,
דער מאן זיך דעם אנגער שייד...

—אך האסטו נישט דער קענט אויגער פאטער? נאך פאר שטייט דא
אין נישט? דאכט זיך דארפסטו שוין נאכין גוט וויסען אנזער פאטער
האלט זיך נישט בייא זיך גרויס ער האט פיינט פאלשי עהרע, ער האלט
נישט פון גיבארנים יחוס ער קוקט נאר וואס דער מענטש איז. אונד פון
וואנען ער קומט ארויס מאכט בייא אים גאר נישט אויס, ופערט דין
וויקטאר, ליבער וויקטאר, ער האט דאך דין ליב וויא דא שווארץ אפיר
פון אויג. ער וועט זיך האלטען פאר גליקלעך און רופען דין דאס
צווייטע מאל זיין קינד, דער גליבער פון זיין איינציגער טאכטער,
א וואס פאר א גליק עס ער ווארטעט אונד מיין ליבער גטרייער וויקטאר!
קלימענציע באניצט אירימקלעכקייט אין צו היידען וויקטארען, טרייסען
אין. גיבען אין זיין הארצען אנושע האפנונג; עס איז אבער אלץ אום
זיסט, זיא קען אים נישט איין שמועסן. וויקטאר האט זיך אליין גרעכניט
פאר גאר נישט, אזוי קליין האט ער זיך גהאקטען, האטשי ער איז
גווען אכטיגטש מיט אלע גוטע מעלות; ער האט זיך גאר מיאש גווען,
ער האט זיך נישט גקענט איינשמוסען ער זאל קענען גרייכען צוא אזא
גליק, צו זיין דעם באראן פריצערענס איין איידעם. ער האט נאר זייער
חרטה וואס ער האט מגלה גווען קלימענציען דעם סוד וואס זיא זענען
נישט קיין ברודער אונד שוועסטער, ער האט גיקלערט אז דערבאראן האט
איר נישט גיזאנט קיין מאל וועגען דעם, האט ער דער צו אגיוויסען טעם
מסתמא טאר זיא דער פון נישט וויסען, וויקטאר האט גבעטן קלימענציען
זיא זאל מאכען גלייך זיא ווייס דער פון נישט ביז וואנען עס וועט זיך
מאכען אגילעגענהייט אז דער באראן וועט איר אקליין דער צעהלען. זיא

זאגט אים דאס צוא. איז דיא הייד האט מען זיין מודיע גווען אז דער
באראן זיכט זיין ער דארף זיין עפס זייער גייטיג האבן , זיין קומען
צו אים אין דיא פאקאזיעס זיין טרעפען אים זייער פאר טראכט אונ
צו רודערט .

ליבע קינדער זאגט ער צו זיין , איך האב איך צו דער ציילען
זייער אוינדערליכע נאך : עפס איז מיט דער דאזיגער פרוי וואלפע
זייער ווינדערליכע אונ אויפפארשטאנדיג , עפס מווען זיין אירע טרעפנשין
זייער שרעקליך .

וואס איז אזוינס ליבער פאטער ? הערט מינע קינדער : איך געה
אזו דורך פאר ביין דעם צימער וואס איך האב אפ געגעבן דער פרוי
וואלפען , דיא מיר פון איר צימער איז גווען אפיסעל אפען , איך הייג
צו דעם קאפ אונ קוק זיך צו , זעה איך זיא ליגט אין בעט אן
געשפארט אוף דיא עלינגיגענס אונ האלט אין האנט אגילדין
שעכטעל באזעצט מיט די מענטשען זיא עפינט דאס אויף אונ רוקט
ארויס פון דארטען א בילד , אונ באטראכט דאס זעהער
שטארק , אונ הייבט דאס אן זייער שטארק קושען זיא זיפצט
זייער שטארק אונ זאגט : נאר אקוראט . . . דאס מוז ער מאקי זיין .
דאס איז ער געוויס , א ! ליב קינד , זיס קינד ! וואהל מיר אז איך
זעה דיך אז איך האב דיך דער לעבט צו זעהען אז איך בין זוכה דיך
צו זעהען . איך ווינד איז ווייא ! אז אין א זא הייליג פנים , אין א
זא זיס פנים איז אונ גיקרצט דאס גישטאלט פון א זא שלעכטין
מענטשין , ער האט פיל אן בליק פון אים . . . זיא זיפצט ווייטער
אונ ריכט ארום נאך אבילד , אונ קוקט דערויף בעזארגט אונ באניסט
זיך מיט טרערן ; איך אומגליקלעכע פרוי , זאגט זיא , א מיין גיזעלן ,
מין

מיין ווירטן ! אייביג וועל איך נאך דיר קלאגן . אייביג וועל איך נאך
 דיר טרויערן . ביז אין גרוב וועל איך נאך דיר וויינען . זיאט ווייטער
 אקוק אפן ערשטן בילד און קושט זיך פירע אונזעם זיך אפ מיט
 טרערן און זאגט : נאר דא אין דעם שעכטל ווערט איר נישט צו שיידיט .
 אף אין יונגע יאהרען מיין טייערע ווירטן האסטו זיך גישיידיט
 מיט דער וועלט , דוא האסט נאך קיין צייט נישט גיהאט אן זעטן
 זיך מיט א זאג ליב גישטאלט האסטו זיך מיט אים גישיידיט אויף
 אייביג . דוא ביסט גיפאלן אונטער דיא הענט פון דעם
 אונגענוטשען דעם מערדער , דוא האסט מיך איבער גילאזט אויף
 גרויסע צרות , אויף אייביקע נאך יאגענעש פון דעם שלעכטן
 אומערבארומיקן אף ליב קינד , ליב קינד ! טייער קינד ! איך
 פירט מיך אויף דיר צו קוקן , דוא דער וועקסט מיר אלע
 ווינדן , איך דער זעה אין דיר דעם קוק פון מיין ביטערן שווא . . .
 איך ווער ערצייטערט . . . אף ווינד אין ווייז איז מיר , אז איך מוז אלע
 טאג זעהען דעם אנגליק פון אזעקלן , פאר וועלכן דעם פלאטערט אין
 מיר מיין הארץ . . .

אף זייע מאדאם ווירטן טיינע . ווען וועל איך שוין אויף קומען
 צו דיר . ווען וועלן מיר זיך ווייטער פארזייגן . . . ליבע . . . און
 אין דא ווערטער האט זיך אנדער גילייגט לעבן זיך דאס שעכטל ,
 זי איז שטיל גילעגן , טרערן האבען זיך איר גינאסן פון דיא אויגן
 וויא פון אקוואל . זי האט אן גיהויבן דרעמלן אין איז ביסליך ווייס
 שטארק אנשלאפן גיווארן . אף געה שטילערהייט אריין , אין געם
 דאס שעכטל און האב עס גיבראכט איך ווייזען , פאטראכט דאס
 קינדער מען מוז דאס גיך טראגן צו ריק אנדער לייזען , ווייל זי שלאפט
 נאך

נאך , וויקטארין שטעלן זיך דיא האר קאפיר , ער ווייסט אליין גיט .
וואס געמאט אים עפעס אן אשערעק , עס גיסט אים אפ מיט שווייס ער
קוקט אן דאס שעכטער אין איינעם מיט קלימענציען , זיין עפענען אויף
אונ רוקען ארויס איין בילד דאס איז גווען איינגע פרויא זייער א שיינע
מיט זעהר אטרויערעג פנים , איין האנט מיט דיא אויגען , פון וועלכע
עס רינען טרערען , הייבט זיא אויף צום הימל . אונ מיט דער אנדערער
האנט ווייזט זיא אויף איין אויס גימאקטען קבר איין אפענעם , אויף
וועלכען עס שטעהן אופגשריבען דיא ווערטער — , דא ווערט איין
גישלונגען ליבשאפט , פארגינגען , אין צרות , זיין רוקען ארויס דאס
אנדערע בילד זיין זעהן אקליין קינד ליגט אין אוינגעלע מיט אפאר
היינגעל פאר היינגען , אויפען פארהיינגעל שטייט אויף גישריבען אט
דיא ווערטער , נאך איין אומגליקליכער , דאס פארהיינגעל אליין
איז גווען אביסל אפען , עס האט זיך ארויס געהען דאס גשטאלט פון
דעם קינד , עס האט אזוי גשיינט וויא דיא זון , קלימענציע טוט
אנשרייא אי וויקטאר ! וויקטארס פנים ! דאס איז נאר אפ גמאקט גווארען
וויקטאר קליינער הייט . . דער פאראן ווערט אויך זעהר פאר ווינדערט
וויקטאר ווערט גאר פאר שטיינערט , זיין קוקן אלע אן דעם קינדס
גייכט מיט אנרום גיידער . דער וויילע האט זיך אין דיא הענט אומגעדין
א קוועטש גיטאן אפאטאלטין פרוינגע פונם שעכטעל האט זיך אויף
גישפונט אין שעכטל ארעקעלע , האבן זיין דער זעהן , נאך א בילד
פון איין מאן , פון איינער דרייסיג , דער מאן איז אן גיגנט מיט גיידער זיין
גישטאלט איז זייער שוין אונ שרעקלעך . אפער וויא גרויס איז גווארן
זייער וואונדער אז וויא האבן דער זעהן אז זיין גישטאלט איז אויך זעהר
פאראפגע צו וויקטארין , אונ דער פאראן טוט אנעשרייא מיט שרעק ,
אך ! איך קאן דעם מאן איך האב אים גיזעהען , דאס איז דער גרויסער
העלד

העלך ראזשער. דער עלצמער פון דיא באזאניקעס, וואס רובין שוין פון
לאנג אין נאכין גערמאנע אונז נישט לאנג דא אין דיא וועלדער פון
בעהמען. דאס איז דער ראזשער וועלכען דיא פרויא וואלפע האט
דער מאנט אין שלאף, דער שלעכטער ראזשער, דער גרוסער מערדער,
וועלכען דיא רעגירונג זאגט שטארק נאך אונז קאן אים נישט באקומען,
ער באראבעוועט אדע ביזנעסער, אונז באפאלט דיא שלעסער, ער פירט
נאך זיך אונאנצע ארמיע מיט פיל גיווער.

וויא האסטו אים געהן ליבער פאשער? זאגט וויקטאר מיט שרעק.
פרעג מיך נישט, ליבער וויקטאר, דער פאן מיר נישט מיינע אומגליקן.
וועלכע דוא האסט מיך שוין לאנג גימאכט פאר געסין...

וואס הייסט דאס אפער זאגט קלימענצזי זיטער פאר וואונדערט
וואס הייסט דאס וואס ער איז אזו פאחאזשע אונז וויקטארין? דער
באראן שווייגט אונז דיא פארביז בייטין זיך אים אין פנים, אונז וויקטאר
רופט זיך אן, איי! אט דאס איז ראזשער! אונז אדך האב זיין גשמאלט,
א! גאט מיינ גאט! נאר דער באראן באהאלט איז זיך זיין גירדער אונז
ענטפערט אים: האב נישט קיין עגמת נפש וויקטאר עס מרעפט זיך
אפט אז בייא דעם שלעכטען מענטשען וויזען אויס גוטע סימנים אופן
פנים גלייך וויא בייא דעם גוטן אונז ערליכין, אדך גיבט זיך איין
אפנים אין אפנים:

נאר וואס זאל דאס אפער בעמייטן זאגט וויקטאר וואס דיא פרויא
וואלפע האט היינט פאר טאג אז זיא האט זיך אויף גיחאפט, מיך
שטארק אן גיקוקט אונז א גשרייד גימאן אט איז ער! איחר האט זיך
גימוזט אויס וויזן אז זיא זעהט פאר זיך ראזשערין.

אין וואס פאר א בעקאנטשאפט זאגט קלימענציע, קאן האבן דיא
דאזיגע פרויא וואלפע מיט דעם ראזשערין? וואס זיא טראגט ביא זיך
זיין בילד, אויף האט זיא גמוזט זיין אפריינד אדער א לייב. דינערין פון
דער פרויא דיא אומגליקליכע וועלכע דא איז אויס גימאלט און דאס
קינד? ... וואס קאן דאס אלץ באטייטען? ראמער גיין קינדער זאגט
פריצערין, מיינע ליבע קינד, ראמער זיך צוא זעצען צוא דער פרויא
זיא זאל אונז ענדעקין איהר געשיכטע, עס קען זיין פילייכט וועל איך
איר אויף מוען עט וואס ענדעקען פון מיינע טרעפונגען עס קען פילייכט
זיין אונזערע געשעכטעס זאגען זיך פאר אייניגען ... דער צוא וועלען
מיר מיט איר טיילען אירע זארגן, עס וועט פאר איר געבען זיין גוים
בעסער אז מיר וועלען פון אלץ וויסן.

און דעם חאפט זיך דער באראן פריצערין און וויר גיכער גיין אפ
טראגן דאס שעכטיג צוא דער פרויא וואלפע, אבער באלד דער זעהען
זייא זיא אליון אריין קומען צו זייא. זיא האט גיט לאנג גישלאפען, זיא
האט זיך אויף גחאפט און גפינט גיט איר טייער שעכטיג לעבן זיך,
זיא איז איבער דעם גווארען זייער אומרוהיג, און איז גיקומען צוא
וויפטן צום באראן. זיא טרעפט זייא האלטען איר שעכטיל, זיא
פלייכט גאר וויא פאר שטיינערט, דער באראן זאז שטארק פאר
שעמט גווארן, ער הייכט זיך אן פאר ענטפערן און זאגט, פערציידעט
מיר מאדאס וואס איך האב ביא אייך צוא גנומען דאס שעכטיל אהן
איינער וויסען, איך האב גיזעהען וויא אזוי איהר האט דרויף גיקוקט
זייער בעזארגט מיט פיל טרערן און מיט אומפארשטאנדליכע רייד, איך
האב גיהאט גרויס מיט לייך, איך האב גיט גיקענט גיבר זיין דעם
רחמנות און זייערדיגקייט אן צו קוקען אין איינעם מיט מיינע קינדער
דזע שעכטיל וועלכע שטערט אייך אזו שטארק אייער רוח, טאמער

וועלען

וועלען מיר קענען טרעפֿען אַ ביסל אייער קומער, מיר זאלען קענען
 אייך העלפֿן, בירוערן אייערע אומגליכען, מיר ווילען מיט אייך אין
 איינעם טיילען דיא זארגען פֿון אייער הארצען, וועלכע צו ברעכֿן אייך
 אזוי שטארק אייערע קרעפטן, גאנץ מער איבער דעם וואס איר האט
 נישט פֿאר וועסען אום דער צייטען אייער הארץ. גלייבט מיר מאדאס אז
 איר וועט אויך דער ציילען וועט אייך פֿיל גרינגער זיין צו פֿאר טראגען,
 מיר וועלען אייך טרייסטען, מיר וועלען אייך קענען אַפֿיסל צו שקאנן,
 מיר זענען אזוי שטארק צוא רודערט פֿון אייער לאגע, וועלכע איז אויך
 אומוויסנדיג, אז מיר קענען גאר נישט רוהען, דער צו קאן אייך נישט
 פֿארשטעלען דעם וואונדער מיטען שרעק, וואס עס נעמט אויך אן: אייך
 האב ערקענטט אין דעם שעכטלי דאס פֿנים פֿון דעם שרעקליכן ראזשער,
 דעם אטאמאן פֿון דיא הייפֿער, וואס גפינען זיך אין אינזערע וועלדער...

וואס שטייטש מיין הערר! איהר קענט אים, דעם גזלן? אייך קאן
 אים, דאס איז ער. אייך פֿעט אייך דער ציילט מיר, אייך וועל אייך
 אויך דער ציילען מינע אומגליקען, מיין גשיכטע, זיא איז אויך ויער
 שרעקלעך, מיר וועלען קענען איינער דעם אנדערען טרייסטען, אייך
 פֿעט אייך דער ציילט, דער ציילט, דער ציילט מיר איינעם אלץ אז איר
 ווילט, מינע קינדער וועלען נישט הערען אויב איהר ווילט נישט, זיא וועלן
 ארויס גיין, זיא זענען גאנץ יונגע קינדער, פֿיזיכט גיהער נישט זיא
 זאלען וויסען.

מיין הערר, מיין הערר! פֿעט מיר נישט מיין הערר! פֿאדערט נישט
 פֿון מיר, אייך פֿעט אייך מיט היימע טרערן, איר האט מיר פֿעד שפראכן
 דיעס נישט צו פֿאר לאנגען פֿון מיר, דאס איז א סוד וואס אייך קען אים
 נישט מנלה זיין. אייך האב דאס פֿארשפראכען איינער, וועלכע לעבט
 שוין

וין ניש מער, בייא איר טויטן בעט האב איך איר דזעס פערשפראכין, איך האב שוין פאראויס גיזאגט אייער וון, אז אויב איר ווילט אנדערש נישט איך זאל איך ענדעקן מוז איך פאר לאזן אייער הויז, איך מוז פון אייך אוועק גיין, אונטראגען מיט זיך אין הארצען מיינע אויפגליהען, אונטער מאנען, וויא איך וועל גיין, אייער גוטס, וועלכע איהר האט מיט מיר גיטאהן.

ליבע מאראם, פערצייהעט מיר, אויב וואל גיר אין פילייכט ווייער גייטעג צו וויסען אייער גישיכטע, זיא האט מיר פילייכט גהענט ענדעקען אזוינס וואס מיר איז שטארק גייטעג צוא וויסען. נאר ווען איר קענט מיר דאס נישט טאן, ווען דאס איז איך אזו שטארק פאר באטן, זאלט איר מיר פערצייהען וואס איך האב אייך אן גיטאן ענזמת נפש מיט מיינע רייד, איך וועל אוף ווייטער זעהען נישט קומען דער צוא צוא ערצאקענען אייך, נישט פארדערן פון אייך מער, איך האף אז מיט דער צייט אז איר וועט אונז בעסער ערקענען, איר וועט פאר שטיין אז איך בין אגענטש, פאר וועלכין מען מעג זיך פאר טרוען, וועט איר מיר אכזין אלץ ענדעקן.

אניטן טאג ליבע מאראם, איך בעט אייך נישט רוהיג, זייא זעגענען זיך מיט איהר אונט זייא גייען זיך פאנאנדער, דיא פרוי וואלפע נעמט איהר שעכטיל אונט גייט אוועק אין איר צימער, אונט פרייערין מיט זיינע הינדער זענן אויך גיגאנגען שפאצירן, בכרי ארויסצושלאגען אפיסל דיא אומרוהיגע גיבאנקען, וועלכע האבן זייא אזוי צוא דוקערט, זייא שמועסן אפ מער נישט ריידן וועגן דעם ביי דיא צייט וועט אלזין אלץ ענדעקן.

יַעֲצֵט לִיבֶּעַר לַעֲוֶעַר פֿאַר גַּעס אַפִּיסיל דאָ מְרוֹהֶעריגֶע לֹאָגֶע
פֿון דער פֿרוי וואָלפֿע מיט אירע שְׂרַעקליכע פֿאַרברִינגֶש, וועלכֶע עס
גַעלֹוסט זיך דיר גַעוויס גלייך מיט'ן פֿאַראַן וויקטאָרין אונ קלימֶענצֶען
צו וויסן, זיין גידולֶדיג, וואָלפֿע אַליין וועט דאָס אונז ענדֶעקין; לֹאָמיר
זיך אַפִּיסעל אומקערין צו וויקטאָרין, לֹאָמיר זעהען וויא האָלט ער מיט
זיינע גַעזונות, אונ וואָס וועט זיך מיט אים פֿאַסירין :

וויקטאָר האָט נישט אונעק גילייגט זיין פֿלאַן ער האָט פֿעסט
גישלאָסן ענדֶיקען זיין ציעל, ער האָט גאָיך גיט גַעמֶראַכט אז ער וועט
קלימֶענצֶען גיט הייראָטין ער האָט זיך אויף גיט גַערעכניגט אז אים
איז זייער גיפֿערליך דאָ צו פֿאַרבלאָבן אזוי וויא מיר האָבן פֿריהער
גישמועסֶט, אויף האָט ער שוין מער גיט גיטאָרט דער מאַנען רעם
פֿאַראַן וועגן זיין רייזע, ער האָט גיוויסט אז ער וועט אים גיט ערלֹובין,
דאָרום איז בייא אים גיפֿליבין איפֿר לֹאָזען צום פֿאַראַן אַ פֿריף ער זאל
אים ערשט קענען לעזן, אז וויקטאָר וועט שוין זיין ווייט פֿונִים שְׂרָאָם,
ער שרייבט אויף צום פֿאַראַן ריזע ווערמֶר :

... וואָהלמֶעטיגֶר אין גיליפֿטער !

פֿיל מְרַעֲרען פֿאַר גיס איף שרייבֶענדיג דעם פֿריף, נאָך מער
איפֿער רעם וואָס איף קען גיט בייא מיין שרידען זיך מיט דיר, דו
צוא קוועטשין צוא מיין האַרצֶען אונ צוא קושען רייגי הענט פֿון וועלכֶע
דוא האָסט מיך אזוי איידיל, אזוי גַעמֶרייא אַרצייגֶען אַ ! פֿערצייהע מיר
מיין גינֶעריגער, איף קאן זיך מיט דיר גיט זעהען, איף ווייט דוא
וועסט

וועקט מיך נישט לאזין אוועק געהן, דוא וועסט מיך פאר האלטן, מיין
פאטער, מיין הער! מאך מיך נישט שולדיג, באשולדיג נישט מיין
געפיהלן, וואס איך טוא דיר אן שטארצען מיט מיין אפ ביזען, מיט
מיין אנטלויפען פון באנען. איך בין אומשילדעג מיין הער! איך בין
נאכן אומשילדעג איך טוא דאס נישט פאר שלעכטס, גיין גיין! עס איז
נאר אויף מיר אנג דין. איין אומגליקליכע ליבשאפט... נישט גיזונד
אונג גליקלעך, טאג אונג נאכט, וויא איך וועל נאר זיין, וועסטו אין
דיין טאכטער פאר געמן מינע גיבאנקן דיין זאהן אויף אייביג וויקטאר.

וויקטאר רופט צוא זיך זיין דינער וואלענטין! זאגט ער צו אים,
איך ווייס פון לאנג אן דיין ערליכקייט אונג גיטראישאפט, וויא אזו דוא
ביסט צו גיבונקען צו מיר, דיין וואהרע ליבשאפט צוא מיר. איך האב
אנגד צו דיר אגרויסע געבעט, דוא קענסט מיר יעצט טאן זעהר
אגרויסע טובה, מיין ליבער וואלענטין: דוא געהסט אלע נאכט אריין
צום באראן פשעט ער היינט זיך שלאפען בעט איך דיר. פאר דיין
ארום געהן פון אים, אז ער וועט שוין ליגען אין גיבעט, לייג אים
אנדער אט דעם בריף אזו, אז ער זאל בין מארגען פריה איהם
נישט זעהען.

אט דעם בריעף? זאגט וואלענטין, איך בעט אייך מיין הער
פאר וואס ווילט איהר אים אליין אין היינט נישט אפ געבן?

ווארום איך קען נישט מיין פריינט,
איך קענט אליין נישט? א, איך פאר שמעה זיין, איך ווייס אלץ,
מיין הער, האט אפנים איר ווילט אליין היינט בייא נאכט פון באנען אפ
בייזין, אונג דאס איז גיזונס אנזעגן בריף, א יא, מיין הער?

פון וואנען ווייסטו דאס, וואלענטיין? ווער האט דיר דאס געזאגט —

קלימענציע האט דאס מיר געזאגט. דאס גוטע קלימענציע, האט פאר אויס געווארנט דאס זאך, זא האט מיר אלסרינג דער צעהלט, זיא האט מיר גהייסן אכטונג געבן אויף אייך, נאך קוקן נאך אלע אייערע מירט. טאמער וועט איר וועלן אנוועק געהן זאל איך איר דער פון פאלד מירע זיין.

סטייטש! קלימענציע האט דיר אלסרינג דער צעהלט, דאס ווייסט אלסרינג!

יא, איך ווייס פון אלעס, איך ווייס, אז איר ליבט זיא אז איר זענט איר גיט קיין ברויכער, אונ איר קענט זיך גיט ריכטען צוא האפען זיא פאר אפרוי, דאריבער ווילט איר זיא איבער זאנען. אונ מיר אויך, מיין ליבער הערר!

אונ קלימענציע האט דיר גיקענט פאר מירען אזא גרויסן סוד?

ווארום זיא קען מיר גיט זיא ווייס. אז מע מעג מיר פאר מירען זיא ווייס אז איך בין א בעל סוד, זיא האט צוא מיר מעהר צוטרויען זיא איר, מיין הערר.

ווייסטו שוין פון אלץ, וואלענטיין, קלימענציע האט דיר אלץ ענדעקט? זיא האט דיר געהייסען דאס זאלסט נאך קוקען מייע מירט, אונ פון אלסרינג מירע צו זיין, אונ דאס פאלקסט זיא דאס, פיסט גרייט צו טאן עפעס אקעגען מיין ווילן?

יא מיין הערר; איך בין דערוף גרייט; איך ווייס, אז דאס איז אייער טובה. איך ווייס גיט, וואס צווינגט אייך פון זאנען אנוועק צוא געהן

נעהן? איר ליבט קלימענציען, זיא ליבט אייך אויף, איר וועט זיך געוויס
פאר איינזיג, דער הערר פריצערין האט אייך אזו שטארק ליב, ער
וועט אייך גיט אפ זאגן דער פון, איך אויף וועל אים פאלען צוא דיא
פיים אונ וועל אים בעטען מיט גווייז, ער איז זייער א גוטער צינער,
ער וועט דאס אונז געוויס גיט פאר זאגן,

וויקטאר ווערט זעהר געדירט פון דיא הייד, פון זיין גוטען
וואלענטיין. ער ערקלערט אים אבער, אז דאס איז אזא זאך וואס עס
קען גיט זיין וואלענטיין פרעגט אים פיל אפ, נאר צו ענדע, האט דער
מדייער דינער גיט גיקענט ווערען זיך אקעגן זיין הערר, ער האט
גימוט זיך פארגלאכען מיט אים אין זיין מיינונג, דיא הייד פון זיין
הערר האבען אזו אויף אים שטארק געווערעקט, אז ער האט אים בייא
זיך אריין אויף גרעכט גמאכט ער האט שוין אויף גלייך מיט וויקטארען
געפיהלט אז עס קען אנדערש גיט זיין, אז וויקטאר איז געבער גענייט
אונעק צוא געהן פון דאנען, וואלענטיין האט אבער גיט גקענט צוא
זיך קומען פון דעם גראנק וואס ער וועט זיך שידען מיט וויקטארען,
עס האט זיך אים גראכט אז ער וועט אהן זיין הער גאר גיט קענען
לעבען, איך וועל שטארבען זארגענדעק גאר אים (האט ער גטראכט)
אויך קען זיך מיט אים גיט שידען, איך וועל דא אהן אים גיט בלייבען.
זיין! איך וועל מיט אים אונעק געהן וואהין ער וועט געהן, דער צוא
קען איך אים גאר אללין גיט לאזען, וויא אזו וועט ער געבער אין וועג
זיין איינער אריין אהן באדינונג, אהן הייליג, אהן מרייסטונג, ווער
וועט אים מרייסטען אין זיין קומער? ווער וועט מיט אים מיינערען
זינע זארגען, א, מיינ ליבער הערר, מיינ טהיידער וויקטאר (זאגט ער
צוא זיך אלליין) איך וועל מיט דיר אויך געהען, איך וועל געהן אפילו
זען דוא וועסט דאס גיט וועלען לידען. ער דעט מיט וויקטארען דער

וויילע ווענען דעם גאר נישט. וויקטאר פֿעשווערט אים אז ער זאל פֿאר
קלימטענציע דאס מנשטע ניט דאכטען, ער האט פֿריהער גוואלט צו
קלימטענציען אויף איבער לאזען אנעווענען בריף, גאר דער נאך אבער
האט ער דאס געפונען ניט פֿאר גייטעג, וויקטאר האט זיך אוף אזא
אויפען פֿארטעג געמאכט, נאך בייא דער נאכט צו מאכען זיין רייזע.

ער איז יענעם טאג גווען זעהער אומרוהעג, האמשי ער האט זיך
גשטארקט אז וויינער זאל דאס ניט מטרקען, ער זעהט דעם פֿאראן,
ער זעהט קלימטענציען, עס שטעלען זיך אים מרערען אין דיא אונזען.
ער דער מאנט זיך, אז עזין דעם לעצטען טאג זעהט ער וויא, אונ
פֿילייכט דעם לעצטען מאל אין זיין לעבען, עס פֿאר קלעקט אים זעהר
דאס הארץ, אים גרוסט זיך וויינען ער האלט זיך אבער אין, ער
מאכט זיך קלאמערשט פֿרעהלעך, ער פֿאר לייקענט זיין זארג, אויך
אויף דער פֿרויא וואלפע מיט איהר קינד קוקט ער מיט גרויס זארג.
ער קוקט ארום אלע ווינקעלעך פֿון דיא צימערען אלע גפייאן פֿון דעם
שלאס, גלייך ער גיזענט זיך מיט אלע זאכען, דאס הארץ צו גייט
אין אים אז ער דער מאנט זיך, וויא אזוי ער דאך זיך שוידען מיט
דעם ארט אין וועלכען ער האט פֿאר בראכט גליקלעך זינע יונגע
יארען, שייקען זיך מיט דיא, וועלכע זענען צוא געשמידט צוא זיין
הארצען, אזוי וויא מיט אייזערנע קייזען, אונ אין דעם שטאנד האט
ער פֿאר בראכט דעם גאנצען טאג.

וויא עס איז נאכט גווארען הייסט ער וואלענטענציען צוא נויף
לייגן זיין רייזע זאך, וואלענטענציען פֿאר נעמט זיך דער מיט, וויקטאר
דער זעהט, אז וואלענטענציען לייגט צוא נויף עפעס נאך אנעקל, ער
פֿרענט אים וועמעס זאך לייגסטו נאך צוא נויף? דאס איז מינער, זאגט
וואלענטענציען

וואלענטיין — וואס לייגסטו עפעס צווא נויף דיר אריינע זאך, סיידן דו
דארפסט אויף ערגעץ פארן? גיוויס דארף איך אויף אונעך רייזען. —
ווארן וועסטו רייזן?

— ווארן מין הער וועט רייזען וועל איך אויך רייזן: אונ איך מין
הערר! האט גימניט, אז איך וועל דא פלייכען, דא אז איך וועל
אויך פלייכען? אונ איך וועל איך לאזען געהן איינעם אליין? גיין,
מין הערר ווען איך האט דאס גאר אזוי גיטראכט, קענט איך נאך מיר
ניט. איך פאר שטענדיג ניט, וויא שטארק איך האט מיר מיט אייער
גיטהארציקייט צו זיך צו גיבנדען.

וויטהאר האט זיך זייער פאר וואונדערט איבער זיין גוטן וואלענטיין.
ער זאגט אבער צו אים: מין טרייער וואלענטיין! אונ פייא דיר אז
רעכט מיט מיר צו רייזען! מיט מיר, אזא ארימען מענטשען, וואס
האט קיינעם נישט אין דער וועלט אונ האט גאר נישט אויף דער וועלט
קיין ווערט אונ קיין פאר מעגן, קיין פאטער קיין פרוידער, קיין קרוב
קיין גואל, אויך קיין פיקענטשאפט. אויסער דעם גוטען פרייערין מין
אז גירופענעם פאטער, האב איך אויף דער וועלט קיין שטייער, אונ
פון אים קען איך נישט בעטען, ער פאר ניט וויסען פון מין אונעק—
געהן, איך אנטווייפן פון אים אהן זיין רשות, אהן זיין ווילען. אליין טאר
איך פשיטא זיין ניט נעמען, ער האט מיר גינג געגעבן, גינג האט
ער מיר גיטאן, איך וועל אין מין לעבן ניט פאר מעגליך זיין אויס
צאלען אים וואס איך בין אים שולדיג, מער אז פון בעטער פרויט וועל
איך זיך ניט קענען ערגעהרן, מין טרייער וואלענטיין, היינט וואס
וועסטו מיט מיר רייזן? זיי געזונט מין שטייערער, זייא גליקלעך.
פאר געס אז מיר, וועלכער איז פון א שטיין גיבארען... ער הייבט

אויף

אויף זיין קול איז וויינט זעהער שטארק, וואלענאטין וויינט אויף. גיין
 גיין! מיין הערר זאגט ער, איר וועט דאס ביא מיר נישט פויעלן, עס
 איז אומזיסט, איך וועל מיט אייך געהן. איר זאגט, איר האט קיינעם
 נישט אונגאר נישט אויף דער וועלט, איר האט דרינגן אטעות, איר
 האט א ברוקער, איר האט אנעלכין, וועלכער איז אייך פיל טרייער פון
 א ברוקער, צונאר בין איך אייער דינער, דאך אפער קענט איר אין
 מיר אלע מאל גפינען אויף א ברוקער, איך וועל נאך אייך אומעטום נאך
 געהן, סייא צום גליק איז סייא צום אומגליק חלילה, סיידן נאר דער
 שויט וועט אונז צו שוידן, אהן קיין געלט זענען מיר אויף נישט, קוקט
 נאר זעהער, מיין הער, זעהט, מיר האבען אהיבש פאר מעגין, עס
 וועט זיין גינג פאר אונז צום וויינגסטין אויף א צייט, איך האב נישט
 וועמן איפר צו לאזען מיין פאר מעגין, וועלכען איך האב אין דער צייט
 פון מיין זין דא צו נויף גקריבען, איר ווייסט, מיין הערר, אז דער
 גיטער פירזעהרען זאלט מיר אהיבש יאהר געהאלט, דאס איז מיינס,
 מיר וועלען פאר שפארין נעמען פרעמדס, זייט רוהיג. מיר וועלען נישט
 באדפערן בעטלען.

וויקטאר ווארפט זיך וואלענאטין אויפן האלד, ער קישט אים,
 ער קוועטשט אים זעהר שטארק צו צום הארצען. א, ליפר וואלענאטין!
 איך ביט דייך, רופ מיך נישט קיין באר, רופ מיך ברוקער, א, איך
 בין נישט אליין! איך האב א ברוקער אף וויא גיקלעך בין איך, מיין
 טרייער ברוקער וואלענאטין, מיר וועלען געהן צו זאמען. מיר וועלן נישט
 אייביג נישט צוויי שוידן דו וועסט מיך נישט פאר לאזען, דוא וועסט מיר
 אויף זיין—א פאפער.

זייא וויינען צו זאמען אונט טהיפסען זיך, זייא גרייטען זיך צוויי מיט
 אלימען

אלימנן צו דער הייזע , וואלענמין געהט אונעק צום באראן דעם פריי
אנדער צו לייגען , ער פאר זאמט זיך דארטען זעהר לאנג .

—וואס האסטו זיך אזוי גזאמט ? זאגט צו אים וויקטאר , אז ער איז
צו ריק גיקומען .

—איהר ווייסט דאך אייער ערציהער דעם באראן . איר ווייסט זיין
גוטסקייט צו יעדן מענטשן אונ אוף צו מיר , איר ווייסט אז ער האט
מיט מיר ליב אפט צו פאר פרייגען צוא שפּעקען וועגען אלע זאכען ,
איר ווייסט , אז ער רעדט אויף פאר מיר אפט אים זיין הארץ ; ער האט
מיט מיר יעצט אויף גשפּראכען אונ גראדע פון אייך , ליבער וויקטאר .
—פון מיר האט ער מיט דיר גירעט , ווילענטען , דערצעהל מיר ,
דערצעהל , מין פרוער , איך גאר הערן זיינע צימליכע ווערטער , זיינע
זיסע הייד , ער האט גענוים ביין שלעכטס פון מיר גיט גירעט ,
א ליבער באראן , ערציהער מיינער , מיינער פאטער , דערצעהל מיר
וואלענמין פאר לייקן גיט פון מיר ביין ווארט איך באשווער דיך .

—אפט האט ער ליב מיט מיר צו היידען . וועגען מין פאטער לאנג .
וועגען פריינקייט איז וועלכין לאנד איך האב מייני יונגע יארן פארבראכט ,
ער האט ליב צו היידען וועגען פארזיש , ער זאגט צו מיר , זיין הער ,
איז אויך גיבארן פון א פראנצוזן , זיין סטער איז גיווען א פראנצוזין ,
הערסטו וואלענמין , אז דא וואלסט וויסן וואס פאר אשטאדקן איינדרוק
עס האט גימאכט אויף מיר וויקטארס קינדהייט ? אז דא וואלסט וויסען
דיא שרעקליכע סיבות , וואס עס האט זיך מיר דעמאלט געטראפען !
וועלכע אומגליקען , אויך דעם קליינעם וויקטארען , אין וועלכע גפאהרין
ער איז דעמאלט גיווען , איך ווייס דאס אליין גיט אין גאנצען . . .
ער הייבט דער בייד אויף דיא אויגן צום הימל אונ זאגט ווייטער . אף
העלף

הערף מיר ליבער גאט, באגליק מיך מיט דעם, וואס איך בעגער. מיט
דעם וואס איך גלוקט אזוי שטארק... אַ ביין גרעסערן גליק וואלט
איך גאר נישט גוואלט. איך וואלט דעמאלט געקאנט זייער רוהיג
שטארבען. אַך וואלענטין, וואלענטין, וואס פאר אַגליק דאס וואלט
גינען, וויא גליקלעך איז יענער דער וואס וועט וויקאדען זיין איידים
אן רופען! אַך וויקטאר. וואס פאר אַ פאר גינען דא מוסט מיר אן
אבער איך גרויס שמערצן, איך בעט דיר מיין גוטער וואלענטין.
זאלסט אים גיטריי בארענען. איך בעט דיר דאס אלע מאל. געה
וואלענטין צו אים, געה צו וויקטארין, פיליכט איז אים אומשטיג אליין
צו זיין, איך האב דיר לאנג דא פאר האלטען, געה צו אים, היט אים
אפ אן עס זאל איהם דאס מינדסטע נישט פערלן, איך האב זיך מיט אים
גינענט, אונ ביין אוועק גגאנגען.

—אונ דעם פריער?

—דעם פריער האב איך בייא אים איבער גלאזט, איך האב אים
אנדער גלייט בייא אים אין קאפיניעט. אלע אין דער פריא וויא ער
שמעהט און געהט ער באלד אריין אין קאפיניעט וועט ער אים באלד
גינען. גאר מיין ליבער הערר. וואס בטייטען דיא ווערטער וואס ער
האט מיר גיזאנט וואס פאר אַגליק ווינשט ער ערווארטען פון אייך און
איז אוואונדער. ער זאגט. וויא גליקלעך איז יענער וואס וועט אייך
האפען פאר איין איידים דאכט זיך, דאס איז אין זיין האנט ער, קען
דאך אייך חתונה מאכען מיט זיין טאכטער, איך פאר שטעה דאס נישט.
פאר שטייטו שוין וואלענטען אז ער טראכט דאס נישט טאן,
פאר שטייטו שוין אז ער האט עפעס אַגייוסע מניעה, אים טוט באַנק
גאר ער קען נישט ער קען דאס נישט טאן. איך האב זיך דערויף פלל נישט

וואס

וואס צוא רעכטען . לאמיר געהן וואלענטיגן עס איז שוין שפעט .
 נאר מיר זאלן נישט געהן ביידע מיט אמאל , עס זאל נישט זיין קעגנמילך .
 מיר וועלען ארויס דורך דעם הינטער טיריל , אדך וועל פריער אוועק
 געהן אונז אין פערד וועל אדך אויף דיר ווארטען , אקעגען קלימענציעס
 צימער , ביז דאס וועסט צו מיר ארויס קומען .

זיין טוען אזוי . . . דיא נאכט איז גווען פינצטער , דער הימל
 פאר וואלקינט עס האט אפיסעל גידווערט עס איז גווען אזוי פינצטער
 אז מע האט גאר נישט געהערט פאר זיך , דער פריץ האט בלויכטען דעם
 געגענד , עס האט אום גוויזען , אז עס וועט זיך אין געקען לאזען
 גיסען ארענען . וויקאארען האט דאס נישט גישטערט פון זיין ציעל , עס
 האט אים נישט אפ גהאלטען פון צוא לאזען זיך אוועק געהן , ער ווייס
 אזיין נישט וואהין , ער האט זיך גישטארקט אונז איז גלייך אוועק געאנגען
 צום הינטער טיריל , אונז געהט ארויס פון שלאס . נאר איידער ער איז
 נאך דער גאנגען צום ארט וויא ער האט גבראפט ווארטען אויף
 וואלענטיגן , האט אשיין גיטאן אפליץ , וויקאאר דער זעהט פאר זיך ,
 נישט מער אז אין צעהען טריט , אהויבן מענטשען ארום גהאנגען מיט
 געוועהר , ער דער שרעקט זיך זעהר , וואס קען דאס זיין ? טראכט
 ער זיך איין אנגיגורטער מענטש אין מיטען דער נאכט אין אזא
 פינצטערנעש ביים שלאס ! אונז פרייכט איז ער גאך נישט אזיין . פרייכט
 איז מיט אים דא אנאנצע שייקע מיט רויפער ! וויקאאר האט גפיהלט
 אין וואס פאר א גיפאהר ער איז , ער קערט זיך אים אין וויל זיך וואס
 צום געקסען דער ווייטערען פון דעם אומבעקאנטן , ער הייבט אן צו
 לויפען , ער הערט אפער , אז יענער לויפט אים נאך , ער לויפט
 שטארקער , דער אומוויסנדיקער שרייט ווארט ! נישט אנמיליך .

אנטלויפט

אנטלויפסטו שים איך דיך באם שיין פון בליין. ווארט, איך בארף דיך
עפּים פרעגן, איך האב מיט דיר עפּים גייט צו היידן, ווארט, אונ
אז נישט ווערסט—דוא געטויט. וויקמארען שטעבן זיך דיא האר באפיר,
דיא פים בייגען זיך אים אונטער, עס טרעט אים ארויס אקאלטער
שווייס אויפן באנצן לייב, ער פאר שטעהט, אז זיין אנטלופען מאכט
אים נאך מעהר גיפאהר, ער גפינט פאר בעסער אנדער צו שטענען
זיך, טאמער איז דער מערדער איינער אזיין וועט ער זיך אקעגען אים
קענען ווערען אונ פילייכט איז דאס גאר נישט קיין מערדער ער זאגט
דאך אז ער בארף אים נאר עפעס פרעגען. ער שטעלט זיך אנדער
אונ זאגט, וואס בארפסטו? ווער ביסטו? וואס טונסטו דא אין דער
פינצטריש פון דער נאכט.

צו ביסטו נישט פון דעם שלאם?
—יא איך בין פון דאנען.

צו קענסטו נישט דער לאנגען דעם באראן פריצערען זעהער
אנייטיגען בריף, —

—זעהער אנייטיגען בריף?
—יא זעהר אנייטיגען.

—פאר וואס זשע וויקסטו אים אזיין נישט דערלאנגען דעם בריף?

—איך טאר נישט, איך קאן אין דעם שלאם נישט זיין.

—פון וועמען איז דאס אונ וואס איז פאר אזא גייטיגער בריף?

—דאס איז א סוד, דאס שיקט א מענטש זייער אנייטיגען בריף
דער

דער בריוו געהט דעם באראן אין לעפּען .

— אין לעפּין געהט דאס אים .

— יא , עס געהט אים אין לעפּין , ווען ער וועט גיט ערהאלטען דעם בריוו , קען ער אומקומען , דער בריוו וועט אים רעכענען פון שוים ,

— אזוי ! דער באראן איז אין סכנות ! אי וויי , זיין לעפּין איז אין גיפּאָר . וויא אזוי קען דאס זיין ? ווער קען זיך אונטער שטעלען דעם באראן פריצעהן עפעס שלעכטס , צו מאַן , אונזעק געמען אים זיין לעפּין . ווער איז דאס ? פון וועמען איז דער בריוו ?

דעם בריוו שרייבט אים אגרויסער מאַן , אַמענאָש , וועקער האט צווא שטענען , אזא מענאָש , פאר , וועלכען מען מוז זיך פארקומען , דער באראן וועט מווען מאַן דאס , וואס מען פארערט פון אים אין דעם בריוו , און אז גיט איז ער פארבייא , ביסמו אים אונטער פריינד געם זשע דעם בריוו און טראג אים אונזעק , גיב אים אפ צום ווייניגסטען אין דער פריה , אז ער וועט אויף שטעהען , איך קען דא לאנג גיט נאמען .

— דער פרעמדער , איז אונזעק גנאנגען , וויקטאר איז גיבלבן אזוי וויא פאר שטיינערט , גאט מיין גאט ! האט ער גיזאנט , דאס איז עפעס שרעקליך , דאס איז מוראדיק , וואס—הייסט דאס , וואס פאמיט דאס , דעם באראן א בריוו פון א מענטשען וואס מען מוז זיך פאר אים פארקומען , מען גריינגט דעם באראן אבריוו אין מיטן דער נאכט , דער שליו מאר גיט אריין אין שטאט , ער זיכט מיט וועמען דעם בריוו צווא אים אריין שיקען , דער בריוו גייט דעם באראן , מיין

עריצהער

ערציקער, אין לעבן, דער באראן איז אין סכנות! א גאט, אונז איך
ווייל פון אים אונזעק געהן, איך וויל אונזעק געהן פון אים אין דער
צייט, אין וועלכער איך קען אים זיין פילייכט צו הילף, ניין, זאגט ער,
איך מוז זיך אום קערן איך קען נישט געהן, איך קען אין דער צייט נישט
אונזעק געהן. וויקטאר קערט זיך אום, ער געהט אונזעק גיטווייניג צום
טיריל, פון וואנען ער איז ארויס, ער גייט אריין, ער באגעגנט איינס
זויפן אקעגן אים, ווער איז דאס? פרעגט ער.—דאס בין איך, וואלענטן,
איינער דינער.—וואס זשע לויפסטו אזוי שטארק?—איך לויף צו אים, איך
האב זיך דער שראקען, איך האב גיהערט ווייט פון פענצטער איינער
קול היידן מיט איינעם וועלכער האט גיקלאפט מיט זיין גיווער, איר
האט אנגישרייא גיטאן, אי וויי. איך האב זיך גיפארקט פילייכט זענט
איר אין גיפאהר, איך מוז גיטווייניג העלפען איך, ווערין זיך אנטקעגן
דעם מערדער, וואס געהט אין מיטען דער נאכט מיט גיווער ארום
דעם ערלעכען אונז שטיצען וואהנונג פון דעם גוטען אונז גינעדריגען באראן
פריצערין, איך לויף גיטווייניג איך זאל נישט פאר שפיטיגען, גלויבט איז
גאט אז איר זענט דא, דער ציילט מיר, מיין הערר וואס בעטייט עס?
ווער איז גיווען דער מענטש? וואס האט ער דא גיטאן?

—קער זיך אום וואלענטן מיר וועלען שוין נישט געהן, מיר בלייבן
שוין היגע.

—וואס זאגט איר, מיין הערר? גלויבט איז גאט, וואס איז עס
אזוינס? עס איז עפעס דא גייעס, אונזעלכע גייעס, וואס קער זיך און
מיט איך?

—עס איז גייעס, אז מיר מוזען אפלייגען אונזער ריזע,
אפלייגען

—אפלייגען! אפער מיר וועלען מאקי געהן?

—אי מיר וועלען געהן נאר נישט אצונד, יעצט מוזען מיר דא
ברייבן, עפעס האט איינער גבראכט אבריק צוא מיין פאטער, אבריק
וועלכער געהט אים אונ לעבן, עפעס פארערט מען פון אים אונ מע
סאראשעט אים מיטען טויט, אז ער וועט דאס נישט טאן, מען מוז וויסען
וואס דאס אז אונזנס מיר מוזען דא ברייבען ביז עס וועט פאר בייא
געהן דער גיפארד אין וועלכען דער באראן איז.

—אד! עס נעמט מיר אזש אן אשכעק, וואס קען דאס אונזנס זיין.
—נאר וואס טוט מען? וויא אזוי אפער באקומט מען צוא דיק
מיין בריר פון דעם באראנס קאפינעט, ער זאל אים נישט דער זעהען
באלד וויא ער וועט אויף שטעהן?

—זייט רוהיג מיין הערד איך וועל זיך נישט לייגען שראפען, איך
וועל זיצען אונ הארען ביז עס וועט ווערן טאג וועל איך אריין געהן
צום באראן אין גאפינעט אונ וועל צוא נעמען דעם בריר, זיר וועט דאס
מינסטע נישט וויסען.

—איך וועל אויף זיצען מיר וועלען ביירע פאר בריינגען מיר זאלען
נישט אנשלאפען ווערן.

—איר וועט זיך לייגען שלאפען מיין הערד, איך וועל אריין זיצען,
נישט קשה, איך וועל נישט שלאפען, פארבט אייך נישט.

—איך וועל דיר פאלגען, נאר זעהו זשע נישט לייג זיך אויף שלאפען
ווארום מיר הענען האפען דעם גוטען פסק אז מיר ווערן פאר שלאפען
דיא צייט. אונ דער באראן וועט אפשטעהן אונ וועט דער זעהן דעם

ברית

ברית. דוא פאר שטייט, וואלענטען, וואס פאר ארבע דוא קענסט
מיר דער מיט מאן.

— גיין גיין, זייט רודיג, איך וועל זיך נישט לייגען, לייגט אייך איך
שלאפט, איר זענט מיר. אין דא דיר זאגען זייא אן גקומען אין זייער
צייטער, וויקטאר לייגט זיך און ווערט אין געבין אנשלאפען, וואלענטען
האט זיך גינעצט אין קרעסלע, ער איז אזוי לאנג גועסען ביז דער
שלאפט האט אים גובר גווען, ער איז אויך ווענעדיג אן גישלאפט גאנץ
שטארק אנשלאפען גווארען, און האפען גאנץ לאנג זעהער גישלאפן
גישלאפטן. לאמיר זייא לאזען שלאפן און לאמיר זעהען וואס טוט זיך
מיטען באראן און קלימענציען.

5.

דער הערר פריצערין שטייט אויף וויא גיוועהנליך איז, גאר ער
נעהט גראד נישט אריין אין קאפינעט, ער געהט ארום איבער אנדערע
צייטערין, דער נאך איז ער אריין אין קאפינעט, ער האט נאך נישט צייט
גיהאט דער זעהען דעם בריף, מיט אמאל עפינט זיך אויף דא מיר
מיט אליארעם קלימענציע לויפט אריין, וואלפע האלט זיא פאר דער
האנט. קלימענציע איז גווען ווייס וויא ליים, צו פלאכטען דא האר פון
קאפ, מיט אנדוים גוויין, וואלפע וויינט אויך, דער באראן דער שרעקט
זיך זייער.

— וואס איז דאס, וואס איז דאס, אי מיין גאט, וואס איז דיר
גווארען אזוינס? וואס איז דיר מיין ליבע טאכטער?

— פאטער! א נישטא אים, א נישטא, ער איז אוועק גגאנגען ער
איז

איז אנטלאפען .

—ער איז אנטלאפען , ווער איז אנטלאפען ? — א ! מין ברודער , מין פריינד , א מין הארץ , מין נשמה . איך וועל גיט אויס האלטן . אי פאטער מייער א א א ... זיא וויינט מיט איאמעריקד גישרייא .

—ווער . וויקטאר איז אנטלאפען ? פון וועמין איז ער אנטלאפען ? וואהין איז ער גלאפען ? זאגט מיר גיכער זאגט וואס הייסט דאס ? וואס איז דאס ? איך פאר שטעה גיט איין ווארט , וואס איז דאס פאר א גישרייא פאר אגיווין ?

—מין ליב האבער וויקטאר , איז אנוועק פון אונז היינט בייא נאכט איז ער אנוועק פון ראנען . אויף אייביג איז ער אנוועק געאנגען איך וועל אים שוין מער גיט זעהן , איך וועל שוין גיט אן קוקן זיין זיס פנים . אי בייטער איז מיר ! פניצטער איז מיר . זיא וויינט אונ קלאנט זייער שרעקליך אונ פאלט אנדער אין תכשוה , דער באראן מיט וואלפען האבען זיא קאם ער מינטערט , זיא קומט אביסעל צו זיך , דער באראן פרעגט וואס בעטייט דאס ? ער בעט קלימענציען זיא זאל אים דער צייגען קלימענציע דער ציילט דעם באראן מיט דיא ווערטער איך האב פון אציט ארויס גיזעהן (זאגט זיא) אז וויקטאר איז שטארק פאר צאגט אונ פאר טרויערט איך האב מיר צוא אים צו גיזעצט אונ האב אים בשווארץ אז ער זאל מיר ענדעקן דוא אירזאכע פון זיין קומער ער האט מיר אום גיזאגט אז ער איז זייר גיט בון ברודר אונ לופט מיר נאר ער ווייסט אז ער וועט קיין מאל גיט קענען דיין איידעם — זיין ווייל ער איז אנגיפנען קונד האט ער פארקט אונ אייגעס מיט מיר צו זיין דרום מוז ער פון ראנען אנוועק גיין איך האב פניצט אלי מעגקייט אום

דער

דלת

דער פון אפ צו שראנען איך האב בפולען זיין דינער וואלענעמן צוא
היטען אים און דאס מינדסטע מיר דער ציילען ער האט אפער אפנים
איבער גרעט דער גיטער וואלענעמן האט אים געוויס גיט גקאנט אפ
זאנען און האבען גימוזט ביירי הינט בייא נאכט אונעק גיין מיר האט
עפס מיין הארץ גזאנט איך האב גיט גיקענט שלאפען איך בין לאנג
גלעגן זייער אומדיג מיר האט גצוגן צוא גיין זעהען וואס וויקטאר טוט
איך נעם אומטעל אינ קום גלייך און זיין צימער נישט דא וויקטארען
גיט זייני זאכען עס איז פיסט וויסט און גלייך דיא ווינקלעך וויינען
דיא מיר דיא פענצער זענן אויפן איך לוף צו ריק באנעגן איך מיין
בריינטע לופט מיר זוכען זיא האט מיר אפער קאס דער פירט צו מיין
צימער איך בין גפאלען און חלשות און מער ווייס איך שון גאר נישט
דוא באדינטע (זאנט וואלפע) איז גקומען צו לויפען און האט מיר אוף
געקעט מיר האבען זיא אנאנצע נאכט געמינארט מיר האבען זיא פיל
מאל ערמינטערט איז זיא חלשות ווייטער מיר האבען בייא איר נישט
גקענט דער גיין דיא אורזאכע פון איר צופאל אויך האבן מיר גיט
גוואלט וועקן מיר האבען גיהאפט מיר זאלען זיא קענען בריינגען צו
אירע הרעפטען ערשט מיטען טאג גלייך איז זיא אביסעל אנשלאפען
גווארען מיר זענן לעבן איר גזעסען ביז אצונד ערשט איז זיא אויף
גשטאנען און איז גגאנגען צו אייך .

דער באראן בריסט זיך מיט טרערען ער וויינט זייער שאדק
קינדער קינדער (זאנט ער) יונגער שכל אייערר איר קענט גיט אייער
פאטער איך האב אים דאס אויך גיזאנט טייערר פאטער שלעכט רעכנט
מיר וויקטאר גיי ער פאר שטייט מיר גיט ער מינט אז איך יאג מיר
נאך גרויס עהרע נאך יחוס גיין מיין טאכטער ער האט גיט גוויסט פאר
וואס

ואם איך האב גאר קיין אנדרי מחשבה ניש גיהאט דאס איז גייען
 זיין גאנצע האפנונג דרויף האב איך זיין גאנץ גליק גרעכנט איך זאל
 זיך פאר אייניגען זייני ליבע מינדער איך זאל פאפעסטוין אויף אייביג
 וויקטארען זיך פאר אזון פאר אינזש גאד ביר גער וויינט זייער שטארק
 אונ דעם טוט קלימענציע אנזשרייא !

א אבריה פאטער אבריה אויפן טיש אפאר חתמוטר בריו וויקטארס
 האנט פון אויבן אויף גשריפען דאס איז גוויס זיין גזעגין בריו .

א הימעל אבריה פון וויקטארען .

יא יא דאס איז זיין האנט .

פריצערין נעמט גשווינד מיט ציטערדיק הענט ער עשינט אויף
 דעם בריו .

קלימענציע באכטוואס זיא חאפט דעם אטום .

דער באראן הייבט אן ליינען דעם בריו ער לאזט אים פאלען פון
 האנט ער פאלט אנדער אופען שטיל זייער פאר ביטערט ער לייגט צו
 דיא האנט צום הארץ אונ טוט אנהערען זיפ .

קלימענציע חאפט דעם בריו ליינט אים אונ איינעם מיט וואלפען
 נעמט אים אפ מיט הייסע טרערען זיא לייגט אים איבר עטליכ מאל צו
 איטליכען ווארט צוא וויינט זיא זיך שטארק .

פריצערין קומט אפער אביסעל צו זיך ער מאכט זיך הארץ ער
 זעהט אז קלימענציע גייט אויס זיא וועט באלד ווייטער פאלען אונ אן
 מאכט ער הייבט זיא אן צו טרייסטען אונ זאגט זיין ליבע מאכטער מען
 האט נישט וואס צו שמעסען וואס צוא ריידען .

וויקטאר

וויקטאר איז אונזער מען קען אים איצט נישט אום קערן ווער ווייסט
וויא אזוי ער האט זיך אונזער גילאזט ווער ווייסט מיט וועלכען וועג זיי
זענען געאנקען זיין זענען שוין איצט גאנץ ווייט נאר זיין רוהיג מיין
טאכטער ער וועט ביים אונז אונז נעכטן ווייטער זיין ער וועט אונז גוים
שרייבען פרייף אויף זיין ערשטע פרייף וועל איך אים אפ שרייבען אז
ער זאל באהער קומען איך וועל אים שרייבען אז ער וועט דא געמין אונז
איך וויל איך הרהיב מאכען .

נוא גלויבסטו מיר מיין טאכטער , יא איך גלויב דיר אפער וואס
וואס וועט זיין אז ער וועט אפער נישט שרייבען דאס קען נישט זיין ער זאל
מיר ריא עהרע נישט טאן ער זאל מיר קיין פרייף נישט שרייבען ער איז
דאך נישט פאר שילעכטס פון אונז אנטראפען נישט פאר בעס אונז נישט פאר
שנאה ער האט אונז ליב מיר האבען אים ליב ער וועט זיך נישט איין
האלטען ער זאל אונז נישט שרייבען ער וועט גערן וויסען פון איינער
פריד ריא גלויבסט קלימענציג אז ער וועט אונז אונז נאר פאר געסען אין
מיר אונז אין דיר וועלכי ליבען אים אזו שטארק האב נישט קיין עגמות
נפש ער וועט גוים שרייבען אונז אונז מיר וועלן אים אפ שרייבען ער
וועט תיכף קומן צו אונז וויא אפויגיל איך בעט דאך נאר מיין טאכטער
זיין רוהיג אונז לאמיר הארען אויף דער זיסער צייט אויף דער גליקלעכער
שעה אונז איר אויף ליבע הערענטע וואלפע וויינט נישט איר וועט זיך
נאך זעהן מיר אייער ראטער פאטער ליבער פאטער לאמיר חאטשע גיין
אביסל אונז צימיר וויא וויקטאר האט גוואנט לאמיר חאטשע אן קוקען
דיא ווינקלעך דאס וועט מיר אויך זיין אחיות .

לאמיר גיין איך טוא דיר צו ליב נאר ריא מוזט מיר אפער צו
זאגען אז דוא וועסט נישט וויינען אונז נישט צו רידערן זיך דארטען ווייטער
ווארום

ווארום דאס קען דיר זייער שאטען .

איך זאג דיר דאס צוא ליבער פאטער דער באראן נעמט זיין מאכטער בייא דער האנט אלי דרייא גלייך צו וויקטארס צימער :

קלימענציען קלאפט זיך זייער שטארק דאס הארץ גלייך וויא זיא פילט , אז זיא וועט דארטען גפינען איר גליבטען , זייא קומען אריין אין צימער . א פאטער ! א מאט ! צוא זעה איך דאס אופן וואר אדער עס איז אהלום , וואס זעהען מיינע אויגן ? וויקטאר !

וויקטאר ליגט אונ שראפט , וואלענטיין שלאפט אויך זיצנדיק אין קרעסלע אן גישפארט אפיסעל אן אזויט , קלימענציע טוט זיך אווארף צוא וויקטארין , וויקטאר חאפט זיך באהר אויף , ער קוקט וויא פאר דולט , ער רעט נאך פאר שלעפערטערהייט אומפער שטאנדיקע ווערטער , ער דער מאנט שטילערהייט קלימענציען , דעס באראן , קלימענציע חאפט אים פארין האנט , טוט נאך אמאל אנעשרייא וויקטאר ; וויקטאר האט זיך קאם באראכט , וואס טוט זיך דא מיט אים , ער דער זעהט וואלענטינען שלאפן ער טוט אנעשרייא וואלענטיין ! (ער חאפט זיך אוף) , הוא האסט געשלאפן ?

יא איך האב פארשטאפען . וויקטאר זעהט פריצערין , קלימענציען אונ וואלפען זייער צוא רודערט , בלייך , ער האט פארשטאנען , אז זייא ווייסען שוין פון ארץ , האט אפנים אז דער באראן האט שוין גיפונען דעם בריף (טראכט ער) , קלימענציע פרעגט אים , וויקטאר וויא קוקט דאס , איך בין דאך דא בייא נאכט גווען , ביסאט גיט גווען , עס איז גווען נאר פוסט אין דיין צימער , אונ דיין גווען בריף וויקטאר ! וואס הייסט דאס ?

אמת

אמת! ער ווארפט זיך דעם באראן צוא ריא פיס אונ זאגט:
בעשטראפט מיך פאטער ליבער, איך בין ווערט, איך בין ווערט,
איך בין זייער ווערט, איך האב איך גיטאן שטערצין,

יא, מיין קינד, דוא האסט אונז אן גיטאן, גרויסע שטערצין,
וויילדע יסורים האסטו אונז אן גיטאן, קום אויף ביין גיליבטע קלימענציען
זעה וואס פאר צרות דוא האסט אונז אן גיטאן, קוק אויף אן ריא
פרויה וואלפע, מיר זענען אלע טויט קראנק איבער דיר!

איך האב גיזינדענט טרייער פאטער, איך האב זייער שטארק
גיזינדענט, איך האב גיוואלט פון אייך אנטלויפען איך בין שוין גיווען
אנטלאפען, נאר איר ווייסט אבער נישט ריא אורזאכע, ריא אורזאכע,
וועט איר טאקע נישט וויסען.

איך ווייס אקסדינג מיין קינד, איך ווייס אז דוא ליבסט קלימענציען.
איר ווייסט? ווער האט אייך געזאגט?

קלימענציע האט מיר אקן אויס גיזאגט, נאר דוא מיין קינד ביסט
אין מיר אין טעות גיווען, איך האב אין דיר אגרויסען טעות גיהאט,
איך האב גימיינט, אז דוא קענסט מיך דעכענען נאך מיין ווערט,
אבער גיין, ריא פארשטעקסט נאך נישט, וואס איך בין, דוא האלסט
מיך פאר א בעל גאווה, דוא האלסט מיך פאר א רורף אחר הדבור.
דוא האסט מיך גידעכניט, אז איך האב ליב נאך צוא געהן נאך
גרויסקייט, דעריבער ביסטו אוועק גיגאנגען, דוא האסט גימיינט אז מיר
וועט נישט אן שטעהן צוא נעמען דיר פאר איין איידים, גיין! מיין קינד,
גיין! נאר פאר קערט איך מיין טאקי נאר דאס, מיינע ליבע קינדער,

איך

איך מיין טאקי, איר זאגט זיך קיין מאל נישט שיינען, נישט פאר מיין
לעבן, אונ אויך נישט נאך מיין טויט. איך וויל אויך, אז אויף דער וועלט
אונ אויף יענער וועלט זאל איך און גירופען ווערן אייער פאטער, איך
וואלט דאס אייך שוין מנלה גיווען מיט עטליכע יאהר צו ריק, נאר איך
האב דער צו גיהאט אמעם, איך האב גימיינט טאמער וועל איך דער
געהן ריינע עלטערען, ביז יענער צייט, האב איך נישט גיוואלט איר זאגט
דער פון וויסן, אפער באמת וועט דאס גאר נישט שטערען, ריינע
עלטערען ווער זיין מענען זיין, ארעמע אדער רייכע, קיין אומערליכע
דארפן זיין גיוויס נישט זיין, ווארום דאס עפעלע פאלט נישט ווייט פון
ביימלע, מע פאר שטעהט אין דיר וויקטאר, אז רוא קומסט ארויס
פון ארינטליכע עלטערען, אונ געלט אדער פבור דארף איך נישט,
זענן זיין ארעם וואלט איך נאך זיין גיהאלפן, דאך אפער האב איך
געוואלט פריהער וויסן פון זיין, נאר אז עס האט זיך נישט גימאכט,
אז איך ווייס נישט, ארט מיך אויך נישט אונ אפשר אז נאך גלייכער וועל
איך דיר זיין וויקטאר, אי אפאטער אי אשונער, זיט דוהיג, מיינע
קינדער איך האב קיין מאל קיין אנדערע גיבאנקען נישט גיהאט.

וויקטאר פאלט ווייטער פריצערין צוא דיא פיס, אונ זאגט, זיט
מיר מוזל טייטער פאשר! פאר גיבט מיר, איך האב שטארק גיזינדעגט
קעגן אייך: פון אלע אייערע וואהל מעטיקייט, פון אלע אייער
גוטערציקייט, וואס איך האב שוין פון אייך גיזעהען אין מיין לעבן,
האב איך קיין שכל נישט גיהאט צוא רעכענען אייך נאך אייער ווערט,
נאר ליפער פאשר! האב איך זיך דען גיקענט רעכטן אויף אזא זאך?
דאס איז גאר נישט קיין מענטשען גיפיהל, איך זאל קלערען אויף אזא
גרויסע זאך, איר זענט גאר קיין מענטש נישט, איר זענט גאר אסלאך,

פון קיין מענטשען זעהט מען אזוינס ניט, אזא הויכע זאך, שטייטש!
 איין ארום קינד און אנאמען, און אפאר מעגן, און עלטערען, און
 אשום פאמיליע! אקער, וואס איז פון אשטאין גיבארין! איד, אזא גרוסער
 און רייכער מאן און גאנץ גערמאניע. אייער מאכער, אייער איינציגע
 טהייסטונג... גיין גיין! מיין פאטער, דאס איז העכער פון מינע
 גיפיהלן, איך האב זיך דאס ניט גיקאנט איין שמועסן, אז דאס
 זאל געשעהען.

ניין, מיין זאחן דאס זאגט שלעכט, דאס רעדט ניט דיא ווארהייט.
 נאר פאר הערט, אין אמת אריין, בארף יעדער מענטש אזו זיין, יעדער
 ערליכער מאן וואלט אנדערש ניט טאן, צו פאר בייטען דעם אמת,
 דעם עיקר, דעם יסוד, און נארישקייט, אויף געלט, און פבור. דער
 עיקר איז דער ארגומליכער מענטש מיט זייני גוטי מעשים, דאס האב
 איך גיפונען אין דיר, דאס אלליין וויקטאר דאס האסט זיך גראדפאר רעכענן
 און מיין ארט, וואלסטו אין מיר דענסטמאל קיין טעות נישט גיווען
 האבן דאס וואלסטו און אנדערש ניט גיטאן, ופערט איך ווייס גוט אז
 קלימענציע האט דיר אויף ליב, און זיא איז גידעכט, זיא האט זיכער
 ניט שלעכט אויס גיקליבן, דאס ווייסט, זיא וועט פאר דיר גליקלעך
 זיין, נאר זאג מיר וויקטאר וואס האט דיר גיניט אום קערען זיך.
 עפעס איז דאס דאך ניט אומזיסט דאס ביסט גיהאט אונזעק גיגאנגען און
 האסט זיך אום גיקערט. זאג מיר דיא אורזאכע?
 איך וועל איך זאגן, נאר איך אלליין, עס איז אסור. מיר אלליין?
 אסור; קום זאג מיר מיין קינד.

זיא זענן פיינע אונזעק גיגאנגען. וויקטאר פרעגט דעם באראן:
 האט איר גוט מיט איינעם עפעס צו טאן? דער מאנט איך עפעס ווער
 האט

האט איר גיט עפעס איין אומפריינד ?

צוא טאן האבנאך מיט קיינעם, אויף ביינער האט מיר גיט וואס
צוא מאנען, איך בין קיינעם נישט שולדיק, אונ קיין אום פריינד. פיל
איך אויף גיט איך זאל האבן, נאר קעגן וואס פֿרענדס האט מיר
וויקטאר ?

עס האט איך אמענטש גיבראכט אפרייף, ער האט איך אים אליין
גיט גיוואלט אריין טראגן, ער האט מיר אַ געגעבן איך זאל איך דער
לאנגן, אונ האט גיזאנט אז מע פאדערט דא אין ברייף פון איך עפעס
א זאך. וויקטאר דער לאנגט אים דעם ברייף דער באראן עפינט אים
אויף ער זעהט מע שרייבט צוא אים, ער קוקט אויף דעם אונטער
שריפט ער ווערט גאר פאר שטיינערט: ראזשער ! וואס הייסט דאס,
וויקטאר טוט אויף אפליק, ער דער שרעקט זיך נאך מער, זיין לייגען
ביידע דעם ברייף :

צום באראן פריצערוין איין זיין שלאס

דא ווייסט אז איך קען גינג טאן יענעם דער וואס טוט גיט מין
וויילן, דער וואס פאלגט גיט מין גיבאט ! איך זאג דיר צוא, שיינען
דיך, גיט באפאלען אויף דין שלאס היין באר, אז דא וועסט מיר טאן
וואס איך בעט דיר !

מיט עטליכע טעג צוא דיק האבן ביינע צוויי אַ גינגען בייא
מינע דריי מענטשען אפרויענציער, צוויי האבן זיין געטויט, אונ
איינער איז גיקומן לעפדיג, דיא פרויא איז אצונד בייא דיר אין שלאס,
זיא איז מיר זעהער גייט, איך פאדער פון דיר אז דא זאכט מיר,
גיט שפעטער וויא אין פיר אונ צוואנציג שטונדן ארויס שיקן זיא מיט
דיינע

ביינע מענטש'שין, אין קיניגראצקין וואלד, מיינע מענטש'שען וועלען איר
דארטען צו נעמען בייא ביינע מענטש'שען פון דיא הענט, א'ך גיב דיר
ווארט ביינע לייט זאל קיין שלעכטס נישט גישעהען: אויב נאך פיר אונ
צוואנציג שטונדן וועל איך נישט האבען דיא פרויא וועסטו מיך האבען
בייא זיך צו גאסע, ראזשער.

פארשטעהסטו ליבער לעזער, אז ראזשער פארדערט, מען זאל אים
ארויס געבען דיא אוימגליקליכע פרויא וואלפען, מיך וועלען זעהען
ווייטער, וואס דא וועט זיך אויסלאזן.

6

וואס ווייטער ווייטער, (זאגט דער באראן), ווערט מיר אלץ מער
חידוש, אלץ מער וואונדער מיט דער דאזיגער פרויא וואלפען, אזוי
וויא איך האב זיא אויס געזעהען, קען נישט זיין ערליכער פון איר וואס
פאר אזא אייניג קענשאפט זאל זיא האבען מיט אזא מערדער זיא האלט
בייא זיך זיין פאררעט ער שרייפט אז דיא פרויא איז אים זייער גייטיג
איך פאר שטייא דאס נישט מיין מוח נעמט דאס נישט ארום איך וועל
אונ מיין לעבען נישט גלייבען אז זיא זאל זיין מיט אים א שייכות אונ
זיינע מערדעריא אונ זיין שענדלעכען גישעפט אזא אייגנטלעכע פרויא
אזא פרימע וואס טוט מען וויקאדאר וויא אזו טשעפעט מען זיך אפ פון
אזא שלעכטן צוא פאל פון אזא שלעכטן אונ גיפערלעכען מענטש'שען
פון ראזשערין דעם הופט כאן פון דיא ראזפויגעקעס וויא אזו מיינסטו
האט ער בייא מיר געפילט איך זאג אים ארום געבען דיא פרויא זיין
דאס וועט אין לעבען נישט זיין נאר איך וויל איר אצונד זאגן גאנץ
אום דריקליך אז איך מוז וויסן פיל ווייניג פון איר געשעכטע זיא מוז

אונז געבען צו פאר שטיין וואס פאר אשייכות האט זי מיט ראזשערין
אזא שרעקלעכען מערדער .

דער באראן רופט צו זיך וואלפען זיא קומט מיט קלימענציען
הערניטע זאגט ער צו איר איך האב ערהאלטען אברוף וועלכער קער
זיך אן מיט אייך מיט מיר ווס איז דאס אזונס הערט אפענמש וועלכער
קען אייך אונ דארף אייך גייטיג האבען שרייבט מיר איך זאל אייך צו
אים שיקען מיך דארפען גייטיג וועלכער מענטש קען מיך דארפען ווער
זאל נאך אן מיר אין דער וועלט גיד"נהען איך האב ניט קיין גוטע
פריינד , יא אבער פיינד האט איר , וואלפע ווערט בלייב וויא אטוף אונ
ווייס ניט וואס צו ענטשערין .

איר קענט דעם מענטשען גאנץ גוט איר האט אפילו בייא זיך זיין
בוך דאס איז ראזשער ; ראזשער אזי וויא וואלפען ווערט ניט גוט זיא
פאקט אנדער אונ חלשות זיא מיטערען זיא אפ : אזי וויא : ווינד אונ
וויא איז מיר מינע אומגלוקין ראזן מיך ניט רואן וויא יאגין מיך נאך אן
אפערד , גאט מיין גאט מין הער דאס האלט איר אין דער האנט ראזשערס
בריה ער גיט איר דאס בריה זיא ליענט אים זיא פאר דעקט מיט דיא
הענט דאס פנים אונ שרייט מיט אגרויס גישרייא אזי גוואלד גיוואלד ,
וואס וויל פון מיר דער גוקן האבען , נאך קארג נאך ניט גינג האב איך
פון אים געליטען , אף ביי וויא לאנג ווער איך נאך אזי אומגליקליך זיין
זיא פאלט דעם באראן צו דיא פיס , אף העקפט מיר האר ראטיוועט מיך ,

דער באראן הייבט זיא אויף אונ זעצט זיא אנדער יא הערניטע
זאגט ער צו איר איך וועל אייך העלפן , נאר הערט מיך אויס וואש
איך וויל אייך זאגן , איר זעהט דאך אז ראזשער פארערט איך זאל
אייך אים ארום געבען , אונ אז ניט וועט ער אונז בפאלען עס פאר

שמיים זיך אז מיר וועלען זיך אקעגן אים ווערען וויא ווייט מיר וועלן
קעגן , מיר מעגן אלי גימיט ווערן איך וועל אייך ניט ארום געבן ,

נאר איר פאר שמיים גאנץ גוט אונד וואס פאר אנפאסן מיר זענן
מיר שטעלן איין אונזר לעבען פון אייערע וועגן , דריבער בעט איך
פון אייך איר זאלט אונד שלעכט קעגן אונד ניט זיין , גלייבט אונד אונד
דער צייט אונד אייער גייערע איך מוז וויסען וואס קערט איר זיך אונד
מיט ראזשערין , זי פאלט נאך אמאל דעם באראן צו דיא פיס , ער
הייבט זי ווייטער אויף , זי זאלט גענידענער די וואלט איך גויסע
פון דעם ראזשערין נאר אז איך וועל האבען דעם מייט וואלט איך אייך
נאר ניט גיבעטען איר זאלט מיר העלפן . איך וואלט אונד גיקעבען
בעסער איר זאלט מיר צו אים אבער געבן איידער איך זאל אייך דער
צייטען , נאר מען קען זיך ניט פארשטעלען וועלכע ביטערן יסורים איך
וועל בייא אים לידען .

אך מיינ דער איך האב אייך שוין גיזאגט אז דאס איז ניט מיינ
סוד דאס איז א סוד פון אפרימע אונד א איידלע פרויא וועלכע רוקט שוין
לאנג אונד נון גרין , אך מיינ הערניגט אימגליקלעכע פרויא דוא זעהסט
דוא הערסט וואסערי צרות איך ליד דוקד דיר , איך האב דיר פאר
שפראכן , אונד דוא וויקסט ניט מגלה זיין ביין סוד .

אי וויא קאן איך אבער זיין אזו דער ווידער אועלכע מענטשען
וואס טאן מיר אזו פיל גושס , אועלכע וועלכע זענן בייא מיר אזו גיאכט
אי איך האב אזו פיר שטארקייט ניט .

אי איך איך מוז עובר זיין ביין לעצטן באפעל וועלכען דוא האסט
מיר מיט הייסע טרערען אויפן טויטן בעט באשולן איך בין ניט שולדיג ,
זי וויינט אונד קלאגט נאר יאבערליך .

רעם פארקאן פאר נעמט דאס צום הארצין ער קען זיך נישט פאר
ווינדערן אויף דיא ערליכקייט פון דער פרויא, ער קען זיך נישט איין
האלטן ער באניצט זיך מיט טרערן, ער האט זייער הרטה וואס ער
האט גיפארערט פון איר אונז, וואס עס איז איר אזו שווער צו טאן
אסור וואס זיא וויל בעסער שטארבן איידער אויס זאגן אים אזא סור
וואס נאר פאר גוט פריינד שאפט צו אפאר שטארבענער וועלכער זיא האט
פאר שפראכען נישט צו מנדה זיין.

נאר וואלפע הייבט אן ווייטער צו היידען. גיין גיין זאגט זיא איך
קען נישט איך וועל נישט זאגן, איך וועל בעסער גיין צו ראזשערן לאז ער
מיט מיר טאן וואס ער וויל, איך וועל דא נישט זיין צו שטערען אלימען
זייער רוה, איך וועל שטארבן א איך וועל בעסער שטארבן לאמיר נישט
זיין קיינעם צו קין לאסט. דער טויט איז מיר ליבער וויא מיין רעפערן
מיט מיין טויט וועט זיך ענדערן מייע פיסטערי אומגליקן איך וועל גיין צו
ראזשערן, זיא האפט זיך אויף אונ לופט אלי האלטען זיא אויף זיא
רייכט זיך אויס אונ לופט ווייטער, זאגט זיא קערט זיא אויס שרייט פריצערן
זיא איז נישט פייס גאנצען שבל זיא איז גידורט פון דעם זונן.

אך אומגליקלעכע פרויא, אך וואס האב איך דאס גימאן קאס וואס
מען דער זאגט זיא, מען האלט זיא פייא דיא הענט מען פריינגט זיא
צוריק, זיא רעט נאר אויס פאר שטארבעני ווערמער מען פארהוונט זיא
אפיסעל מען פאר זיכערט זיא אזו קען וועט פון איר שוין נישט פארערן
דאס דאנענע.

קלמענציע בעט זיא גייט מיט איר אונ צימער אפסיל אויס צו רוהן.
זייא גיט אונעק פריצערן מיט וויקשארין בלייבען איבער אליין זייא
הייבען

הייבען אן גוט ארום קלערין זייער האגע.

דער באראן זאגט וויקטאר מיין קינד רוא קענסט נאך דעם ראזשערין
ניט רוא קענסט נאר ניט דאס העלד רוא מיינסט אז ער פורט זיינע לייט אזו
וויא אפראקסער רייבער. גיין ער שטעלט אויס זיין ארמטע וויא אנרוסער
גילערינגער וויא אנרוסער קעניד און דיא זאכען מען מוז זאגען דיא
ווארהייט וואלט ער ניט גיווען קיין רויבער וואלט ער גיווען איין
אריגמקעכער האט ער נימענט פאר טרעטן אשטעלע פון אנדעסטן
געניראל מיט אים צו שטרייטען דארף מען זיא גוט פאר פרייטען ער
האט שוין ניט איין מאל באפאלען אזעלכע שטארקי פעסטונג וויא מיינע
איז און האט זייא בייא גיקומען נאר איך האב צוא גאט אז מיט מיינע
זאפאס מיט אונזערי ספאסאפס, איך האטשי איך בין אלט וועל איך זיך
שלאגן גוט אן געמען אבער פירען אשטרייט האב איך נאך דאנקען גאט
ניט פאר געסין.

און רוא וויקטאר איך דיר איז מיין גאנץ האפענונג איך ווייס גוט
דיין געשיקטעקייט איך ווייס דיין פאר שטאנד חאמשי איך האב מיר
געלערניט פון דעסט וועגן קענסטו בעסער פון מיר, דער צו ביסטו יונג
אוך אלע מיינע לייט מיין ביסעל מולוטער זייא טויגן אלע זייער גוט,
מיר האבען זיך מיט וועמען אונטער צו שטארין, רוא וועסט שטיין אופן
פעסטונג און איך וועל זיין אונזוייגונג איך וועל זעהען הימען דיר זאל
קיין זאך ניט פעלן, איך וועל שטיין און גוט אכטונג געבען מען זאל
דיר אלץ צו דער צייט דער לאנגען.

וואלענטין איז אוך ניט קיין שלומעזאלנוק ער וועט דיר דארטן
העלפען, נאר מען דארף זעהען אונזערע פרויענצימער, זאלען ניט אן
מאכען

מאכען קיין גערודער מיט זייערע געשריאָן און געוויינען און אלע מאל
מיט זייער חאלעשען, דיא ווייפער זענען אלע אזוי פריי אמינסשען צו
פאל מאכען זיין. און דעם גרעסטען געפילדער, מען קלעמט אפ פון דיא
פרוע צימערס וועגן איין אורט וויא זיין זאלען זייען פישעט דער מלחמה
פכרי זיין זאלען נישט זיין אין גופאחר און זיין זאלען נישט מישען צום
שטרייט, און האט מען זיך גינומען איבער קוקען אלע פראפאסען
און גיווער, מען האט צו נוף גירופען דאס חיל מען האט זיך צווא
גגרייט צו דער נאכט ווארטען אויף ראזשערין מיט זיין פאנדע.

וויא עס איז נאכט גיווארען האט מען אום גישטעלט גוט דאס חיל
און אלדונג האט מען אום גישטעלט אויף דיא ערשטער.

וואלענטינען האט מען איבער גילאזט אכטונג געבין אויף אלימען
און אויף אלדונג, און דער באראן וויקטאר קלימענציע און וואלפע האבען
זיך פאר קליפען און וויקטארס צימער דארטען פון פענצטער האט מען
ארום גיזעהן דעם גאנצען פלאץ צו קוגעגרעצקון וואלד פון וואנען עס
דארפען און קומען ראזשער מיט זיין פאנדע עס איז געבלעבן מען זאל
דא צו זאמען זייען און פאר בריינגען עס זאל נישט שרעפערען ביז מען
וועט דורך דעם אפענעם פענצטער דער הערין און קומען ראזשערין מיט
זיין חיל.

דער באראן האט זיך און גינומען עפיש צו דער ציילען אוונט וואס
עס וועט נישט לאזען שלאפען דיא אלי וואס וועלען הערענער וועט דער
ציילען זיין גישעכטע זיין גאנצען לעבנים בשדייבונג, און וויא אזוי
וויקטאר איז צו אים און גיקומען, וויא אזוי ער האט אים אין וואלד
גיפונען, דער באראן האט גיפונען פאר גייטעג צו מאכען וויסען זיין
גישעכטע פון אנפאנג ביז אין לעצט, ער האט גיטראכט אז מען וועט
וויסען

וויסען זיין היסטאריע , און וויא אזו ער האט גיפונען וויקטאריא קען זיין אז דורך דעם וועט מען גיכער דער גיין ווער זענען זיינע עקטערען . אים האט זיך גינאלט וויסען ווארום ער האט זיך גאר גיפארבט פילייכט זענען זיין אום ערקעבע לייט , האט ער גיקלעכט טאשער וועט ער זיין קענין ארויף פריינגען אופען גוטען וועג פאר וויקטאריא חתונה ער זאל נישט פאר שענדען זיין גרויסע פאמיליע ער זאל נישט פאר פלעקן אויף אייבעג זיין דור , אלע זענען דער פון זייער גערין גינען איטלעכער באזונדער האט גינאלט וויסען , גאר דיא פרויא וואלפע האט זיך שטארק גימנעט , וויקטאריא האט גיקלאפט זייער שטארק דאס הארץ , ער האט דא גידארפט הערן זיין אייגעני געשיכטע , און פאר בארגיגע טרעפנינגען אין זיין קינדהייט , און דורך דעם וועט ער פילייכט שוין קענען וויסען זיין גיבארין אויף .

און קלימענצין האט אדרונג זייער שטארק פאר נומען זיא האט שוין נישט איין מאל גיהערט אז דיא טרעפענישען פון איד אן הייב לעבן אויף דער וועלט איז אויף שרעקלעך אז איר מוטער איז גווען אויף זייער אומגליקלעך , אויף וויקטאריא געשיכטע איז זיא אויף גווען זייער גערען צו וויסען זיין צו זעצן זיך אלע , עס איז שטיל גינאדען אלע דרייא האבען אויף גישטעלט דיא אוערן און אום גינלאנצט דיא אונגען אופען באראן , איטליכער האט זיך אזו שטארק אריין גיגייגט מיט אלע גידאנקען , יעדער האט מירא גיהאט צו פאר ליבען איין ווארט פון דעם באראנס געשיכטע .

ענדע פון דעם ערשטן טהייל

אָקִינד אין וואַלד

א וואונדערליכע שיינע געשיכטע וואס האט זיך אַ מאל אין
דער וועלט גיטראפֿין . וויא אזוי איין באַראַן האט אַ קינד
גיסונקען אין אַוואַלד , אונט פון דיא גערימטע הויפער
ראזשער מיט דער פֿאַנדע

צווייטער טהייל

פֿון

י. פֿ. האלקין

זיטאמיר

געדרוקט ביים ה' י. פֿ. באַק שט

הובא לבוז'ד ע"י פֿביל מאלדאווסקי

שנת תרל"ו לפ"ק

ДИТЯ ВЪ ЛѢСУ
ЖИТОМИРЪ
Въ Типографіи И. Бакста
1875

מִיִּין נֶאֱמָען אִיז גִּנְאָנְגֵן גִּנְאָנְגֵן ווייט גְרוֹסִי הָעֵרֶן פֿלֶעגֵן צו מִיר וַיִּיעֶר
אָפֹט קומֶן אָפֹ געפֿין מִיר כְּבוֹד נָאֵר אִיךְ בֵּין שְׂטֹאֲרֶק גְּרִינֶעט גוואָרן
און האָב נִיט גִּהֶאט קיין רוֹה פֿון פֿיל געסֶט וועלכֶּע פֿלֶעגֵן צו מִיר
קומען אִיךְ האָב אִיךְ נִיט לִיב גִּיהֶאט וַיִּיעֶר עֲרֹהֶע בֵּין אִיךְ מִיר אוועק
גפֿארין אִין אַדֶּאָרף וועלכֶּן אִיךְ האָב גקויפֿט אִיךְ האָב גקויפֿט אופֿין
בֶּרֶעג פֿון טײַךְ עֶלְבֶּע און סוֹלֹנְעֶע אָפֶּאָהר יֶאָהֶר האָב אִיךְ דֶּאָרְטֵן פֿאַר
זאָמֶט דֶּער נאָך האָב אִיךְ עֲרֹהֶאָלֶטֶען אַשְׁלֶעכֶטֶע נאָכֶריכֶט אִין מִיִּין
פֿאַטֶער אִיז גשְׂטֹאֲרֶען און דִּרְיֶבֶר האָב אִיךְ גִּדֶּאָרְפֶט פֿאַרען אָהער
קיין בֶּעֶהֱמֶען אַרְבֵּן דִּיא גִּיטֶער נאָך מִיִּין פֿאַטֶערס טוט אִיךְ האָב פֿאַר
קויפֿט מִיִּין דֶּאָרף אִין בֵּין גקומֶן אָהער .

ו אִיךְ בֵּין בֶּקֶאָנֶט גוואָרען מיט אִיין הויז עס אִיז גווען אִיין אַלְמָנָה
מיט אִיין אַיִנְצִיגִי טאָכטער וואָס איר שְׁיִינְהֵייט אִיז גָּאָר נִיט גווען
אָנְטֶער דֶּער זֵין אִיךְ אִיז זיָא גווען וַיִּיעֶר קלִיג און מיט אַרִי מַעֲלֹת
וועלכֶּע אָמַענֶשׁ קען נָאֵר האָבן אויף דֶּער וועלט וואָס זאל אִיךְ אִיךְ
דֶּער צײַלן מײַנִי לִיבֶע קִינֶדֶר אִיךְ קען אִיךְ נִיט פֿאַר שְׂטַעלֵן וואָס פֿאַר
אִיין אַיִנְדֶּרִיק עס האָט אויף מִיר גִּמֶאכֶט אִיךְ בֵּין גווען וַיִּיעֶר רײַךְ
גְרוֹס און דֶּער וועלט דִּיא אַלְמָנָה מיט איר טאָכטער זענִין גווען נִיט
וַיִּיעֶר פֿון רײַכֶּען שְׂטֹאֲנֶד אִיךְ האָב אָפֶּר גִּזַּעֶהן אִין דִּיא צוֹצוּלֶע קאָן
מִיךְ גְּלִיקֶלֶעך טאָכען אִיךְ האָב גִּטֶּראכֶט אִין דָּאס אִיז פֿאַר מִיר וַיִּיעֶר
אָנְטֶער שִׂדוּךְ אַזוי וויא אִיךְ בֵּין און דָּעס הויז גווען וויא אָפֿן בֵּית
האָב אִיךְ בִּמְעֶרְקֶט אִין דִּיא מוֹטֶר בִּנְעֹהֶט זיך מיט דֶּער טאָכטער וַיִּיעֶר
גִּדֶּאָב עפֿים זעה אִיךְ אִין צו ווישען וויא אִיז נִימֶא קיין לִיבֶשׂאָפֶט אִין
וויא עס דֶּאָרף צו זיין אִיךְ זעה דִּיא מוֹטֶער היט דִּיא טאָכטער איר
טֶרִיט אַזוי וויא אַגְרוֹיֶסֶוּפֶּאָר בֶּרֶעכֵן מִיךְ האָט דָּאס פֿאַר דֶּראָסן אִיךְ

האָב

האב גזעקן אז צו ליב דעם האט געפירט דאס מיידל גיט קיין פרייליך
 פנים איך האב אמאל גמאכט אומעקומע מיט דער אלמנה וועגן דעם
 אריידע מאדאם ערנעסט זאג צו איר איך בעט אייך אום פערצייהונג
 וואס איך וויל אייך פרעגן אזונס וואס ער קער זיך מיט מיר גיט אן
 עס מיט מיר באנק אויף אייער טאכטער איך האב זיא קיין מאל פרייליך
 גיט גזעקן שטענדיג טרוצערט זיא איך במענק אז דאס איז נאר ווייל
 זיא האט פון אייך הערענטע גיט קיין התחברות איר זענט דאך איר
 אמוסר זיא איז אייער איינצעגע טאכטער מיט אייער אויף פיהרונג
 ערגערט איר זיא אונ דאס שאדט אויך צו איר גזינט מיר וואונדערט
 הערנטע אויף אייך דאכט זיך אזא ערלכע אזא גוטע אזא פרומע וזיא
 אייער צילצולע אונ איז דער צוטפייא אייך איין איינצעגי האט איר זיא
 גארפסט זייער ליבען אונ היטען זיא פון קומער אונ פיין .

אך מיין הער האט זיא צוא מיר גזאגט איר זענט זייער אונ טעות
 אונ מיין טאכטער איר ווייסט גיט נאר גיין איר פעלט נאר אנטייער
 מדרוך זיא בארף האבען אמענטשן וואס זאל זיא פירען אונ ארעכטן
 וועג זיא האט גקענט זיין אזו וזיא איר זאגט .

ליבער באראן נעמט גיט פאר אים גיט וואס איך וועל פון אייך
 פאדערן אונ מיין טאכטער איז אייך גפעלין זאלט איך זיך גרעכנט
 גליקלעך אייך פאר מיין איידם צו האבען איר זאלט מיין טאכטער
 הייראטן זיא וואלט פאר אייך גליקלעך גווען איר וואלט מיט איר אויך
 גליקלעך גווען איך בין גווען אוסר זיך פאר שמחה פון דיא דאזיג
 רייד פון דער אלמנה ווען אויך זיא האט אריין גמישט אנעלכע ווערטער
 וואס האבען מיר גארפסט אריין ווארפען אונ אספק אונ וואס האבען
 גישענדט איר טאכטער נאר איך האב דאס אן גהאנגן אין דעם וואס

זיין האבען צו ווישען ויך קיין שרום נים גיהאט איך האב ויך נים
גלאזט פיל איבער היידן אונ בין באשטאנען אויף דוא הייד פון איר
פרענקסט נאר איך האב אבער גימוזט צו פאר וויסען צוא וויל צילצולע
דרויה פשטעהן דרום האב איך גמוזט מאכען אריידע אליין מיט דא
בלה אונ הערין אליין פון איר ביי וואס האלט ויא קורץ איך האב אן
גהובין מיט איר צוא שפרעכן ליבע ציצעלע האב איך איר גזאגט אזוי
איך האב מיט אייך עפס וואס גייטיג צו היידן איך בעט אייך מיך
אום צו הערן רעדט מיין הער איך הארף זאגט ויא אייער מוטער האט
מיר פארגעלייגט אז איך זאל איר איידים ווערין איך אליין רעכן פאר
אגרוסין גליק אייך הייראטען איך מוז אייך דא גאנצע ווארהייט זאגן
אז מיין ליבשאפט צו אייך איז וייער שטארק נאר איך מוז דאך אבער
וויסען צו זענט איר באווילגט מיך גליקלעך צו מאכן .

א! איך וועל זיין מיט אייך דער גליקלעכסטער אונ דער וועלט
אונ איר מיין הער באווילגט צו הייראטען איין אימגליקלעך מעדכין
וועלכע האט שוין אן גווארען אלעס וואס איר איז ליב אלעס וואס עס
זאל נאר קעגין איר לעבין מאכן פרייא וואס הייסט הערענטע וואס האט
איר אן גווארען אלעס וואס אייך איז ליב ווען איר האט נים קיין פאטער
אבער אייער מוטער ביז הונדערט יאהר לעבט נאך ויא טוט דער בייא
אגרוסין זיפץ איג זאגט אמוטער האב איך אבער איר ווייסט נים מיין
הער איר ווייסט נים נאר גיין איר וועט פון מיר גישט וויסן איך האב
גרעכנט אז דאס געהט אלץ אשמועס וועגין דעם אונ פריד צווישן איר
מיט איר מוטער דרום האב איך ויך נים גוואלט דער פרעגין ווארום
געהט דאס מיך אן בייא מיר וועט איר קיינר נים זיין דער ווידער איך
האב מיט איר ווייטער גרעט אונ האב איר גנעבין צו פאר שטעהן וויא
ווייט

ווייט איך האב זיא ליב איך ווייס נישט וואס עס איז נאך פאר גנאנגן
צווישן אים דער מוטער איז דעם אנטקעם פון אונזער הייראטען איך
ווייס נאר דאס אז צום ענדע האט זיא באוויילט מיט מיר התונה צו
האבן איז עטליכע חדשים נאך אונזער הייראטען איז מיין שוויגער
גשטארבן מיין ווייב האט נאך דער מוידען גאר ווייניג גטרויערט אז
זענען וויא גווען נישט שלום צווישען זיך מיר האט דאס זייער שטארק
גווינדערט איך ווייס אז ציצולע איז זייער אגוטע אפרומע זאל זיא נישט
זארגען נאך איר אייגענער מוטער אפר דער נאך האב איך אן גהויבן פון
איר ארום זעהן נאך ווינדלעכע זאכן וועלכע עס האבן מיר גינייט
טראכטען אויף איר אז זיא איז נישט ערליך אזו וויא איר וועט
ווייטער הערן :

דיא שעמסט זיך מיין טאכטער צו הערן אז דיא האסט גיהאט
איין אימערליכע מוידען :

מיין טאכטער גיין שרעק דיר נישט דיא האסט גיהאט זייער איין
ערליכע זייער אפרומע מוטער נאר איך זינדקער מענטש איך בין אונז איר
איז טעות גווען איך האב ערשט דער נאך דער גאנגען וויא אזו זיא איז
ערליך גווען הערט קינדער מיין אימגליק עס איז מיר זייער שווער צו
דער ציילען מיין הארץ באניסט זיך מיר מיט גלוט אז איך דער מאן
זיך נאר איז איר ארום נאך אונזער הייראטען האט מיר מיין ליבע
ציצולע גיהאט אטאכטער דאס ביסטע מיין ליבע קלימענציע מיין וויי
פלעגט דיר איפר לאזען אונז פלעגט ערגיץ אונזען גיין אויף גאנגען
מאן. פלעגט קימען זייער פאר זארגט אונז פאר קומערט אז איך פלעג
זיא פרעגן וויא זיא איז גווען פלעגט זיא מיר ענפן מיט כעס אז
דאס האט צו מיר נישט איך בין דרויף זייער גיין גווען נאר איך האב
גשוויגן

גישוויגען אונ האב זיך גנוטען נאך צוא שפורן וויא זין זיא גייט איך
האב זיך שטארק צו גועצט מיט גוטען אינ מיט פייזען צו איר לייב
דינערן וועלכע פלעגט מיט איר אויף גיין זיא האט מיר דער ציילט
אז זייא גייען ביז צוא דעם וואהנונג פון דער אטקופשציע וואס איז
גישטאנן גיט ווייט פון דאנען דארטען שרעפען זייא איינגען מאן מיט
וועלכן צעציליע פאר בריינגט דארטן עטלכע שטונדען איך בין גאר
אויף גבראכט גווארען פון דער ערציילונג איך האב פאר זאגט דער
דינערן זאל גיט וויסען וואס זיא האט עס מיר דער ציילט אונ בין מאקי
דעם אייגנס טאג נאך גנאנגן נאך איר .

איך קום אריין אהין אונ גיי דורך עטלכע טירען אונ גייא אריין
אונ צימער אונ טרעה דארטען זיצען מיין ווייב מיט איינגען מאן
האלטען זיך פאר דיא הענד אונ האלטן אקינד פון אפאר יאר אויפן
שוים מיין ווייב קישט דאס קינד אונ וויינט איפר אים אונ רופט אים
מיין זון מיין טייערר זין איך האב אונ צארן ארום דעם שווערה פון
דער שייד אונ ווארף זיך אויפן יונגען מאן ציצילע ווארפט זיך צו
ווישען אונז איך האב מיט צארן גטראפען דעם יונגין מאן אזו שטארק
אז ער איז באלד גפאלן טויט .

ציציליע האט זיך גשטעלט אקעגין דער שווערד צו פאר שטעלן
דעם יונגן מאן האב איך איר אויף אום גערין גטראפען זיא איז אויף
גפאלען נאר גיט טויט איך האב זיא באלד גהייסען אוועק טראגען צו
מיר אונ שלאס דאס קינד איז דארטען גיבליבן איך בריינג זיא אונ
איר שלאף צימער אונ הייב זיא אן זייער שטארק צו זידלען איך
האב גאר גיט אכטונג גגעבין אז עס רינט פון איר דאס גלוט אונ
זיא איז עזן באלד טויט זיא ענפרט מיר מיט אשוואך קול און גולן

דיא האסט מיט דיין צארן גטייט צוויי אימשולדיג נפשות נאך
אמשולדיג הייסט דס אט דאס הייסט אמשולדיג דיא האסט פאר
דעם גיט גפארשט וואס אלעס פאטייט אונ האסט אונ ביירי גטייט
מיד זענין ביירי דיין פון זינד פריער האסטו מיר אונ איינס מיט מיין
מוטר פאר בינדען דיא יארען היינט האסטי מיר גטייט אומזיסט גאר
אימזיסט גאר אומזיסט הער אום וועסטו וויסען מיט דעם יונגען מאן
וועלכער הייסט מיטען גאמן פרוקס האב איך חתונה גהאט מיט
עטלכי יאר צו ריק אן מיין מוטרס וויסן זיא האט גיט גטארט וויסן
דער פון זיא האט גיט גיקוקט אויף אשידוד נאך מיין הארצן זיא
האט גיקוקט אוף גרויסקייט אוף רייכקייט דער יונגער מאן איז אפער
גווען גיט פון רייכען שטאנד נאר צו זיין ערליכקייט איז גיט גווען
מיין גלייכין איך האב אים ליב גיהאט וויא מיין ילעפין מיני אמיגע
זייער אגאטס פארבאטני האט מיט לייד גהאט מיט מיר אונ האט אונ
שטילער הייט חתונה גמאכט אפר אז מיין מוטר איז דער פון גוואר
גווארען האב איך מיט מיין מאן איבער גטראגען גרוסי צרות מיר
האבן זיך גוועהן נאר באהלטענער הייט קיינער האט גיט גטארט וויסען
וואס איך בין אפאר הייראמע אונ איאר ארום האב איך גהאט אקנינד
דאס קינד האב איך גמוזט בהאלטען פון מיין מוטר בייא דער
אטקופשציע, מיין מוטרער האט אפער אזוי ראנג גסטראעט מאשינס
אז מיין מאן האט גימזט אנגלויפן, ערשט פאר א יאהרן איז מיין מאן
גקומען, מיין מוטרער האט מיר גנייט געמיין זיך מיט אים אונ פאר דיר
חתונה האבן מיין גליבטער האט גיט גקענט צו זעהן מינע צרות
וואס איך בין אויס גישטאנען פון מיין מוטרער, אויך האט ער זיך
פאר איר גפארבט, ער האט גימוזט פאשטיין דרויף צו געמיין מיר,
נאר מיט דעם באדינג, אז איך זאל אפט קומן צו דער אטקופשציע

מיר זאלען זיך דארטן אין איינעם מיט אינער קינד זעהן, אינ דיא
אמקופשציע זאל אויך ניין דער בייא, אט אין דעם שטאנד האסטו
אונז גיטראפן ...

מינע בורות ענדקע זיך שוין מיר, אין מיין קאפיטעט אין אקליין
קעסטלע וועסטו גפינן מיין פתיגה מיט מיין געט אינ אלע בענוויזן
אויף אינערע אויטשילדקייט אף מיין ליבן פריקס אינ גישטא! דוא
ביקט גישטא, מען האט אונז צו שיידיט מיט דיר ... אפער גיין,
מע וועט אונז ניט צו שיידיט, איה געה אויף צו דיר מיין גליבטער ..
דער טויט וועט אונז איבער ניס פאר אייניגען. מיר וועלן זיך שוין
מער קיין מאל ניט שיידיט, דארטן דארטען ... בייא דיא ווערמער
האט זיא אויף גהייבען א מאמעס קיך צום הימל דער נאך קינט
זיא ווייטער אויף מיר מיט שרעקליכע אויגן דער טויט האט שוין
בארעקט איר אן גינכט. זיא האט מיר נאך אויס גירעט אט דיא
עטליכע ווערמער וועלכע מען האט קאס גיהערט: פאר לאזט תאמשי
ניט אינער קינד: ... דעם פיסערין יתום ... דעם אימגליקלעכין ...
וויט אים אפאטער ... פאר געסט ניט ... זיא האט מער ניט גקענט
ריידן איה האב ערשט דער זעהן אז זיא איז פאר בייא, איה האב
איר גוואלט גיבען הילף, איה האב זיך אווארף גיטאן צו איר מיט
אגרויס גיוויין, איה האב ערשט געהן וויא שלעכט איה האב גטאן.
א! צעצילע צעצילע! עס העלפט אפער גישט, גישטא זיא שוין מער,
זיא לעבט מער ניט: ... איה האב זיא גיטויט! אף, איקשילדיגער ליב
האפער! איה האב אייך פיידיט גיטויט. אף אף, צעצילע! פאר וואס
האסטו מיר ניט גואנט פריער דיא ווארהייט? וואלסטו דאך גילעבט
אויף דער וועלט, פאר וואס האסטו מיר ניט דער ציילט נאך פאר

אונז

אונזר חתונה ? איך וואלט אייך נישט דער לאזט געמין , איך וואלט
 דא נישט גינאמן . . . נאר וואס האבען מיר געהאלפן אלע הייד מיט
 מין גיוויין , דיא טויטע וועלן נישט לעבעדיק ווערן ! איר קענט אייך
 פאר שטעלן אין וואס פאר א זאגע איך בין דעמאלט גיווען , איך
 האב גשיקט באלד געמין צו מיר וייער קינד , אבער מע האט אים נישט
 גפונן מע האט אין יענעם הויז שוין נישט גפונן , קיין לעבדיקן
 מענטשן , אייך נישט דעם טויטן קערפער פון פריקסען , דיא זייט פון
 דעם הויז האבען זיך פאר מיר וייער דער שראקן , אינ זענן גאר
 פאר שווינדן גיווארן פון דעם גענער , וועלכע מיה איך האב צו
 גנעבן אפ צו זוכן דאס קינד , דיא אטקופשציע , עס האט אבער
 גישט גיהאלפן , איך האב גיוויינט , גיקלאנט , גיטרויערט , איך בין
 אום גינאנגן טאג אינ נאכט וויא אדולער , איך האב גפילט אז איך
 דארף זיך רירן פון זין , איך האב גיווכט דעם טויט וויא מיט ליכט ,
 וויא קין וואס האט גיהרגיג זיין פרוידר הבל . . . איר וויינט קינד ,
 איר וויינט העריגדיק . בייא מיר האט זיך שוין אויס גינומען דער
 קוואל פון מיינע מרערין , מיר באניסט זיך נאר מיט פלוט מין
 הארץ , אז איך דער כאן זיך , איך , וואלט דענסמאל זיכער ענפער
 אראפ פון זינען אדער אריין אין גרוב , נאר דוא וויקמאר , דוא
 האסט מיר גלאזט לעבן אויף דער וועלט , דוא האסט מיר אפיסיל
 גימאכט פאר געסין מיינע צרות , דער מיט , וואס איך האב
 דא גפונן :

וויקמאר הט מיר אפיסר איכר גיהאקט מייני טרויעריגע גינאנקן .
 נאר איר וועט הערן מיינע פריינט , וואס איך בין נאך אויס גשטאנן ,
 וויא אזוי שרעקליך עס איז גיווען איידער איך האב דא גיבראכט צו

זיך נאין הווי, איידער איך האב דיר, בייא מיר איין גיפֿעסטיגט
פאר ביין קינד.

2

דיא ערשטע נאכט אין וואלד

וויא איינגענהמען איז דעם מענטשין, וויא זיס אונ צימלעך
איז אים, אז ער טוט גוט, ער פיהלט אזא שטארקע הנאה, פון זיין
ווערק, עפעס געהט אים איבער, איבער זיינע ביינער אהיילונגע
גישמאקע גיפֿיחל, עס ווערט אים קלאהר דער מוח, דיא גידאנקען
ריין, ער ווערט אויסער זיך פאר שמחה, פאר קערט אבער, אז
אמענטש טוט איין עבירה, אז ער טוט שעכטס, ליגט אים שטענדיק
וויא אשמיץ אופען הארצין, זיינע גידאנקען לאזן אים נישט ריהען אים
איז נישט ניהא דאס לעבין ער וואלט זיך עפעס ביז אן גיטאן. עס
רייסט אים דס הארץ") ווען ווערט אים ערשט גרינגער, אז ער פאר
דולט זיינע שלעכטע מעשים מיט גוטע מעשים וואס ער טוט דער
נאך, דעמאלט ערשט קען ער זיך בויסלעך ווייס טרייבטין, פון דעם
שעכץ וואס ער האט גיטאן, אונ דאס אלעס קען מען ארויס זעהן
פון דעם באראנס געשיכטע אזוי וויא ער וועט דא באלד דער ציילין.
אונ דאס וואס מען זעהט אז שלעכטע זינדיגע מענטשין מואין שלעכץ
איינס נאך אנדערין, אונ זייערע גיפֿיחלן צו רייסן גאר נישט זייער

הארץ

(*) וויא אונזערע חכמים זאגן אין פרקי אבות, שכר מצוה מצוה, ושכר עבירה
עבירה, דאס הייסט דער גיזאלט פון דער מצוה און דער וועלט איז דיא הנאה וואס
מען האט פון דער מצוה גופא, דאס הייסט וואס ער האט גיטאן אגיסע זאך. אונ דער
איבר זאגט ירמיה הנביא תיסוך רעתך, דאס הייסט דיין שלעכטן גופא וועט דיר שפראפן.

הארץ. ויֵיא מְרוֹעֶרִין נִיט דֶּערוֹיף, עס אָרַט ויֵיא גָאָר נִיט, דָּאָס איז
ווייל ויֵיא פֿאַר דוֹלען ווײַערע שְׁלֶעכְטע מעשִׁים מיט נאָך שְׁלֶעכְץ וואָס
וֵיא מוֹאֵן דֶּער נאָך ווײַטער").

דֶּער פֿאַראַן פֿריצערין דֶּער צײַלט ווײַטער: קלִימֶענֶצִיע האָט שוין
אויס גִיהֶעֱרַט דיא גֶעשִׁיכְטֶע וואָס צו איר גִיהֶער מֶער ווֵיא צו דיא
איִפֿריגע, הײַנט האָט ווִיקטאָר נאָך מֶער אַ מְרוֹעֶרִיג פֿנים גִיקריגין,
אויף וואָלפֿע איז פֿאַרטיפֿט גיוואָרין ווײַער אַין אִירע גִידאַנקען, ויֵיא
האָט אָן גִישְׁטֶעלט דיא אויַערין הערין גלייך ווֵיא מֶע וועט דאָ דֶּער
צײַלִין איר אייגענע גֶשיכְטֶע, דֶּער פֿנים איז איר גיוואָרין פֿלייך, דָּאָס
הארץ האָט זיך איר אוף גִיהײבִין פֿאַר נֶרוֹים קלאָפֿענעש.

"איך האָב מיר קיין אָרַט נִיט גִיפֿונִין, (זאָגט פֿריצערין. ווֵיא
צוואַ באַהאַלטן זיך פֿאַר מיר אַלײן, איך האָב גִיזוכט ערמער ווֵיא קיין
מענטשין גֶעהן נִיט אַרום, איך וואָלט זיך גֶעסער מאַכען אַ וואַננֶג
צו ווײַזן דיא חיות פֿון פֿעלד.

דיא גאַנצע גאַכט פֿלעג איך ליגן אונ פֿלעג זיך וואָרפֿן פֿון איין
נײַט אויף דעם אנדערין, קיין שְׁלאָף פֿלעגט נִיט קומִין אוף מײַנע
אויגן, צעציליע מיט פֿרוקטן פֿלעגט מיר נִיט אַרױס פֿון זינען, אז איך
פֿלעג נאָר צומאַכען דיא אויגן, נאָר אָן הײַבִין צו דרעמלִין פֿלעגט זיך
מיר פֿאַרשטעלן אז פֿרוקס אונ צעציליע שטעהן אַקעגן מיר מיט בײַזון
אָן גִיזוכט. ויֵיא שְׁמֶראַפֿין מײַך, ויֵיא שְׁעלִמִין מײַך, ויֵיא וואָרפֿן זיך
אוף

"(אונ דער איבער זאגן דיא חכמים "כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה וכו'
נעשה לו כהיתור" דאָס הײַסט אז אַמענטש מוס שְׁלעכטס איין מאל, אונ דעם אנדערען
מאל, פֿיהלט ער שוין נִיט אז דאָס איז שְׁלעכטס, אים ווײַזט זיך אויס אז מען מעג
שוין דאָס מאַן.

אוף מיר שלאָגן מיר , איך אנטלויף , וויא לויפן מיר נאך , וויא צופין
 מיר , וויא רייסן מיר , נאכט זיך וויא שלעפן מיר מיט זיך אין קבר ,
 איך וויין . איך בעט זיך ביא וויא , איך פאל אופן פנים , צעצילע
 דער מאנט מיר דאס קינד , דעם זון אירין זאל איך זיין אפאטער ,
 דעמאלט וועט זיא מיר מוחל זיין אויף וויינער טויט . אונ אזוי פלעג איך זיך
 אופהאפן אונ ווייטער גיט קעגן שלאפן . איך פלעג אזוי גערין זיין אז
 איך פלעג דער זעהן דיא ליכט פון דעם טאג , גלייך איך וועל עפעס
 קעגן גיהאלפן ווערין , דעם גאנצן טאג פלעג איך ארויס גיין פליקן דיא
 האר פון בארד , אונ בייסן דיא געגיל , פראסט איך פלעג זיין וויא
 אצומישטער , איך פלעג פאר קערט גערין דער הארין דיא נאכט , טאמער
 וועט מיר דער שלאף פאר היילן אביסל מיינע שמערצן , איך האב
 דענסטמאל זיך מער גיט גיווינשן אז איך זאל גיפנין צעצילעס קינד , איך
 האב אויף זיך גינומין אויפובין אים אונ מאכין אום גליקליך , איך זאל
 דער מיט שטילן דעם צארין פון ציצילען , זיא זאל מיר מוחל זיין
 אויף איר בלוט , וואס איך האב פאר גאסין , איך האב אים אפער אויס
 גיזוכט די וועלט אונ האב אים גיט גיפונן , איך האב זיך שוין גיט גיריכט
 אמאר גיפנין אים , ווארום איך האב גאר זיין גאמן גיט גוויסט עס איז
 אזו אוועק גאנגן עטליכע מאנהייט , אונ מיין פאר ביטערט לעבן ווערט
 מיר גיט בעכער , איך האב זיך גימאכט א געוואנהייט נאר טאג ארויס
 צוגעהן פון מיין שלאס , אוועק געהן אויף אגאנצן טאג . איך פלעג פאר
 טראכטערהייט פאר געהן אזוי ווייט אז איך פלעג אן הייבן צוהיק צוגעהן
 פלעג איך קומען אהיים שפעט אין דער נאכט .

אז איך האב גיזעהן אז איך קען גיט אויפובקען צעצילעס קינד , האב
 איך אן גיהויבן טראכטן . אן טרעפן חאטשי אפרעמיר קינד א אויגליקליכן

אין נעמן איהם צו זיך, ערציהען אן שטאט צעצילעס קינד: אפער דאס האב איך אויך נישט גינקענט פאקומען. ווארום איך האב דאך גיבראפט קריגן אזא קינד, וואס איהם איז גייטיג מיין הילף, איין אומגליקלעך קינד וועלכן איך זאל קענען העלפן פון שלעכטע צופאדן, אדער אזא קינד צו וועלכן איך זאל נאר דארפן צו לייגן גרויס מיה איהם צו ערציהען,

אמאל אין אומער מאג בין איך אין דער פריה ארויס גיגאנגן פון שלאס צו דעם ווייט, פון וועלכן מיר ווארטן איצט אן קומען דאזשערין מיט ויין באנדע, איך בין גיגאנגן פאר טיפט אין מיינע גיבאנקען, איך האב פאר זיך גירעט איך האב דער מאנט צעצילען אונז איר קינד, איך האב גיווכט פלאנען וויא אזו צו קריגן האטשי אפרעכד קינד. איך האב דאס אויף זיך גינאמען איך האב אנדער גיטאן אויב עס וועט זיך מיר מאכן ערציהען אקינד, עס מעג זיך מאכן אזא קינד וואס מערהארף זיך פון זיינע וועגן איין שטעלן זיך אין דיא גרעסטע סכנות, וועל איך זיך דער פון נישט פאר מיידן, איך האב גישווארן פאר גאט, אז איך וועל טאן אלעס מיגלעכקייט צו העלפן דעם דאזיגען וואס ער וועט ויין אומגליקלעך, איך האב גיוויינט, גיבעטין גאט ער זאל מיר צוא שיקן איין אומגליקליך קינד, אהן שטאט צי צילעס קינד, איך האב גיוואלט עס זאל נאר איין אומגליקליך קינד ויין, עס זאל ויין אן גיליינט מיין מיה, בכדי אז דאס זאל מיר ויין אכפרות עין פאר מיין גרויסן פארפרעך פון דער פאר פאלג, וואס איך האב זיין גיטייט. אט דיא רעזונות, דיא מהשבות, האב איך אוף איין מינוט נישט ארויס גיקאומט פון קאפ, איך האב גאר נישט גפיהולט אז איך בין שוין צריין אין קיניגראצקין וואלד אונז האב זיך אין אים שטארק דער ווייטערט, איך האפ זיך עס האט שוין אן געהייבן נאכט

צוא ווערן אונז עס האט זיך אן גערקט א שווארצע חמאדע , איך
 קער זיך אום גיטוויגער צוא ריק , איך געה ראנג , איך געה נאך
 אלס פון וואלד נים ארויס , עס איז גיווארין אנרויסער שטורעם עס
 האט גידנערט , גיפליצט , ארעגין האט אן גיהויבן שטארק צו גיסן .
 איך זיך מיך עפעס איין אורט אונטער צו טולען זיך פון דעם רעגן .
 עס איז גראד גיווען אמאל , עס האט אפליץ גיטאן איך דער זעה
 ביא דעם שוין פון בליץ אין אזויט פון דעם טאל אונטערין בארג
 אלס ארום גיוואקסן מיט גידיקטע ביימלעך , איך רוק זיך אריין
 אהין אין דער פינגערטער , איך פיהל אז עס געהט אנוועק אהיל . איך
 האב זיך שוין פון רעגן גוט פאר דעקט , איך האב שוין ווייטער נים
 גידארפט קריכן , האב איך זיך דארטין אפיסיל אנדער גיעצט אויס
 רוהען אונז נארט מיר ביו דער רעגן זאל אויף הערן צו גיסן . אונז
 דיא חמאדע זאל פאר ביא געהן . איך זאל קענען זעהען גיפיען
 אשטעגיל פון וואלד ארויס . ויצוגדיג אין דער הייל פאר נומען מיט
 מיינע גידאנקען האב איך זיך צו גלייגט אפיסיל אויף אזויט , אונז בין
 מיר שטארק אנטשלאפן גיווארין . איך האב גישלאפן אהיפשיצייט ,
 מיר שטערט זיך פאר אלע שרעקליכע אונז פארקטיגע חלומות , נאך
 מער וויא אלע מאל . איך חאפ זיך אויף אונז זעה לעבין מיר א פאנאר
 מיט פייער , איך פאר ווינדער זיך ויער דערויף איך קוק זיך צו
 ווייטער , איך זעה אז לעבין פאנאר ליגט אפיכעלע . איך געס מיט
 שרעק אונז עפען אויף דאס ביכעלע אונז ליינען דארטין דיא דאזיגע
 ווערטער , וועלכע וויא עס האט אויס גיוויזן זענען גישריבן גיווארין
 צו מיר .

"אומגליקלעכער גאר וואהלטעטיגער מענטש ! מיר האט זיך
 גיטראפן

גיטראפין אומגעריין אריין גייען אין דער הייד אונ וועלכער איר האט
 גישלאפן . איר האט פון שטאף גירעט פיל אומפארשטאנדיגע הייד .
 פון דיא הייד האב איך פאר שטאנען אז איר זענט אפרומער נאר איין
 אומגליקליכער טאן . פון אלע אייערע הייד האב איך דייטליך גיהערט
 דיא ווערטער , "איך שווער צו גאט , אז דאס ערשטע קינד וועלכע
 עס וועט זיך מיר טרעפן וועל איך זענען ערציהען , עס מעג זיין
 דער בייא דאס גרעסטע גיפאהר , גוט ר מענטש ! אויב עס איז נא
 אזוי , אויב איר האט נא אין זונען צו העלפען דעם אומגליקלעכין ,
 אויב אייער גוט הארץ באנערט צו טאן גוטס . בין איך דער מענטש
 וואס בעט פון אייך גינאד אונ וואהלטעמקייט , עס קאן שוין נישט זיין
 אומגליקליכער אין דער וועלט , וויא דיא וואס בעטן פון אייך הילף ,
 א ! העלפט מיין דערד , העלפט , פאר לאזט נישט איין אומגליקלעך
 קינד , נעמט אים צו פון זיין מוטער וועלכע איז נאך אומגליקליכער
 פונם קינד , נעמט אים צו אייך , ערציהעט אים זיט אים אפאטער ,
 איר וועט אזוי פיל גוטץ טאן דער מיט , דאס מע קען אייך אזוי פיל
 נישט אויס שרייבען . נאר אויב איר ווילט אויף זיך זענען צו טאן גוטס ,
 אויב איר באשטייט צו זענען דאס קינד צו זיך . מוזט איר באשטיין
 אויף אלע באדינגונג , וועלכע איך שרייב אייך דא ,

ערשטענס , איר מוזט צו זאגן , אז דאס קינד זאל בייא אייך
 זיין , אזוי וויא אייער קינד , עס זאל זיין בסוד וואס דאס איז איין
 פרעמד קינד .

צווייטענס . איר זאלט נישט באניצן קיין שום התפעלות צו דער
 געהן דעם נאמען פון דעם קינד , אדער זיינע עקסערין , איר זאלט

נאר וויסן אז זיין כופער איז אפגאנגעווען . און דער פאטער איז
א דייטש .

דריטענס . וועלכע גיפאהר עס זאל זיך אייך גיט מרעפען צו
ליב דעם קינד , מוזט איר אלץ פאר גוט אן נעמען , און נעמען אויף
זיך היטן דאס קינד וויא דיא שווארצאפיל פנים איז .

גינדעדיגער הער ! אויב איר באשטייט אויף די רייד וועלכע מע
לייגט אייך פאר , זאלט איר זיין אזוי גוט , אין דעם ביכעל אן שרייבן
א ענטפער אין וועלכן איר זאלט מאכן וויסן אט דיא זאכן , צו האט
איר אנווייב און קינד ? צו זענט איר רייד ? וויא ווייט פון דאנען זיצט
איר ? און צו קענט איר באשטיין אוף אלימען וואס דיא מוטער פונם
קינד וועט פון אייך פארזעהן ? שרייבט אן אייער ענטפער און געהט
אין גאטס נאמען מארגן האלבע נאכט זאלט איר קומן ווייטער איינער
אריין וועט מען אייך דא אפ געבן דאס קינד .

וויט זיך משער מיינע ליבע , און וואס פאר זלאגע איך בין
דענסט מאל גיווען , וויא אזוי פאר ווינדערט און צו מישט איך בין גיווארן .
אין אזא צייט ! אין אזא פינצטערנעש ! וויא קומט ווער צו אריין
געהן אין דער גרוב וויהין נאר איך , וואס איך בין אויס גישטאנען פיר
מלחמות , איך האב זיך גיט גיפארקט פאר קיין זאך , נאר איך בין
פאר קראכן אין אזא שרעקליכען אורט : און נאך מער ווינדער וויא אזוי
איך האב גירעט פון שלאף אזעלכע ווערטער וואס עס האט גראד גניצט
פאר זענעם וועלכער איז אויס גערין—אזוי וויא ער שרייבט—פאר גאנגען
אין דער הייל , וואו איך האב גישלאפען . היינט וואס קאן דאס זיין פאר
איין אומגליקליכע מוטער , וועלכע וויל אפ געבן איר קינד צו אמענטישן
וואס ווא קען איהם גיט און ווייט איהם גיט . וואס פאר א אומגליקליכער
קינד

קינד דאס קאן זיין וועלכין זיינע עלטערין לאזין אנוועק פון זיך און גיבן זאם
אפ צו אפרעמדן. אויך דער מאנט מען נאר דיא מוטער, האט אפנים
קיין פאטער האט ער נישט, אדער דער פאטער האט אים פון זיך פאר
ווארפען? אדער פיליכט וויל אים זיין פאטער אומבריינגען, און דאס
פאהאלט מען אים פון זיין אייגענעם פאטער... איך האב בייא זיך
איבער געטראכט אויף אלע זייטן, איך האב נישט גיגענט קלערין אז מע
וויל מיך דא עפעס אריין פירן אין איין אימגליק, אויף וואס דארף מען
דא מיך אפ נארין מיט אזא פאל! זענן דאס מערדער און ווילן מיר עפעס
ביי זאן, בין איך דאך גיווען אין זייער האנט, זיין האבן דאך מיט מיר
גיגענט מאכן וואס זיין וואלט זיין וועלן. פאר קערט איך האב דיא גאנצע
זאך גיפונען פאר אצונשיקטע זאך פון גאט. גאט האט צו גיזעהן מיין
צוגראכן הארץ ער האט צו גינומען מיין תשובה ער האט דער הערט
מיין גיגעט. ער האט גישיקט זיין ענגיל צו פאר פירן מיך אין דעם
אורט וואו ער האט מיר אן גיגרייט אהיילינג צו מיינע וואונדן איך האב דא
זייער שטארק באוואונדערט דיא גיגאד פון דעם אלמעכטיגן גאט, ווי אז
ער מיט ווינדער מיט מיר. ער שיקט מיר צו אזא זאך פונקט נאך מיין
וויגטיש. אזא אימגליקלעך קינד אזוי וויא איך האב גילוסט, אזא
וואהלמעטיקייט וואס איז פאר מישט מיט גיפאהר אזוי וויא איך האב
בייא אים גיגעטן, ווארום מע שרייבט מיר איך זאל פאר גוט אן געמען
וועלכע גיפאהר עס זאל זיך מיר נישט טרעפן צו ליב דעם קינד. צוואר עס
איז גיווען זייער שרעקליך געמען אויף זיך אזא זאך, וואס מיין פארשטאנד
קען עס נישט פאר געהן. נאך מער ווייל מע פאדערט פון מיר איך זאל
זיך אונטער געמען צו באשטעהן אויף אלעס וואס דיא מוטער פון דעם
קינד וועט פון מיר פאדערן, ווער ווייכט וואס פאר א שווערע זאכן זיין
קען פון מיר פארלאנגען? פון דעסט וועגן האבן מיך דיא אקע זאכן נישט

אפ' גישראקין, ויזיא האבין מיד גיט אפ' גהאלטען פון צו טאן דאס וואס איך
האב אויף זיך גינעמען, איך פאר זאם גיט לאנג צו אַנטפּרין אויף אלע
פּרעגן, איך נעם דעם פּלאַי פּערדער וועלכע עס האט גשטעקט אין ביכעל
אונ שרייב אן דיא ווערטער,

"איך בין איין אלמן אונ האב אַקליינע טאכטער, איך בין פון
רייכין שטאנד, אונ בין איין ערליכער מאן, מיין שלאס שטעהט גיט ווייט
פון דעם וואלד, עס איז וואר איך האב מיר געווינטשין נעמען אַזא קינד
אזו וויא איר ווילט מיר געבן, איך באשטעה אוף אַדעס וואס איר פאדערט
פון מיר, איך נעם זיך אונטער ערפיהלן אלע זאכן וואס מע וועט: פון מיר
פארליינגען, וואס נאר מיגלעך וועט זיין. מארגן האלבע נאכט ווער איך
קומען אַ הער אונ וועל צו נעמען דאס קינד, איך וועל אים ערציהען
וויא אַ פאטער זיין קינד, גלייך מיט מיין איינציגער טאכטער, איר מענט
זיך אוף מיר פאר זיכערין, מיט גאטס הידף, אייער קינד וועט בייא מיר
גליקלעך זיין"

איך האב מיין נאמען גיט גיוואלט אונטער שרייבן. איך זאל זיך
אופט מאר דער מיט גיט אונטער ווארפן אונטער אַשלעכטן צו פאל. אונ
דער צו פּרעגט מען פון מיר מיין נאמען גאר גיט, האב איך גערעכנט פאר
איבריג אויס צו רופן זיך, איך לייג דאס ביכיל אוף דעם אורט וויא עס
איז גילעגן, אונ גייא מיר ארויס פון הייל, אין דרויסן איז גיווארן שטיל
דער הימלעל לויטער, אין מוקח גייט האט אן גיהויבן ליכטענער צו ווערן,
איך גיפן פאלד דעם ארויס גאנג פון וואלד אונ בין גיקומען אַ היים, שוין
מיטן גרויסן טאג.

דיא צווייטע נאכט אין וואלד

דעם גאנצן טאג זענען געוועזן מינע גידאנקען פאר נומען מיט דעם וואונדערליכין צו פאל פון דער פאר גאנגענער נאכט, וויא דיא זון האט אן גיהויבן אפקערן פון האלבין טאג, איז אשוידער איבער מיין לייב איבער גינגענען, איך האב גיפיהלט אז עס ווערט שוין געהענטער צו דער נאכט, איך האב דא פאר זיך א גוט שטיקיל ארבעט, איך דארף גיין האלבע נאכט איינער אליין אין אגידעכטין וואלד, וועלכע איז אן גישטעקט פיל מיט רייבער, איך דארף זיך דארטן פאר שטעקן אין א הייל, נעמען דארטן אפערעמד קינר, וועלכין מען גנבת פילייכט פון זיינע עלטערן, ווער ווייסט וואס עס קען מיר דארטן גישעהן, איך ווייס גוט וואס מע וועט נאך פון מיר פאר לאנגען, איך האב זיך אונטער גינומען באשטעהן אוף אלעס! גאר איך בין גיבליבן שטארק אין מיין ציעל, איך האב זיך גוט גלאזט איבער אנדערשין, איך האב זיך באשלאסן האלטן ווארט, געהן בייא גאכט אונטאן וואס מיגלעך איז, העלפן דיא אומגליקליכע וואס דארפן געפען מיין הילף, נעמען ערציהען אקינד אן שטאט צעציליגעס זון דעם פאר לארענים. מיט דער האפענונג אז איך וועל דא טאן א גוטע זאך, האב איך שוין גיפונען א פאר גרינגערניג צו מינע שרעקליכע גידאנקען, וואס האבן מיר מיין לעבן פארביטערט, מיר האט זיך גידאכט אז איך וועל מיר דורך דעם שלום מאכן מיט דער פארשטארבענער פאר פאלג, זייא וועלן אוף מיר אויפהערען בייו צוא ויין.

וויא עס איז נאכט גיווארן האב איך זיך גוט און גיגורט מיט גיגורע אויב בין אונזעק גיגאנגען צום וואלד . מיט דיא צייכונגס , וועלכע איך האב דעם פארמאגנעניס פריא מארגן זיך פאר צייכונגס אין וואלד , האב איך גיקענט אפ ווכין דיא הייל . איך בין גיגאנגען א פאר שטונדן . איז בין גיקומען צום אורט אין וועלכין איך האב זיך וויקטאר גידארפט גיפנען .

וויא איך בין גיקומען צוא דער הייל גיאי איך אריין מיט שרעק , איז שטיי פון פארניגט , איך האב . פארקט ווייט צוא געהן אין דער פינצטער , דער צוא האב איך גיקענט צוא טרעטן דאס קינד וועלכין מע האט מיר פילייכט אנדער גילייקט איך האב גיטראכט שטעהן איז ווארטין , טאמער וועל איך דער הערין עפעס א שטימע , אנדער איך וועל האבן אציכין פון דיא לייט וועלכע דארפן מיר . אין אהאלפע שטונד , האט מיר אין הייל פון ווייטן אשיין גוטאן פייער , איך געה אהין געהענטער איך זעה ווייטער דעם פאגאר מיטן ביכל אויף דער ערד איך גיאי צוא אין אייגע ציטונגעש אונד נעם דאס ביכל איז ליינען דארטין דיא ווערטער ,

"מיר זענען ווייער צו פריידן מיט אייער ענטפער . געמט דעם פאגאר איז גייט ווייטער אין הייל , געמט זיך צו דער רעכטער ווייט דארטין וועט איר גיפנען דאס קינד "

איך טוא אזוי איך גיאי ווייטער אין דער שרעקליכער הייל אונד נעם זיך רעכטס , אזוי וויא מע האט מיר פאר גישריפן עס פלאטערט אין מיר דאס הארץ , דיא פיס בייגן זיך מיר אינגער , איך גיאי אזוי לאנג איז זיך אויף אלע ווייטן ביי איך דער זעה דאס וואס איך זיך .

—אט איז ער, האב איך אומגעריי אנשטיי גיגען אט איז
 דאס קינד, אי גאט, העלף מיר פרייגען אים אהיים. איך ווארף
 זיך צום קינד אונד נעם אים אין מינע ארעם, אונד קוועטש אים צוא
 צום הארצין מיט גרויס ליבשאפט. א, ליבקינד, אד אומגליקליכער
 געבעד, ווער זענין דינע אומערבארימדיגע עלטערין וועלכע פאר
 ווארפן דיך אזוי פון זיך? קום מיין קינד, קום, קום צוא מיר איך
 וועל דיך ניט פאר לאזן, דינע אייגענע פארשטויסן דיך, אונד
 אפרעמדער וועט דיך צוא זיך אריין געמען, ער וועט דיך ליבן,
 ער וועט דיך זעהען גליקליך מאכן, אט אזוי מיין טייערער וויקטאר
 האב איך דיך גיפגען אין מיטן דער נאכט, איך וואלט זיך אויף
 קיין מציאה ניט פרייען אזוי שטארק וויא איך האב זיך גיפרייט
 גיפגענדיק דיך, א, מיין ליבער וויקטאר, איך וועל אין מיין לעבן
 ניט פאר געסין יענע צייט, דיא צייט וואס איך האב דאס ערשטע
 מאל דער זעהען ביין זיס גישטאלט. (דא האבן זיך דער באראן מיט
 וויקטארין זעהר שטארק ארום גינומען האבן פאר גאסין טרערן פאר
 פרייד).

פון יענער מינוט אן האב איך אן גיהויבן צוא פילן אז דוא
 פיסט מיר אין מיין הארצין איין גיבאקין, עפעס אזוי רחמנותדיק
 האסטו זיך מיר אויס גיוויזן אז עס האט מיר געריסן מיין הארץ,
 איך האב דיך גיפגען ליגן אין אונגעלע בהאנגען מיט טייערע זידענע
 טאסמעלעך, דיא קליידער דינע זענען גיווען פון גין גאלד מיט
 דימענטין באנעצט. פון אלעס האט מען גיקאנט דערקענען אז דוא
 קוקסט ארויס פון רייכע לייט, דוא האסט אויס גיווען איין ערך פון
 איאהר אלט. שטעלט איך פאר, וואס פאר איין איינזידיק דאס

מאכט , אז מע זעהט א קינד פון גרויסע לייט ווערט , געבעד פאר
ווארפן מיט אזא שרעקליכן אופן ,

איך געס דאס קינד מיט דער וויגעלע , אונ וויל געד אנוועק
לויפן . גלייך איך פארקט מיר מעזאל בייא מיר צו ריק גיט אנוועק
געמן אזא שיינע וואך . וויא איך וויל אנוועק געהן דער זעה איך
אפער נאך אביגעלע לוגט פאר מיר איך געס דאס ביגעלע מיט
ציטערדיקע הענט אונ ליינען דערינען ווייטער ,

„גוטער אומגעקאנטער מענטש , אך , אז איר וואלט וויסן וואס
פאר אגרויסע וואך איר מיט דער מיט , וואס איר העלפט איין
אומגליקלעכע מיטער , וואס איר געט בייא איר צו איר מהייער קינד
צו זיין אים אפאטער ? צוריק אפער אז איר וואלט וויסן גיגערינקער
הער , וואס דיא מוטער פונגט קינד גיט אייך אנוועק ? , אי זיא מוז
געבן אנוועק געבן , אך , גלייך וויא זיא שיינט זיך מיט דער נשמה
גלייך וויא מיטן לעבן גיגענט וויא זיך . דעריבער האט דיא דאזיגע
מוטער צו אייך א בקשה , וייער אגרויסע בקשה . אמת:עס איז וייער
אגרויסע וואך , וייער אשווערע וואך , גאר איר מוזט ווייזן אייער
גוטסקייט , גאר אייער שטארקייט , איר מוזט דאס טאן דאס וואס מע
פאדערט פון אייך , איר וועט דער מיט לאזן לעבן האמשי אויף אקורצע
צייט דיא אומגליקליכע מוטער פונגט קינד , איר מוזט ערפיהלן דיא
דאזיגע גיגעט איר האט געכטן דערויף ווארט גיגעבן , איר זאלט
האלטן דעם גאנצען טאג דאס קינד בייא זיך אין דער היים , אונ בייא
נאכט בריינגען אים צו מראגין אהער צו דער מוטער אן ווייגן אים מיט
איהר אייגענע פרוכט , גאר אויף אזא אופן קען מען אייך אנוועק געבן
דאס קינד , דערויף דארפט איר געבן אייער ענטפער , איר דארפט גיט
שרייבן

שרייבן, איר זאגט נאר מיט ווערמער אופן קול צו זענט איר דערויף
 מוסקס, מענעט אייערע רייד הערין, פארקט נישט איר מענט ריידן הויף
 עס וועט אייך נישט שאטן. אייך בין זיך אייך מודה, מיינע פריינד,
 אז אייך האב זיך אן גיהייבן דער פייא צו וועגן, אייך בין אביסיל גיבליבן
 שטיין אין ספק, צו זאל אייך באשטיין אויף דעם באיינעם הנאי, וואס מע
 געמט מיט מיר אום, פאקט אזא שווערע זאך, אקע נאכט טראגן זיך
 מיטן קינד אין איינער אליין אין אזא פארקטיגן ארט, דאס איז גאר ניט קיין
 סברה אנמער צו געמען זיך, איין מאל אדער צוויי קאן מען אנטרונען
 ווערן פון אימליק, אבער ניט אלע נאכט, עס איז זייער לייכט אז מע
 זאל ווען עס איז פאר לירן דא. דאס לעפען, אינ דאס קינד וועט מען אויף
 אן ווערין, אייך ווייס אז איי אנדערער אויף מיין ארט וואלט דערויף זיכער
 ניט באשטאנען, אייך אבער, אייך האב זיך דערויף גמוזט סאגלאשען, אייך
 האב ניט גקאנט וורטה האפן פון מיין הבטחה, סטייטש אייך וועל אנדער
 לייגן צו ריט דאס קינד פון מיינע ארעטס, דאס איז גווען גאר ניט אין מיינע
 הענט, עפעס זענן איבער מיר איבער גאנגען אעלכע שרעקליכע גראנקן
 אז עס איז מיראדריק גווען, אלע זאכען, וועלכע האפן מיר פון אלאנגע
 צייט צו מישט מיינע גראנקען האפן זיך מיר אין דער דאזיגער מינוט פאר
 גשטעקט: צעצילע, פרוקס, דאכט זיך זיין זענן גשטאנען אקעגן מיר,
 דאכט זיך זיין שרייען מיר אין מיינע אויערן, רצחן, גזלן, קום מיט
 אויגן, קום לייג זיך מיט אויגן אין גרויב, לייג זיך, לאז אויף דיר רינען
 אינגער בלוט... גזלן, דוא האסט אויגן גהרגת אינגער קינד איז פאר
 ווארפן גווארען, וואס האסטו צו אויגן גהאט... אייך קער זיך אויף אלע
 ווייטן קיינער גיטא... עס גרילצט מיר אין דוא אויערן דאכט זיך
 קיינער זאגט ניט אנווארט, אייך זעה אז דאס איז גאר שילעכטע גראנקן.
 אייך פאר שטייט אז אייך בארף מיט נעמין דאס קינד, אייך האב גפילט,

אז איך וועל נעמען דאס קינד מיט זיך וועלן אפסיל מיגע אוימרוהיקע
 מחשבות גשטילט ווערן, איך האב געהען דעם פרימער פון דעם פאר
 גאנגענעם טאג: אז איך האב גאר אין זינען געהאט צו נעמען דאס
 קינד, בין איך זשון פיל רוהיגער גווען: . ואיך באד זיך זשטארק און
 ענטפער מיט קאראזש: "איך באשטעה אוף אלע זאכן" גאר באלד האב
 איך זיך מיט גווען און זאג גאד עטליכע ווערטער: "גאר זאגט מיר איך
 בעט איך צו אויף לאנג וועט דאס אזוי זיין, צו וועט דאס קינד ביא מיר
 איבער בלייבן פאר אזוי, אדער מע וועט אים ביא מיר אפ געמען אין
 אקורצע צייט צוריק, איך זשטיא אהיפשע צייט, איך הער ניט קיין שום
 זונפער אויף מיין זאך. עס איז ארום איז ארום עטיל, מע הערט ניט
 ערגיין קיין זאך: איך גיט ארום פון הייל מיטין וויגעלע, דאס קינד איז
 דערניצט! און דאס ערשטע ביכל האב איך אויף מיט גנומן, איך בין ארום
 פון וואלד און בין גיקומען אהיים זשון מיטין טאג. איך האב אוועק געפין
 דאס קינד דער אייגענער זייגערין וואס האט דיר גזינגט, קלימענציע מיין
 טאכטער. דיא דאזיגע ערליכע פרא האט איך בידי זייער גוט אפ גהיט.
 איך האב ניט גוואלט צו נעמען גאד איינע אנגע זייגערין בוכי אז קיין
 נאיע מענטשן זאלן ביא מיר נישט וויסן, פון דעם גפונן קינד, עס זאג
 בלייבן בסוד אזוי וויא איך האב פערשפראכן, ווארום יעדען מענטשן
 וואלט דאך גווען אגרסר ווינדר, אז איך נעם מיין אייגין קינד און טראג
 אוועק אויף אגאנצער נאכט מע ווייס ניט וויזין: איך האב דאך דאס פאר
 זשפראכן אלע נאכט צו טאן.

אז איך בין גיקומען אהיים האב איך זיך גילייגט זשאפען
 און בין באלד אנשלאפן גיווארין, קיין שלעכטע גידאנקן האבן זיך
 מיר מער ניט פאר גישטעלט, איך בין לאנג גישלאפען מיט אזא
 גשמאק

גישמאקן שְׁלֹאף וועלכֿן אײַך האב זשױן פון אלֿאנגע צײַט גײט פאר
 זיכט : אַט דאס איז זיין פֿרוכט וואס אַמֿענאָש עסט פון זײַן
 פֿלאַנצונג , וואס ער פֿלאַנצט אײַן מיט גוטע פֿעשׂים , באלד ווײַז
 ער פאר זײַעט באלד זײַעט ער אונ באלד עסט ער טאקײ אויף אונ
 האט גרויס הנאה , ער דארף לאנג גײט ווארען , אונ דער בױם
 אליין בלייבט אײַם דער נאך שטעטן אויף אײַביג , ער איז אלע
 מאל געלט .

4

דיא דהיטע נאכט אין וואלד

אז אײַך האב זיך אויף גיחאפט פון שְׁלֹאף , האב אײַך באלד
 גידייסן געבן מיר דאס קינד , אײַך האב אײַם אַנאָמען געגעבן וויקטאר
 אײַך האב גיחאט אַנוטען פֿריינד אפֿראנצױז , וועלכֿר האט גידייסן
 מיט דעם נאמען האב אײַך אײַם אזוי אַנאָמן געגעבן אז אײַך זאל זיך
 שטענדיק דער מאַנען מײַן טײַערען גוטן פֿריינד . אײַך האב זיך
 גיפֿרייט אײַך האב פֿראסט גיטאנצט פאר שְׁמִיחָה , פון דער מציאה
 וואס גאט ברוך הוא האט מיר צו גשיקט , מײַך האט נאר גיארט
 וואס אײַך דארף ווייטער געהן מיטען קינד אין וואלד , אײַך האב
 גציטערט פאר פחד אז אײַך האב זיך דאס דער מאַנט , מײַך האט
 גיט גיארט זיך אליין : פאר קערט דאס איז בײַא מיר גוטען שְׁזאַרק
 אָן גיליגט , אײַך האב זײַער גוואלט גיין , אײַך האב גיקלערט :
 טאמער וועל אײַך קענן דער געהן דארטען עפֿעס אַשְׁמִיקל ידענה פון
 דעם קינדס עלטערן , אָדער דיא שְׁרעקליכע סיפֿה וואס מע איז גיגײט

אזעק

אָוועק צו גיבן אים פון זיך . אונג בייא אַשְלעכטן צו פאל , איין אָרט וואס איז פיל מיט רויבער , האב איך גיהאפט צו גאט אז איך וועל מיך קענען אויס דרעהן . אָבער מיטען קינד איז שְלעכט , דאס קינד קען איך חלילה אן ווערן . נאר סייא וויא האב איך איצט גיגארט האבן דאס קינד מיט זיך איך זאל זעהן וואס וועט זיך זאן , וויא אזוי וועט דיא מוטער בייא מיר צו נעמן דאס קינד , עכ אן צו ווינען וויא אזוי וועט דער בייא צו געהן . אונג טאמער וועל איך נאך ויין אזוי גליקליך אז איך וועל מיט איהר אליין רייזן , וויא אזוי וועל איך עפּיס גיט דער געהן פון דיא זאכן , וואס איך בין אזוי נייגעריג צו וויסען ? אונג צו ליב דעם האב איך ווייטער קאמט איבֿר גיקעכט דעם טאג :

איך האב דער הארט נאכט , איך האב זיך ווייטער גיט אן גיגארט מיט אלעקלייא גינער אונג האב גינעמען דאס קינד אויף דיא הענט אונג בין אָוועק גגאנגן .

גיינענדיק האבן מיך אזוי שטארק דיא גידאנקן פאר גומען אז זייער דער מוח האט זיך מיר גיט איבֿר גיקערט , שטייטש וואס הייסט דאס , וואס באטייט דאס ? וויא אזוי קען עס גימאלט ויין אז אפרויענזימער . זאך קומען אלע נאכט אונג אזא שרעקליכן אָרט , קען דאס ויין אז זיא זאל טאקי דא אין וואלד וואנען ? עס איז גאר גיט מיגלעך אין דער וועלט , עס ווייזט אויס אז דאס זענען זעהר רייכע לייט , קען דאס ויין אז מי האט וויא גיחאפט אינ מע האלט זיי דא איבער גוואלד ? וויא האבען דאך גיקענט בעסטן הילף פאר זיך אליין . איך וואלט דאך באשטאנען אז וויא זאלען אלע מיט מיר אין איינעם אָוועק געהן צו מיר , אונג פאר שוואנגרין ווערן פון

יֵאָדָם שְׁלֹעֲכֵמִי מַעֲנִיטֶשֶׁן וואס מווען וויא בייז . נישט אנדערש איה וועל
נפֿים דער געהן , אויב איה וועל נישט קענין וויסען אונ וועל זעהען
אז דיא גאנצע פֿונגה וואס איה זאל בריינגען דאס קינד , איז נאר
לאט אפאר גינגען , נאר בדי דיא מוטער זאל קישין איר קינד , איז
ווא ליב דעם אליין זאל איה זיך ווארפֿן אין גרויסע סכנות . אונ
דאס קינד אויך איין שטעלין , וועל איה דרויף נישט באשטעהן : איה
זיין נאר שולדיג איין שטעלין מיין לעבן אום פאר היטען דעם קינד ,
אונ נישט איה זאל אים דער מיט נאך מער אין גיפאהר שטעלן .

מיט דיא גראנקן בין איה גקומען ווייטער צו דער הייל מיטן קינד
אין מיינע ארעכס איה האב גמיינט איה וועל באגינגן דיא מוטער
וועלכע וועט בייא מיר באלד דאס קינד צו האפֿן , איה וועל דער
עהען האמש וועמן עס איז , אדער דער הערין איינציג עפֿים היידין :
איה קום אריין עס איז פינצמער . שטיל , מע הערט נישט איז מען זעהט
קיינעם נישט עס איז שטיל איז שרעקליך וויא אויף א בית עולם , איה
עה נישט פאר מיינע אויגן בין לעבעדיק ריר נישט , איה ריק זיך אין
דער פינצמער ביסלעך ווייט ווייטער אין הייל אריין . מע הערט נאך
נאר נישט מע וועט נאך גאר נישט , איה שטעה אלאנגע צייט , איה
קום אריין ביסלעך ווייט אונ מיינע האר פֿין קאפֿ שטעלין זיך מיר
אויף פאר גרויס מורא , איה ווער אלץ וואס ווייטער מעהר אויסער
זיך מחמת שרעק , איה קער זיך אים מיטן פֿנים צוא ריק אונ וויל
שוין אנוועק געהן איה זאל שוין ארויס פֿון הייל אונ אנמלויפֿן מיטן
קינד . איה טראכט היינט וועל איה שוין גאר נישט שולדיג זיין . וואס
האב איה גיקענט מער העלפֿן , איה האב לאנג גיווארט קיינער איז
צוא מיר אהין נישט גיקומען , עס זאל אן זייגן דאס קינד אזוי וויא

מע האט מיר גישריפן אין ביכל . נאר וואס זאל איך אייך דער
 ציילן מינע פריינד , וואס דא האט זיך מיט מיר געמאן . הערט אונ
 שטעלט אייך פאר וואס פאר אמן שרעק דא איז אויף מיר גפאלן ,
 וויט זיך משער : אין דער פינצטער אז מע זעהט פאר זיך נאר גישט ,
 אונ אין אזא שרעקליכר הייז , אין דער צייט אז איך פלאטער שוין
 אזוי אויף פאר פחד , מיט אפאל פיל איך וויא צווייא גרויסע הענט
 האפן מיך פלוצלינג אן פארין פלייצע , איך האב זיך נאך מער דער
 שראקן פארין קינד , איך האב זיך גישראקען צי וויל מען בייא מיר
 גיט רויפן דאס קינד , איך האלט דאס קינד זעהר שטארק אין מינע
 ארעמס אונ וויל זיך אויס רייסן פון דיא הענט וואס קוועטשן מיך
 אזוי שטארק , אונ אנטלויפן מיט מין מייערין לאסט , דער שרעקליכר
 אינוויסניקער האלט מיך אפער שטארק אינ פיהרט מיך צו ריק צום
 הייל אינ מיט מיר שטילער הייט א זאג , וואס שרעקט איר זיך ?
 פארקט אייך גיט אינ קומט נאך מיר , צו דער מוטער פונם קינד .
 וואס זאל איך אייך דער ציילן , וויא שטארק איך בין בייא זיך פריער
 גיווען , וויא שטארק איך האב אויף זיך גינומן איבער טראגן אלע
 ליידונגען פון דעם קינדס וועגן , נאר אין דער צייט , בין איך שטארק
 אפ ענדיג גווארין , איך האב גטראכט זאגן אויס דריקלעך , אויב
 אויף דעם אופן , אז איך זאל זיך אום טראגן , מיטען קינד , לאז איך
 איבער דאס קינד אונ וועל אים שוין מער מיט זיך גיט נעמן , איך
 בין אין דער צייט גיווען וויער ביז אויף דער מוטער מיט איר שלעכטן
 פירונג , איך רופ זיך אפ אין דער שטיל צום מענטשן וואס פירט
 מיך , — זאגט מיר וויא איז דיא מוטער , לאז זיא זיך נעמן בייא מיר
 דאס קינד , איך קען איהם אויף אזא אופן מעהר גיט מיט נעמן
 מיט זיך .

—וואס זאגט איר גינעדיקער הערר, איר ווילט איבער לאזען דאס קינד איר ווילט אים שטיין ?

—שטיין ? איך וויל שטיין דאס קינד, וויא אזו וועל איך עס שטיין ?

—גוט איר וועט עס שטיין, ויין אייגענע מוטער וועט עס שטיין.

—דיא מוטער וועט שטיין דאס קינד ? אך גאט מיין גאט ! וויא הערט זיך דאס אין דער וועלט אזוינס, וואס הייסט, דיא מוטער אליין וועלכע פאר לאנגט איך זאל צו איר פרייגען צו טראגן דאס קינד. ויא זאל אים זייגן מיט איר פריסט, אזא הייסע מוטער וועט שטיין דאס קינד.

—יא אליין וועט אים שטיין, אז איר וועט אים ווארפען, אז איר וועט אים גוט אוועק טראגן מיט זיך וועט זיא אים מונן שטיין, זיא וועט אים שטיין אונ וועט זיך אליין אויך דעם לעבן נעמן.

—א הימל, עס איז גאר שרעקליך, וואס קאן דאס באטיימן ?

—דאס טארט איר גוט וויסן, איר מוזט נאר וויסן, אז איר לאזט לעבן אמוטער מיט אקינד וועלכע זענען זייער אומגליקליך.

—אין דיא רייד וואס מיר האבן גירעט שטילער הייט זענען מיר פאר גאנגן ווייט אין דער הייל, איך האב גפיהלט אז מיר זענען עפס ערגיז אריין, נאך אין אפינצטערן אורט וויא ביז אצינד, נאר איך האב פאר שטאנען אז דא בין איך אין א צוגעקליבן אורט מיט מעביל ווארום איך האב גיהערט אז א מענטש האט זיך מיט גישווינדקייט אווארף

אנאָרף גיטאָן אָקעגין איין, איין האָב גיהערט אז פון דעם וואָס זיאָ (דאָס איז גיווען אפרויענציימר) האָט זיך שטארק אחאפ גיטאָן פון אורט. האָבן זיך צו ריכט ביינקלעך פון דיא ערטער אינאמיש איז אנדער גפאלין, זיא איז צו גלאפן צו אינא אונד זאגט מיט אציטערדיג קול, נוא וואָס? דאָס קינד איז דא?—יא הערניטע עס איז דא האָט איר געניטפערט דער מענטש וואָס פירט מיר, ער איז דא מיט זיין וואלטהעטיגען, מיטן גינערקען מאן. איין פיהל וויא זיא געמט בייא מיר פון דיא הענט דאָס קינד אינא זאגט דער בייא, מיט אגרויס גיוויין אז מיר האָט ביים הארצין פאר נוימן:

א מיין זון, מיין טייערר זון! און ליב קינד, קינס, קינס צוא מיר, לאמיר דיר האמשי, אונזיד האבין אביסיל אין מינע ארעס האלטן... גיוונט מיט לאנגע יאהר זאל איין גאט געבין איר גוטער אומגעקאנטער מענטש! און גאט מיין גאט, גאר א מלאך פון הימיל האסטו מיר אראפ געשיקט צו היילן מיר מיני ווינדין, דוא האסט מיר צו גשיקט אזא מאן וואָס טוט מיט מיר אזוי פיל גינאר. א מיין הערר מיין גוטער הער, איר וויסט גיט מיין אימגליקליכען שטאנד, און! אז איר וואלט וויסען דיא פאר בארגענע גיבארן שאפט פון דעם קינד, אפער גיין. איר וועט דאָס לאנג גיט וויסען. אונד פלייכט קיין באל גיט, עס מוז אזוי זיין... אי אומגליקליך קינד, רוח זיך אביסעלע אים אין מיין שוים, עס איז דאָ מיר א חיות אז איין האָט דיר, און אז איין וואלט גיקענט האמשי און קיין גיין און גיזיכט.

דיא אלע רייד האָט דיא פרוי גירעט מיט אצוריקגע שטימע פאר גרויס גיוויין. זיא האָט גיט אויף גיהערט צוא ווינען אונד צוא קלאגין, בייא מיר האָבן זיך אויף גילאזש בעת מעשה אקונאד מיט מרערין פון

דיא אויגין איר קענט זיך נישט פאר שטעלין אין וואס פאר אלאגע איך
האב זיך רעגזשטאל גיפונען, איך האב גימיינט אז מיינע קרעפטן
וועלן זיך מיר ענדיקן, שוין העכער אז אהאלפע שטינדע אז מע פירט
מיד אים אין האלפע נאכט אונטער דער ערד, איך ווייס נישט וויא איך
בין אונד ווער רעט מיט מיר, אינ דער צו אזא אומטיקע דראמע, אזא
שרעקליכע סצענע, וועלכע עס האט זיך מיר בעת מעשה דארטן פאר
גישטעלט, גאט מין גאט, ווען איך דער מאן זיך דאס. שטעלין
זיך מיר מיינע האר קאפיר. עס איז גיווען צו א מישט שרעקענעש
מיט רחמנות: איך קאן אייך נישט משער ניין דעם מיט לייד וואס
איך האב גיהאט מיט דער פרוי, איר קול איר גיוויין, עס האט מיר
צווא ריסן מין הארץ, הפלל איך בין געשטאנן וויא אפאצויבערטהער,
איך האב זיך נישט גיקענט פון ארמ רירן, אינ אויך נישט ארויס
לאזן אונארט פון מין מויל, איך האב נאר אפ גיגיבן דאס קינד
פון מיינע הענט אונד בין ווייטער גיבליבן שטיין וויא צו א גישמידט.
איך האב נישט גיקאנט ריידן א ווארט, איך האב זיך נישט גיקענט
אויס שמוסען, אזוי וויא איך האב פריער אפ גיקערט אז איך זאל
זאגן אז איך קען ווייטער נישט פאשטעהן אוף דעם אופן, איך זאל
טראגן אלע נאכט אהער דאס קינד.

דער נאך טוט מיד ווייטער איימעצער אנעם פארין האנט,
אונד האט מיד אן גיהויבן ווייטער צו א פירן, איך בין אפ גיגאנגען
אזויא וויא צוואנגציג טריט האט מען מיד איבער גילאזט אליין, איך
האב גיהערט וויא א מיר האט זיך נאך מיר צו א גימאכט איך בין
גיבליבן שטעהן איינער אליין, עס איז גיווען שרעקליך. איך בין
אזוי גישטאנען א היפשע וויילע מיט אמאל האב איך דער זעהען

גאנץ ווייט פון מיר אין הייל אשיין פון פייער . איך האב זיך גילאזט
געהן אהין : איך בין גיגאנגען אהאלבע שטונדע נאך אנאנד ביו איך
האב גיגרייכט צווא דעם ארט . איך האב דער זעהען אפאנאר שטייט
אונ לעבין אים זינט ווייטער אפיקעלע : איך לעז אין ביכעלע דיא
דאזיגע ווערטער נעמט דעם פאנאר . אונ גייט צו דר רעכטער וויט וועט
איר גיפונען ווייטער דאס קינד אוף דעם אייגענעם ארט . וואס איר
האט אים געכטיגע נאכט גיפונען . נעמט אים אונ געהט זיין גאטס
נאמען . דער אלמעכטיגער זאל רעכענען איך אייער גוטס אונ גינאד .
וואס איר טוט : איך טוא אזוי . איך געם דעם פאנאר אונ געה
ווייטער לאנג צווא דער רעכטער וויט אין הייל איך גיפין דאס קינד .
זיין קאפ האט זיך מיר פאר דרייט איך האב זיט גיוויסט וויא אזוי
איך האב זיך אויס גיזרייט צום אייגענעם ארט וואס איך האב געכטין
גיפונען דאס קינד . פאר גרויס מיה אונ פאר גרויסע צווא רודערינג
האב איך זיך אזוי פאר טומעלט אז איך האב גאר זיט גיוויסט וויא
אזוי איך זאל זיך געמען צום ארויס גאנג פון דער הייל . נאך צום
גליק האט שוין אן גיהויבין צווא טאגן האב איך פון ווייטין גיקענט
פאמערקן אז עס שיינט אריין אליכטיקייט פון אריינגאנג אין הייל .
איך האב זיך פאלד אהינצוגינקען אונ בין ארויס פון הייל האלטיגדיג
זיך וויקטאר אויף דיא הענט : דוא ביסט נאך זיין מוטערס מילך
גישמאק גישלאפן גאנץ וועג , ביו מיר זענן גיקומען אהיים .

דיא פערטע נאכט און וואלד

—אז איך האב זיך דורך גישראלפין און אום גירוחט נאך מיין
וועג אינ גרויסער מיה . פון דער פארגאנגענער נאכט : האבן זיך
מיר מיינע גיראנקען אין קאפ גיט גימיעסמיעט . איך האב ערשט
אנגעהויבן צו פערנענערן וואס עס טוט זיך מיט מיר דא אפ .
עפעס האט מען פון מיר גימאכט אנאנצען טעאטער—שפיר . דיא
אימבעקאנטע פרוי האט מיר גילאזט שפילן זעהר אשטעקליכע גאללע
זעהר אנפעהרליכע . איך האב גיראנקט גאט אז ער האט מיר צו
גישיקט אהיילונג צו מיינע וונדן וועלכע האבן מיר אזוי לאנג גימיעסמיעט.
מיר האבן זיך שוין גיפעלט אלע פריערדיגע שלעכטע גיראנקען : איך
האב זיך אפער איצט אויך גיפונען אין אשטעקטער לאגע , ווען אויך
עס איז גיט גלייך צו פריער . איך בין בייא זיך גיווארן ריינער אין
סאנוויסט וועגן מיין שטעקליכן פאר ברעך פון ציציליען מיט איר מאן .
עס איז אפער גיווען זעהר שטעקליך איצטיגער שטאנד אויך : איך האב
זיך גיט גפארבט פון מיין לעבן וואס עס האט זיך גיפונען אין גיפאהר .
זעהנדיק בייאן נאכט אין וואלד אינ אימקריכן אינטער דער ערד . אויך
האב איך גיט גישפארט מיין מיה . גיין . גיט דאס אינ גיט דאס . די
גאנצע שטעקענש מיינע איז גאר גיווען . איך זאל גיט אן ווערן דאס
קינד . דאס קינד וואס האט אין מיר גירארפט גיפונען א רעטער .
וועל איך אים אליין טראגן צום טויט ; און דאן . וועלן מיינע
שמארצן נאך פערמערט ווערן . מיינע פריערדיקע ווייטיגן וועלן
זיך מיר אים קערן . אינ עס וועלן נאך צו קימען דיא נייע פון מיין
קליינעם

קליינעם וויקטארין וואס רייפער קענען איהם בייא מיר אוועק נעמען;
 אדער עפעס איבער א וועלכין עס איז צו פאל. וועט ער מוזן איבער
 בלייבן בייא זיין מוטער וועט זיא אים אליין מוזטן. אזוי וויא מיר
 האט גיזאגט דער מענטש. וועלכער האט מיך אום גיפירט אין הייל.
 דער צו האב איך דאס גיפירטן פאר א ווארע משוגעת פון דער מוטער
 וועלכע האט זיך אזוי פיל גיוואלט נאך געבין. צו ליב איין פארגינגען.
 הייסן טראגן צו זיך דאס קינד אלע נאכט אין א שרעקליכען אונ-
 גיפערליכין ארט. איך האב דאך גוט ארויס גיזעהען וויא אזוי זיא
 נעמט בייא זיך צו דאס קינד אין גיהים אונג גרויס בעהעלטענעש,
 וויא אזוי שטירט מע האט גירעט. מע האט זיך גיבאדכט אהויף קול
 ארויס צו לאזן. היינט וויא אזוי שטעלט זיך אונטער א מוטער וואס
 ווייזט אויס אזוי הייס צו איר קינד. הייסן אים בריינגן אין אנרויס
 גיפאדער?

איך האב מיר אזוי גוט איבער גיקלערט אינ איבער גיטראכט.
 איך האב געכטן גיט גיקענט אפראווען. אז איך וועל דאס קינד גיט
 בריינגען מער. אזוי וויא איך האב שוין אייך דער ציילט. נאר איך
 האב באן אופן גיט גיטארט מער דער וועגן זיך טראגן דאס קינד
 אין וואלד; עס קען אנדערש גיט זיין (האב איך גיטראכט) אז דא
 אומגליקלעכע מוטער פאר גרויסע צרות פאר גרויס פיין האט זיך פון
 מוח גירירט. אינ פאדערט. גיט מיט קלארע גידאנקען אזא נארעשע
 נאך. בייא מיר איז פריהער גיבליבען גאר גיט צו געהן אין וואלד
 מער. נאר דער נאך אבער האב איך זיך איבער גילייגט. אז אזוי
 איז גיט גלייך; עס איז גיט קיין יושר. איך האב דאך איהר גיט
 גיזאגט אז איך וועל מער גיט קומען. זיא קען מיינען אז איך בין
 ערגעץ

ערגעץ אומגיקומען מיט איר זון . זי וועט געבען פאר צער שטארבין .
 זי איז געבען אזוי אויף איין אומגליקליכע . גיין . איך קען אזוי נישט
 טאן . איך קען אזוי נישט טאן . איך קען אזוי אומענטשליך נישט בעניין זיך .
 אונד דער צו האב איך טאקי אלץ נאך גיקלערט דער געהן פון דער פרוי .
 וואס איז דער מער מיט איר ? אין וואס עס באשטייען איהרע אומגליקין ?
 פילייכט וועל איך איר קענען פיל ווייניג זיין צו זיך . איך וועט זיא מיר
 פילייכט ענדעקין וויקטארס פארפארגענע געבורט . דרום האב איך מיך
 בעטראכט געהן ווידער אין וואלד . נאר שוין אליין . דאס קינד וועל איך
 נישט מיט געמען . דער מיט וועל איך אלע זאכן פאר ריכטיגן : דיא
 אימגליקליכע פרוי וועט וויסן פון מיר , אז איר קינד איז גאנץ , אז איך
 האב איר קינד גיבראכט געכטין בשלום צוא מיר אהיים , איך וועל נאר
 מוזן עפעס אויס טראכטן א ליגן אז איך האב איבר א גיוויסער מניעה נישט
 גיקענט מיט געמען דאס קינד מיט זיך , אונד דארום בין איך אליין גיקומען
 צוא איר , אונד איך וועל שוין נישט אפ טרעטיי , זיא זאל מיך עפעס מאכן
 באקאנט מיט איר מערקווירדיגער גישיכטע . אינ פון אירע רייד וועל איך
 שוין קענען שליסן צוא איז דעם קינד זיכער מיט מיין טראגן אים אהער
 אונד דאן בין איך גרויט צו האלטן ווארט , אפר אזב נישט , אזב דאס קינד
 איז אין גיפאהר , אזו זאג איך מיך אפ דער פון . איך וועל דאן דאס קינד
 איהר , זיין אייגענער מוטער אויך נישט אפ געבין , ווארים פילייכט שוויט זיא
 אים אליין אזוי וויא איך האב גיהערט אין דער הייל , תכלל איך וועל
 דארטין פון אלעם וויסן וועל איך שוין דעמאלט פאר שטעהן וויא אזו
 צוא טאן .

בייא מיר איז דער פלאן גיבליבין פעסט אונד בין אליין וועהר צוא
 פירדין גיווען פון מיין עצה עפעס האט מיר מיין הארץ גיוואנט אז איך שוא
 גרייך

גלייך, איך האב גאר נישט גיוויסט אז איך געה אלליין צו אים גליקליכן
צופאל איך האב נישט גיוויסט אז איך געה דא אויף סכנות נפשות.

איך בין מיר תחילת הלילה אנועק גיגאנגען. דיא לבנה האט גשיינט
דער הימל אויס גישטערינט. איך בין גיגאנגען שטארק פאר טראכט און
פאר טיפט אין מיינע גידאנקען איך האב אפ גיקלערט וואס צו ריידן.
וויא אזוי אריין צו גינגען זיך צו דער פרוי אין גאמנות. זי זאל פאר
מיר קיין מורא נישט האבן צענדעקן אירע סודות. איג טאמער וועל איך
איר אלליין קענען העלפן פון אירי אים גליקליך זאל איך טאן אלע מיגלעכקייט
צו העלפן איר. וויא איך געה אזוי פאר טראכטער הייט. דער הער איך
איימעצער האט לעבן: מיר א שטארקן פייה גיטאן, איך האב גאד נישט
צייט גיהאט א קער צו טא זיך צו געהעמען מיין גיווער אין האנט האט מען
מיר שוין פאר בינדן די פיס מיט דיא הענט אין דעם גאנצן קערפער, און
צו גישטופט מיט פנים צו אבנים, און באלד אזוי שטארק צו גיבנדין
אז איך האב נישט גיקאנט הינטער זיך אקוק טאן, איך האב נישט גיועהען
ווער זענען דיא לייט, וועלכע האבן מיר מיט שטריק אזוי גישווינד איין
גיפלאגטעט און פארדרייט, און אין דער מינוט האט מען בייא מיר אויס
גריסן מיין שווערד און אויס גיטאן פון מיר מיינע פיסטאלעטן מיט מיין
גאנצן גיווער, עס איז אלץ צו גיגאנגען גישווינד, אז איך האב פאר
שטאן אז מיר האבן דא בפאלן אועלכע לייט וועלכע זענען געלערנט
גיווארן, און פון לאנג גיוואנט אין דער דאזיגער מלאכה, איך האב
פארשטאנען, אז דאס זענען ראזבוניקעס, מיין ערשטער גידאנק אין
דער מינוט איז גיווען: צו דאנקען גאט, וואס איך האב נישט דאס
קינד מיט זיך, איך האב איך זיך אזוי נישט גישראקן פאר דעם וואס
מיט מיר וועט זיך דא פאסירן איך האב זיך גאר גיפארקט, טאמער

זענן דאס אַזעלכע לייט וואס יאגיי נאך נאך דעם קינד , און לאקערען צו
פאקומען יענעם , ווער עס האט צו גינגען דאס קינד , טאמער וועט מע-
ריר אן טאן אַלע ענוים קשים ומרים . איך זאל אפגעבין דאס קינד .
איר קענט אייך פארשטעלן וויא אזוי מיר איז דענסטמאל גיווען
ביטער אויפגען הארצען .

וויא פאלד מען האט מיך שוין גוט צו גיבונדען האט זיך איינער
פון דיא מערדער צו מיר אן גרופין : ווער ביסטו ?

ווער ביסטו אליין פרעג איך אים מיט בעס ?

דיא וועסט גיוואר ווערין ווער מיר זענן , זאגט ער . נאר זאג
ווער ביסטו : וויא אזו הייסטו און וואס טוסטו דא ? ענטפער פאלד אינ
אז ניט ווערשטו פאלד גיטויט .

איך בין א זעלנער . איך זיך דעם וועג האב איך גיענטפערט .

אין דעם האט איינער פון וויא צו שטופט זיינע תברים און האט זיך
אנווארף גיטאן צו מיר . און זאגט : אי ברודער ! מיר איז דער קול
פאקאנט , לאזט מיך געהענטער , דאכט זיך אז דאס איז דער פאראן
פריצערין ! — יא איך בין דאס , האב איך גיענטפערט . פון וואנען
קענטו מיך ?

— איך האב גירינט אין דיין פאק , איך בין איין אנטלאפענער
זעלנער , היינט דיין איך אין דער ארמיע בייא ראזשערין , ברודער
איר וויסט ניט , וואס פאר אגרויסער מאן דאס איז , ער איז א בעל
מלחמה , איינער אין גאנץ איראפע .

—ווערד גוט, זאגען דיא איבריגע אועלכין דארפן מיר אונז
האבן, מיר וועלן אים אונעק פירן צו אונזר עלצטין.

—ווער איז אייער עלצטער, ווער איז דער ראזשער? פרעג
איך זיין.

—א גרויסער מאן, וועלכין וויא באלד דיא וועסט זעהען וועסטו
גיווים ליב באקומן.

—איך וועל ליב באקומן דעם עלצטין פון אועלכע מערדער וויא
איר! אין לעבן גיט קיין מאל קען איך גיט ליבן אזא שלעכטין
מענטשן. רייד זיך וואס דוא ווילסט מיר וועלן דיר גישט מאן מיר
זענן דיר אלץ מוחל, מיר שיינען אזא מאן וויא דוא, אונזר עלצטער
האט אונז גיט איין מאד דער ציילט פון דיר מיט זיינע גבורות, וואס
דו האסט גיווין אין מלחמות.

זיין האבן מיך אפ גביגדען פון בוים אונז האבן מיר דיא הענט
שטארק פאר בונדן אין דורך גלייגט דורך זיין אלענגען שטעקן פרי
איך זאל גיט קענן אנטלויפן, אונז האבן מיך אונעק גיפירט נאך זיך.
אנאנצע שטונדע זענן מיר גאנגען ביז מע האט מיך גיפראכט צוא
אשטיבל מיר געהן אריין אין שטיבל, דיא מיר האט מען נאך אונז
פאר שלאסן, פון שטיבל האט מען מיך אראפ גפירט אונז אקעלער
מע האט אויף מיר אן גיטאן איין אייזערנע קייט, וועלכע איז גיווע
ציא גישלאגן צוא אגרויסן פעלזין אונז האבען גיט ווייט פון מיר
אנדער גישטעלט אפאנאר מיט פייער אין זענן אונעק גאנגן זאגנדיי
דיא ווערשער:

—אגוטע נאכט פריצערין! מארגן וועסטו זעהען אינער עלצטין.
אינער פאטער אונ פריינד, ראזשערין.

6

דיא פינפטע נאכט אין וואלד

שטעלט אייך פאר מיינע ליבע פריינד, איז וואס פאר א לאגע
איך האב זיך דענסמאל גיפנין, וויא אזוי מיר איז גווען צו שטעהן
צוא גישמירטער הייט אין אונ שרעקליכען ארט, גלייך וויא דער
גרעסטער מערדער וועלכער איז שוין וויפיל מאל אנמלאפען פון דער
הפיסה, אדער גלייך וויא אווילדע חיה וועלכע עס האט זיך, גווארפן
צוא רייסן וויא:

איך האב דא גידארפט ערווארטען זעהר אשערקליכע זאך:

איך האב פאר שטאנען אז מע וועט מיך דא גייטן צו באהעפטן
זיך צוא דיא מערדער צוא פאר געמען זיך גלייך מיט וויא אונ זייער
שענדליכען פראמיסעל, יאונ אויב איך וועל דרויף גיט באשטעהן,
פאר שטעהט כען גאנץ גוט וואס אוועלכע לייט קענען מיט מיר טאן,
וואס פאר א ביטערע יסורים וויא קענין מיר אן טאן איך זאל
באשטעהן אויף זייער פאר לאנגען, איך זאל ווערן זייערער אחבר,
איך האב שוין זיך גיט גריכט צוא פאר בלייבן דא אין דיא היילין
אונ אייג: אדער אדעפערקער אין גרויס פיין, אדער שיידין זיך
מיט דער וועלט:

אין דיא דאזיגע רעזונות, האפן זיך מיר גקאזט אקוואל טרערין,
איך

איך האב גוויינט שטייענדיק דארטן זעהר גישמאק.

איך האב גימיינט מיינע ליבע קינדער , אז איך וועל זיך שוין מיט איך מער נישט זעהען , און וואו טרויעריג דאס איז בייא מיר גיוועזן . עס איז מיר נישט ארויס פון זינען מיין קליינער וויקטאר , איך האב דאך אים אריין גענומען אין מיין הויז , צוא זיין אים אפאטער אערציהער . אונ מיין טאכטערל קלימבענציע אנדעקענעש פון מיין ליבע ציציליע . איך האב נאך דענסקמאל באשלאסן מיינע קינדער . איר זאלט זיין איין אייביגע פאר פאלג . לסוף דארף איך פון איך זעהרין פאר שווינדען איר וועט אפילו נישט וויסען וואו איך בין הין גיקומען , דיא גאנצע נאכט האבן מייני אוגן נישט גיטריקנט , איך האב גיוויינט און אויף הער מיר האט זיך דיא צייט אזו לאנג אויס געעפן גלייך אז איך שטעה דא שוין דרייא נעכט נאך אנאנד אונ אין אמת טאקע האט שוין גידארפט לאנג טאג זיין .

נאר אונטער דער ערד האט מען דען עפס גיקענט זעהען אשיין ? אז עס האט פון ערגעץ נישט גיהאט אריין צוא שיינען קיין ליכטיקייט דאס פייער אין פאנאר האט זיך שוין אויף לאנג פאר לאשין , בין איך אזוי גיזעסען אויף דער פאייכטער ערד אונ מיט גרויש שרעק אין דער פינצטער פאר שטאכטער הייט , אונ האב זיך שוין צוא גיגרייט צוא אלע צרות . מיט אמאל דער הער איך אשטורעם , עס איז פלוצלינג גיווארין ליכטיג אין הייל עס קומען צוא מיר אריין אמאן זעהען , עטליכע פון וויא האבן גילאכט מיט פאקעדין איינעם פון וויא האט מען גיקענט דער קאנען פון זיין רייכין קליידעג אז ער איז בייא וויא איין עלצטער .

וויא ער האט מיך דער זעהען האט ער מיט אנרויסן בייזער
אגישרייא גגעבין ! אט אזוי האט. איר איבער גילאזט דעם הער
פריצערין, דא אין דער טורמע צוא גיקאנעט מיט קייטן ! ווער האט
זיך דאס דער וועגן אזוינס צו טאן ? — מארגאן האט אויז אזוי גהייסן,
האט איינער גענטפערט. — ועצט מארגאנען באלד אין ארעסט און
אכט טאג, האט דער עלצטער גיוואגט.

זעהסטו באראן פריצערין אז אן מיין באפויל האט מען גיטאן
אזוינס, וואס עס פאסט נישט פאר דיין צבור און נישט פאר מיין צבור :
נעמט באלד אראפ פון אים דיא קייטען, זאגט ער צוא צו זיינע
לייט. עס איז באלד אזוי גישעהן, מע לאזט מיך לייז.

— באראן פריצערין, זאגט ער צו מיר דוא קאנקט מיך ?

— גיין האב איך אים גענטפערט, איך קען דיר נישט.

— דוא קענטסט מיך נישט ? דו האסט גאר נישט גיהערט פון ראזשערין,
וואס גיוועלטגט איבער דיא פראייע ?

— גיין איך האב נישט גיהערט, איך האב גיהערט פון אראזשערין
וועלכער איז איין אמאמאן פון א שייקע ראזבוניקעס.

— באראן ! (זאגט ער מיט א שמייכל, נאר מיט אפיקסיד פאר דרום),
באראן פריצערין ! ווארף מיר נישט אויס. הייד מיר נישט אזעלכע
שענדליכע ווערטער, גרויב מיר איך בין ווערט דוא זאלסט מיך שייקן,
און איך וועל דיר דאס דער ווייזן אז דוא וועסט מיר מודה זיין.

— דוא קענטסט מיר אזוינס נישט דער ווייזן מיט קיין נאך אויסער
דער

דער מיט אז דוא זאלסט מיר באלד פריי לאזן.

—דוא ביסט בייא מיר מיט אין גפיינקענש פריצערין . דוא ביסט בייא מיר גלייך וויא בייא זיך אין דער היים , איך בעט דיר גאר , פאר פריינגען בייא מיר עטליכע טעג , העלפן מיר מיט דיניעצות אין זיין מיר א גוטער פריינד .

—איך וועל מיט דיר זיין גוט פריינד ? איך וועל דיר געבן עצות ? דיר ! אזא שענדליכן מערד , מיר אזו דיא גרעכטע שאנדע אז איך רייך גאר מיט אזא שלעכטן מענטשין :

—רייך מיט מיר מיט פריצערין מיט אזא בייזער שפראכע , איך רייך מיט דיר וויא איין איידעלר מענטש , איך לייג אוף דיר פבזד אונ דוא ווילסט מיר גאר ערצארענען , איך בעט דיר מיט גוטע רייך אז דוא זאלסט בייא מיר פאר וועמען אקורצע צייט , איך בין איצט אין א גרויסער גייט דרום בעט איך פון דיר גינאד דוא זאלסט מיר העלפן מיט וואס דוא קענסט , אונ דיא ווילסט מיר גאר מיט אויס הערן , זינדלסט מיר מיט אזעלכע שלעכטע רייך , דוא פאר געסט באראן אז דוא ביסט בייא מיר אין האנט , דוא פארעכונסט מיט אז א מענטשין וואס וויל מיר זיין איין אומפריינד קען איך אויך טאן אזוי וויא מען טוט איין אומפריינד .

בייא דיא רייך האט ער אוף מיר אזוי שרעקליך אויס גיגלאנצט דיא אויגן , גאר באלד האט ער מיר גיוויזן א פריינדליכערין גיוויסט ער געמט מיר אן בייא דער האנט אונ בעט מיר זעהר מיט א ווייכער שטימע איך זאל מיט אים געהן אין זיין הייל , איך האב זיך בארעכנט

בארעכנט , אז איך וועל דא מיט ביזויג גאר נישט אויס פירן . איך
פון דאך דא איינער אזוי צו ווישן אזעלכע שרעקליכע לייט , וויא
קעגן מיר מיר טאן וואס וויא ווילן :

איך האב גיפונן פאר בעסיר צו מאכן זיך מיט ראזשערין
פריינדליך אונג עפס אריין גינגן זיך גאין אים ער זאל אוף מיר
גלויבן , אונג מיט אזא אופן זוכן אונטען ארום אפארטעל אנטרונגען
ווערן פון דאנען .

איך געה מיט אים ער פירט מיך אין א הייל אזעלכע וויא איך
פון גיווען דיא פערטע נאכט , ער פריינט מיך אין אין ארט וועלכר
איז גיווען צו גיבליבן מיט טייערין מעביל מיט אלערלייא גיווערין ,
ער הייסט מיר באלד פריינגען דאס בעסטע עסין אונג טרינקן , אונג
ביט מיך דא איבער צו בלייבן , איך דארף אונעק גיין (זאגט ער צו
מיר) אויף דער נאכט וועל איך קומען . צווייא לייט האט ער גיהייסן
שטעהן ביא דער טיר אונג טאן אלעס וואס איך וועל באפוילן .
גאר נישט ארויס לאזן מיך גאין אופן פון דאנען , אוף דער נאכט אז
ראזשער איז גיקומען אונג האט גיטראפן דיא שפיז גאר אין גאנצן ,
צו וועלכע איך האב זיך גאר נישט צו גירט (האט דען מיר גיקאנט
דענטמאל גלוקטען זיך עסין) האט ער זיך גיוועצט לעבן מיר אונג
זאגט צו מיר מיט פאר דראס . וואס טוט איר דאס מין הער ? איר
ווילט דא פאר הונגער שטארבן ? דער מאנט זיך אז איך דארף איצט
האבן איר זאלט לעבן .

איר ליבער באראן קענט מיר איצט העלפען , איך גיפן זיך
אצונד אין גרויס נויט אונג גאר דירך אייך קען איך געהאלפען
ווערן :

אים אום זיין שווערד , אונ האפן זיך גשטעלט לעפין דיא מאלראטען אונ שרייא צו ראזשערין אט היינט שלאג זיך מיט נאך איין שונא .

דיא מאלראטין האפן זיך דרויף זייער פאר וואונדערט , נאר פון דעסט וועגן האפן זייא אויף מיר נישט גקענט גלויבן אז איך בין אין אמת ראזשערס אומפריינד , פיר זעלנער נעמין מיר אונ פירן מיר אנוועק ארויס פון הייל אין וואלד , וויא עס זענן גשטאנן פיל מיליטער . אונ בריינגען מיר צו זייער עלצטין . יעדער האט גקענט פארשטעהן אין מיר אז איך בין נישט פון ראזשערס שייקע דער צו איז גיווען דער עלצטער . מיינער א געקאנטער ער האט אמאר בייא מיר גדינט אין מיין קאמאנדע . ער האט מיט מיר באלד גישקט אנוואך אפ צו פירן מיר אחיים . איך בין גיקומן אהיים האב איך גיטראפן אלעמין אין מיין שלאס זייער צו רודערט מען האט מיר שוין ארום גישקט וזבען אויף אלע ווייטן . איך האב זיך שוין פשווערין מער אין וואלד נישט אום צו געהן . איך וועל מער שוין נישט געהן . צו דער אימבליקליכער . נאר נארעשער מוטר . אום צו שטעהן אזוי פיל מיה אונ ווארפען זיך אין אזעלכע סבנות וויא איך בין גיווען .

ענדע דער טרעפענישען אין וואלד

7

אין עטליכע טעג ארום , (דער ציילט ווייטער דער באראן) . בין איך גיפארן הערין מיט וואס עס האט זיך גיענדיקט דיא שטרייט פון דעם קינעגס מיליטער מיט ראזשערין , האב איך דער גאנגען אז ראזשער האט זיך זייער ווינדערליך גיווערט קעגן זייא . ער האט גטויט אויף אלע

אלע ווייטן ריא וואס האבן זיך גאר גיוואגט צו מרעטין צו אים : דער
וויילע זעגן צו אים אונטער גיקויפן זיינע לייט . האט מען זיך אונטער
דער ערד שרעקליך גישלאגן ביי עס זענן גיפאלען פון ביינע ווייטען
פיל מענטשען . אונ צום סוף זענן דיא רויפער מיט ווייער ענדזשען
אנטלאפען : אונ זענן אונעק פון דעם היגין געגענד . וויא האבן זיך
צו שפרייט איבער גאנץ גערמאניע אונ האבן גירויפט פיל ערגיר וויא
פרייער . זעכצען יאר האבן מיר דא אין אונז קאנט פון ראזשערין
ניט גיהערט . אינ אט דא ערשט פאר אפאר מנהייט האט ער זיך
ווייטער באזעצט דא אין קינגראצקין וואלד . ער איז היינט פיל
שרעקליכער פון פרייער . ווארום ער האט היינט ווער פיל חיל איין
גיוואמלט . מיט אים איז איצט קיינער ניט אין שטאנד אן צו הייזען
זיך קיינער וועט זיך ניט אונטער שטעלין אים צו באפאלן . איך האב
גאר צו גאט אז בייא אונז אין דער היים וועלן מיר נאך קעגן אקעגן
אים ווערן . גאר לאמיר אויף הערן וועגן אים צורייךן קאס איך איך
גאר ענדיגן וויקטארס געשיכטע איר זענט געוויס גייא געריג צו וויסען
וואס האט זיך אויס גיקאזט מיט זיין אימגליקליכער מיטער גאר איך
ווייס דאס אבער אויף ניט . פון יענער צייט אן האב איך גאר נישט
גיהערט וועגן איר . ענפך ויא איז גישטארבען באלד נאך יענער גישיכטי
אדער ויא איז אריבער ערגיץ אין אנאנדער קאנט : עס איז בייא מיר גאר
איבער גיפליבען פון איר איין אייגדענק . איך האב גיפונען אין וויקטארס
וויגעלע איין אויס גימאלטי בילד פון אפרויענצימער . דאס איז גוויס
איר אייגען בילד . נאך דער שרעקליכע גישיכטע האב איך עס שטענדיג
גימאלטן ארום זיך . איך האב גידיינגט טאמער באגעגן איך זיך ערגיץ
מיט איר זאל איך ויא דער קעגן . גאר אז עס איז אונעק גיגאנגן עטליכי
יאר אונ איך האב נישט דער גאנגן . האב איך דאס פאטקעט אנדער

גיליינט אין קאמאר , אונ האב פון רענסטמאל אן אוף אים גאר פאר געסן . איך וויל אייך אים אומיסטנע ווייזן . לאמיר אים אלי אין איינס באטראכטן . איך וואלט גמענט שווערין אז ער האט פיל אן בליק פון דער פרוה וועלכע איז אום גמאלט , ובייא דער מאדאם וואלפע אין שעכטיל .

(דיא מאדאם וואלפע איז בייא דיא רייד גווארין ווייס וויא ליינוינט .

—איך האב איך דעם לעזער ניט גוואלט צו רייסן דיא גישיכטע פון דעם באראן , דרום האב איך ניט דער ציילט אז פיל מאל האבן זיך בייא דער גשיכטע גביטן בייא איר דיא פארבין אין פנים אונ עם האבן זיך אומגערין בייא איר פון הארצן-אום גריסן גרוסע זיפצין , אינ צייטן ווייס האבן זיך איר גלאזט טרערין פוי דיא אוגין , נאך מער בייא דער ערציילונג פין דער פערטער גאכט איז זיא גווען אזוי אומרוהיג מער פון אלע נאך אסד מער פין וויקטארין אליין וואס מען האט דער ציילט זיין אייגענע גשיכטע .

אלע , האבן דאס גוט באמערקט אונ האפען זיך ניט גקענט פאר חידושין .)

דער באראן האט גגעבן אבאדינער דעם שליסיל פון קאמאר , אונ האט גהייסן פון דארטן גרינגין דאס לאנדשאפטיל , מע בריינגט דאס צו טראגיי אלע נעמיי אין קוקין דאס שטארק אן עם איז גווען אום גמאלט וייער א שיין גשטאלט פון אפרוענצימר אונטן אופין רעמיל וועלכע איז גווען פין גין גאלד האבן זיך ארום גועהן אט דיא דרייא בוכשטאבין . א . ד . ק . גידעריקער פון דיא בוכשטאבין איז גשטאנען דיא ווערטער : דרע דיא גאס פארזיס נאכער צווייא אונ דרייסיג , אלע האבן

וְיָדָה שְׂטָאָרְק פֿאַר קוֹמַט אָפִין פֿאַטֶרעט . נאַר דער באַראַן האָט דער
 בייא אַכטונג געפֿינ וויא בייא וואָלפֿען האָפֿען וְיָדָה אַשָּׁאט גיטאן
 טֶרערין פֿון דיא אוגין .

דער באַראַן האָט וְיָדָה גיט גיקענט איין האַלמין אינ זאָנט צוא
 איר . — הערניטע אַיִך בַּעט אַיִך באַווייזט אייער שַׁעכטיל מיר וועלין
 זענין דארטין דעם לאַנד שאַפֿט , מיר דאָכט אז דאָס איז דער אייגנער
 מַענטש אויס גימאַלט , זיא דער לאַנגט דאָס שַׁעכטיל עס לאַזין וְיָדָה
 איר דער בייא גיסן טֶרערין אָן איין אוף הער , זיא קען וְיָדָה שוין גיט
 איין האַלמין זיא הייבט אָן וויינען אָפִין קול .

אַלע ווערין זעהר גירירט , אינ נאָך מער פֿאַר ווייזערט , דער
 באַראַן באַווייזט איר דיא בילדער אינ זאָנט : אַ יא מאַדאָס זאָנט , אז
 עס איז גיוויס דיא אייגענע פֿרויא אויף בייִדע פֿאַטֶרעטין ? זיא צוהייבט
 אויף נאָך שְׂטָאָרְקער דאָס קול אינ וויינט זאָמערליך , אינ זאָנט יא
 דאָס איז זיא ! דאָס איז זיא דיא אומגליקליכע . אַיִך זעה אז אַיִך
 קען פֿון אַיִך מער גיט לייקענען אַיִך מוז אַיִך דער ציילין אלי מייני
 אומגליקין . אַיִך מוז אַיִך דער ציילין , מיר מוזין אַלע גלייך וויסן ,
 אַיִך ווייס אייערע טֶרעפֿענעשן ליפֿער באַראַן איר מוזט אויף וויסן
 מיינע . אינזער גשיכטע שליסט זיך אין איינעם .

אַיִך כּעג דער ציילין , אַיִך מעג ברעכן מיין וואָרט וואָס אַיִך
 האָב דער אומגליקלעכע פֿאַר שַׁפֿראַכען , אַיִך קען גיט זאָגן אז זיא
 האָט מיר אויף אזא פֿאַר באַטין , אז אַיִך זאל בייא אזא צופֿאַר גיט
 דער ציילין , עס קען ניין אז דאָ מוז מען וויסן דיא גישעכטע .

— דיא פֿרויא וואָלפֿע האָט וְיָדָה שוין צו גיגרייט צו אָן הויפֿין דער

ציילין איר גישיכטע , אלע האבין זיך אריין גיטאן דערינען מיט אלע
גידאנקן נאך מער וויא פריער , נאר א שטורעם וואס עס האט זיך
דער הערט פון פענצטער , איז דער צוא איז וואלענדיג און אריין
גילאפען אין האט גיזאגט אז נאכט זיך מע זעהט פון דער ווייטען
אן קומען אנאנצע מחנה , דאס האט איבער גישלאגן דער פרויא
וואלפען צוא דער ציילין איר גישיכטע . מע האט גימוזט זיך פארטיג
מאכען צום שטרייט .

8

יערין באוונדער האט וייער שטארק באנק גיטאן וואס מע האט
גימוזט אפ לייגן וואלפעס געשיכטע , נאר וויקטאריין האט אפער
נאך מער פון אלע פאר דראסין , וויקטאריין האט דאס באמת גידארפט
הארען מער פאר אלע . ער האט אזו בארעכנט דאס פאטרעט וואס
עס איז גילעגן אין זיין ווינעלע איז גיוויס זיין מיטערס בילד , אז
וואלפע האט זיא גיקאנט , וואלפעס גישיכטע שליסט זיך גיוויס מיט
דער טוועריגער גישיכטע פון זיין גיפארען , זיא ווייסט וייער גוט ,
ווער איר פאטר איז און גיווען , זיא האט זיא גיוויס ביידע אום
גליקליכע גוט גיקענט , דיא אומגליקלעכע פאר פאלק , וועלכע זענן
וויא עס ווייזט אום צוא שיידיט גיוווען דורך שלעכטע מענטשען ,
וועלכע יאגן זיא געבייך נאך , עס ווייזט אום אז דאס פאר פאלק
האבען זיך ליב גיהאט , נאר שטארקע לייט האבן זיא נאך גיאגט
פרי צוא שיידין זיא אונ האבן איר ליב האפער פון איר דער
ווייטערט , אדער פילייכט גאר דאס לעבן אונעק גינעמען , איז האבן
האט אפנים נאך וייער קינד און גיוואלט אום גריינגען , פרי גיט

קאזין פון וויא קיין דור ארויס קומען , עס ווייזט פון אלעס אויס אז וויינע עלטערין זענען גיווען זייער גרויסע ערליכע אונג רייכע לייט , דרום אז מע וועט וויסען פון וויינע עלטערין . וועט דאס פאר געהענטערין דיא גליקליכע שעה צו פאר אייניגן אים מיט קלימענצין . ווארום אויב וואל אז דער באראן האט פאר שפראכען דאס גיט אנדערש צו טאן . פון דעסט וועגן פאר שטעהט מען אן אים אז ער ציהט אפ דיא זאך ביז ער וועט פילייכט דער געהן פון וויקמארס עלטערין , מע פאר שטייט דאס גאנץ דיטלונד פון וויינע אייגענע הייד , אבער וויא באלד דיא פרויא וואלפע דער ציילט גאר איהר גישיכטע פון וועלכער עס וועט גיוויס אלעס ענדעקט ווערין , וועט שוין גאנץ ויכער פון קיין ווייט קיין מגעה גיט ויין .

גאר ראזשער מיט ויין ארמיע וועלכע מע האט דער זעהין אן קומן האט דער וויילע ווייטער דעם סוד פאר דעקט פון וויא .

אינווערע לייט האבן זיך אלע צוא גשפארט צום פענצטער אן צוא קוקען דעם שונא וואס קומט אן , וויא האבען דער זעהען פון וואלד ארויס געהן אגרויסע מחנה , אייניגע האבן גיטראגין פאקעלן וועלכע האבן בעלייכטן דעם גאנצין פלאץ .

דיא גאנצע שייקע הייבער זענען גיווען אן גיגרט פון קאפ ביז דיא פיס וויא האבען גיפירט זעהר פיל הרמאטעס מיט אלערלייא שרעקליכע גיווער צום שטרייט .

קלימענציע מיט וואלפן זענען אנועק גיגאנגן אונג זייער באשטעקטן ארט , ויצין דארטין ביז דיא שטרייט וועט זיך ענדיקען , אונג וויקמאר האט גישווינד אנגשרייא גיטאן ויין חזר זאל זיך נעמען צום גיווער , אליין

אליין איז ער ארום אופן קרעפֿעכט און איז גיווען גרייט אפ צו
שיטן מיט קוילין ראזשערס גאנצע ארמיע .

ראזשער איז צו גיקומען געהענמער , ער האט זיין חיל גישווינד
אויס גישטעלט אין אהאלב קייליכדיקין צייד אופן גראפין וועלכער
האט ארום גירינגלט דעם שלאס , אליין איז ער גילאפין וויא ארום ,
ער האט דענצמאל ביים שיין פוי דיא פאקעלין אויס גיוויזן זעהר
שרעקליך , ער איז גיגאנגען אן גיטאן אין אהיט מיט וויסע
פעהערין , דער גארטיל איז ארום גיהאנגען מיט פיסטאלעטן , אין
האנט האט זיך אים גיווארפען אוף אלע זייטן אפרייטער שווערד ,
זיין גאנצער חיל האפין פון אים קיין אויג נישט אראפ גינאמן , אכטינג
צו געבין אויף יעדן ווינק , וויא ער האט גאר ארויס גילאזט און
א ווארט פוי זיין מויל איז דאס גיטאן גיווארן מיט דער גרעסטער
גישווינדקייט , יעדער וועלכין וויא האפין גיטאן מיט זייער גיווער ,
גאד ראזשערס קאמאנדע גאד האט זיך אויס גיוויזן וויא אפליץ איז
איבער גיפלויגן אין איין אויגן בליק פון איין זייט צייל צום אנדערן
זייט . דאס אויס פארקעווען אוף אזא אופן האט גאר נישט גידויקט
און באלד איז ער מיטן דעם האלב קייליכדיקין דאד גיבליבן שטעהן
גאנץ מאלט בדייטיג . ארום אים האפין זיך ארום גישטעלט זיינע אפ
גיקליפענע לייט , וויא האפין אלי פארקטיג זייער שרעקליך אויס
גיוויזן , ראזשער האט גיווארפן איין אויג אופן שלאס ער האט
אקליינע וויינע באטראכט . דער דאזיגער מערדער , דער עלצמט פון
אזא גרויסע באנדע אויך אעלכער וויא ער , האט זיך קיין מאטעריע
אנדער גישטעלט מאכן אשטרייט וויא ער האט זיך פאר אויס נישט
ערקנדיקט , אז ער וועט בייא קומען , ער האט אין אנפיינג נישט אין

זונען גיהאט דאס גיטס וואס ער וועט דער נאך רובין, בייא אים
אזי גיווען דער עיקר קיין נאר גיט צוא בלייבן, ובפרט דא בייא
דער שטרייט, ער האט גיט גיוויסט מיט וועמען ער האט גיהאט צו
טאן ער האט גיוויסט אז ער דארף זיך: גוט אינעמער גארטלען צוא
שטרייטן מיט אזא גילערניטן טאן, מיט אזא גרויסן בריה אין דער
נאך. ויין גאנצע סמיכה איז נאר גיווען ער האט גיהאפט אז פריצערין
אזי שוין אלט, ער וועט שוין גישט קאנען דאס וואס ער האט אין
יונגער יאהרין גיקענט, ער האט אפער אין דריגען גיפעלט, ער האט
גיט גיוואוסט אז ער האט אגוטין העלפיר:

וויקטארס גישוקטקייט איז גיווען גיט צוא באשרייבן, דער
בארטן האט זיך גימזט אוף אים פאר לאזן, נאר לאמיר זיך פאר
אזי גיט בארימען מיט וויקטארס בריה שאפט לאמיר בעסיר זעהן
דעם סוף.

דאזשערין האט זיך דא גיוואלט ווייזן גיט וויא ארייבער נאר
וויא א בעל מלחמה וואס פירט קריג מיט זיי גלייכן, דרום האט ער
גיהייסן אזי טרובען דרייא מאל פרי עס זאל אפנים האבן וויא
ארעכטע מלחמה, ער האט גימיינט אז מע וועט אים ענטפערין צוא
ריק פון שלאס, ער האט שוין גיקוקט אופן פאדוואנעס בריק, אים
האט זיך גידאכט אז אט לאזט מען שוין אראפ דעם בריק, איג מע
ווייל שוין מיט אים הורף קימען מיט גוטען, ער האט אפער אגרויסן
שטח גיהאט מע האט אים גאר גיט גיוואלט ענטפערין. ער האט
ווידער גיהייסן טרובען מע ענטפירט אים גיט, ער איז זעהר פאר
שעמט גיווארין ער האט גיברענט אין צארין, ער הייסט ווייטער
טרובן מיט אמאל דער הערט ער פון דער הויף פון דער ערשטער
באשניע

באשנע אשטארקען קול מע שרייט צוא אים, מיט אזא מערדער וויא
 דוא איז אשטארקע האבין צוא טאן, דוא ביסט נאר אפראקטער רייכער
 איין אטאמאן פון ראזבאינקעס. ווארט, דוא וועסט וויסן מיט
 וועסין דוא האסט צוא טאן.

האט ראזשער גענטפערט שיקט ברידער! אונ דעם אוגן בליק
 האט מען מיט צווייא הראמאטעס אויס גישאסין אקעגין דעם
 באדוואנעם בריק פון וועלכין איין קייט איז באלד איבער גירסין
 גיווארין, נאר אבער באלד האט זיך פון דיא באשנעס אשטאט גיטאן
 אשטארק פייער אוף ראזשערין פון וויקטארס אויס שיסין דיא רייכער
 זענין צוא מישט גווארין, באלד אבער האבין זייא זיך ווייטער אויס
 גישטעלט. איין זייט צייר האבין נאר גישאסין אין בריק צו צוברעכן
 אים, אונ דער אנדער זייט האבין גיווארפן ערד איין האלץ אונ
 גראבין פרי מאכין אצוטערט צום שלאס, דער וויילע אבער באלין
 פון זייא וויא פליגין פון דעם פייער וואס מע שיקט אראפ אוף זייא
 פון אויבין, פון אויבין געהט צוא זעהר שטיל נאר אזוי גשיקט אין
 קינסטליך. אז עס איז ציא בוואונדערין וויקטאר האלט דארטען
 אלסדונג אין דער גרעסטער ארדענונג.

וואלענטיין ווייזט אויף גרויסע וואונדער: וויקטאר איז נאר פאר
 ציטערט גיווארין זעהענדיק וויא אזוי דיא מערדער ווארפן זייערי
 אייגענע ברידער דיא גיטויטע אויף, אונ גראבין אין אייגעס מיט
 האלץ אין ערד פרי געכר אן פילין דעם גראבין מען זאל קענן געכר
 צוא טרעטין צום שלאס אונ אזוי האט מען גיטרעטין איפד די טויטע
 מענשין גלייך וויא אוף גבלות.

—בייא אלי וויקטארים גוטע איין אָרדענונגען מיט וועלכע ער האט
 זיך פאברייטעט צו דער דאזיגער שרעקליכער נאכט, האט ער אָפּ
 פאר זעהן זייער אַוויקטיגע זאך, אזא זאך וועלכע האט זיין אַנידער
 גישטעלט זייער איין אַשלעכטער לאגע, אזא זאך וועלכע האט זיין
 גיבראכט אין גרויס אומגליק אין גיפאהר.

וויקטאר האט גאר פאר געסין אופין קליינע טייער פון שלאס
 וועלכער איז נישט אפ גיטיקט פון פֿעלד מיט קיין גראפין ער האט
 דעם טייער גיבראכט נישט באווארענן, ער האט דאס אָפּער פאר
 פֿעלט, אין איצט בעת ער איז גיווען דא שטארק פאר נומען בייא
 דער שטרייט ער האט גיקוועלט קינגידיג וויא אזוי דיא הייפּר זענן
 אזוי שטארק צווא שלאגן לויפן ארום וויא פאר סאקטע, אטייל פון
 זיין האפן זיך גילאזט שווימען אונ ווייטער צווא גרייכן צום שלאס
 וועלכע ער האט פון אויבן מיט שטיינער פאר ווארפן, אז עס איז
 פון זיין דיא גרעסע העלפט דער טרינקן גיווארן, דיא אלע זאכן
 האט ער צווא גיזעהן מיט גרויס פאר גיניגן, פליצלונג דער הערט
 ער אגרויס גישרייא לעבן אים אזי אט זענן זיין! אט זענן זיין!
 שרייאט מען פון אלע זייטן וויקטאר פאר שטייט גאר נישט וואס
 באטייט דאס גישרייא מיט דיא דאזיגע ווערטער, ער זעהט גאר אז
 זייני לייט לויפן איינער איינער דעם אנדערן אונ שרייען לאמיר אנטלויפן
 אט זענן זיין אין שלאס אט זענן זיין אין שלאס אט זענן זיין
 שוין, זיין קריכן שוין ארום אהער, ער דער זעהט אז דער אלטער
 באראן איז שוין איינע ארום גילאפן צו אים ער דער מאנט זיך אויף
 טייער אופן פֿעליר וועלכין ער האט פאר זעהן, ער דער הערט אי
 שלאס אפרייליך גישרייא פון דיא הייפּר וועלכע האבן זיך אפ גטיילט
 פון זייער אומגליקליכער שייקע אונ האפן צווא פֿראכן דעם טייער
 זענן

זענן אריין גילאפן און האפן שוין פאר נימען איין באשניע , דיא
 מערדערס האפן גימיינט וויא זענן שוין פארטיג , וויא האפן
 גירעכניגט אז דער שלאס איז שוין זייער , וויא האפן אפר גאר נישט
 גיוואקסט אז דיא דאווקע באשניע וועלכע וויא האפן פאר נימען איז
 גיווען פיל מיט שוועפל . וואס פאר אונד אנדרי ברענענדיקע
 זאכן , וויקטאר האט דאס פאר אויס אן גיגרייט אז פילייכט וועלן
 דיא רייבער גיווינען דיא שטרייט פילייכט וועלן וויא איין נעמן
 דעם שלאס , איז בעסיר אן צוא צינדן עס זאל פאר ברענשט ווערן
 אלסרינג איירר עס זאל וויא אן קימען .

דרום האט יעצט וויקטאר גיהייסן ווארפן שטרויא און האלץ
 אונטער דיא טרעפ פון דער באשניע וויא דיא רייבער זענן גילאפן
 און מען זאל אונטער לייגי פייער , אין איין אויגן בליק איז גווארן
 אהעליש פייער אונטערן הימל דיא רייביר זענן צוא מישט גיווארן
 יעדיר האט גיווכט אמיטיל וויא אזוי אנטרונגן צוא ווערן , וויא אז
 ניצול צו ווערן פון אזא שרעקליכן טויט , אין דעם וויא אזוי וויקטאר
 איז גילאפן און גאד אים דער באראן , באגעגנען זיי אקעגן לויפן
 זייערי לייט , וויא אנטלופן פון דיא רייביר וועלכע יאגן וויא גאד :
 דער באראן מיט וויקטארין דער זעלן דיא גאד יאגער . דאס איז
 גיווען אליין ראזשער מיט אקליינס טהייל פון דיא רייבער , ער לויפט
 גאד גאד זייער חיל מיט אזא גיפילדער , אז עס איז גיווען שרעקליך ,
 וויקטאר קערט אים זייני לייט , מע שטעלט זיך שלאגן מיט אזא
 שטארקייט אז דיא רייבער זענן גאר פאר טוימלט גיווארן , גאר
 פון דעסט וועגן האט זיך קינר נישט גיוואגט צוא אנטלויפן און
 איפר לאזן זייער עלצטין אליין צוואר וויא האפן שוין גאר קיין

מיה גיט גיהאט זיך צו שלאגן , דאך זענן זייא גישטאנן וויא צוא
 גישמיטע מע האט זייא גיהאקט פון אלי זייטן , ביז אין אקורצער
 צייט איז ראזשער גיבליפן איינער אלזין ער האט זיך אזוי שרעקליך
 גיווערט , אז מע האט צוא אים גיט גיקענט צוא טרעטן דער צארין
 ברענט אין אים , ער שפרינגט וויא אנווידע טיהר , דיא פינע שפארט
 אים פון מויל גיב זיך אינטער דיא מערדער ! שרייט צו אים וויקטאר ,
 ראזשער אפער ענפרט אים גאר נישט אינ חאפט אפיסטאלעט אינ
 צילעט אין וויקטארין . אין איין אויגן בליק האט ער פמט אים
 גישאסן אין אים , גאר וויקטאר האט זיך אפער מיט גרויס
 גישווינדקייט אנווארף גיטאן אוף אים וויא אלייב אויף זיין פאר
 ציקינג , ער האט אים ארויס גישלאגן דעם פיסטאלעט פון האנט
 אינ ארויס גריסען דאס שווערד אינ האט ראזשערין אנווארף גיטאן אן
 דער ערד , ער האפט איהם פאר דיא האר אונ וויל אים אפ האקן
 מיט זיין אייגען שווערד דעם קאפ , עס האט גאר גיפעלט איין רגע
 וואלט שוין דער שענדליכער מערדער אויף דער וועלט גיט גיווען ...
 גאר האט אפגיס אז עס איז גאך גיט גיקומן זיין צייט , האט אפגיס
 אז ער האט זיך גידארפט דער ווארטין אשענדלעכערן טויט . אטויט
 וויא עס שטעהט אן א מערדער , אפעלוינג פאר אלי זייט
 מערדעראיי ...

וויא וויקטאר האט אויף גיהויפן אין דער הויף דיא האנט מיטן
 שווערד אינ וויל עס אראפ לאזן איפער ראזשערס האלז האט עפס
 גהאנט אינטער גיחאפט אים זיין האנט ... אפרעמד האנט האט דער
 האלטן זיין האנט אז ויא איז גיבליפן שטעהן אין דער לופטין ...

וויקטאר האט גיוואלט טרעפן מיטן שווערד יענעם , וועלכער
 האט

דאט גיוואנט צוא רעטען דעם שענדליכן רויבער פון טויט, וועלכין
עס ערווארטן דאס גאנצע לאנד, וואס וויפיל קיניגרייכן ווינטשען
דאס, וואס עס האט זיך גרעכניט פאר אגרויס גלויב ביא אזוי איין
וויינער אין רייזנער פון גאנץ גערמאניע...

וויקטאר דער זעהט אונ ווערט פאר שטיינערט... דאס איז דיא
פרוי ווארפע! זיא איז פלוצלינג צוא גילאפן אונ האפט וויקטארין
פארין האנט אונ טוט א גשרייד: אומגלוקלעכער וואס טוהסט דוא.
אי אפאר ברעך?...

—וויקטאר איז דער ביא אזוי דער שראקן גיווארין, אזוי אפ
ענדיג גיווארין, ער איז גבליפן שטעהן וויא אצומישטער ער קוקט
זיך ארום אויף אלי זייטן ער פאר שטעהט גיט וואס דא טוט זיך
מיט אים, קלימענציע שטעהט אויך דער ביא אונ ווערט זעהר פאר
וואונדערט זיא איז אויף דער צייט אויך אהער גיקומען אין איינעם
מיט וואלפען, (זיא זעגן ארויס גילאפן פון זייער באהעלטעניש
מחמת זיא האפן דער זעהען דעם פייער פון דער שריפה. זיא
האפען זיך דער שראקן זיא האט זיך אויס גיוויזן אז עס ברענט
דאס געביא אין וועלכין זיא אליין זעגן גיזעסן. אונ גראד ביא
דער מינוט פון זייער ארויס לויפן האפן זיא דער זעהן וויא ראושער
פאלט אויף דער ערד אונ וויקטאר ווי אים שוין דעם קאפ אפ האקן.
מער פון אלע איז גבליפן שטעהן שטארק פאר ווינדערט דער אלטער
באראן, ער איז גיווארין אזוי גיין, ער איז אזוי שטארק אריין
גיקומען אין צארין, אז ער איז צוא גילאפן צוא דער פרוי וואלפען
אונ האט זיא גיוואלט אפ שטויסן פון וויקטארין גאר אבער ביי דאס
איז גישעהן האט זיך דער וויילע ראושער אויס גיריסען איז איז
אנטלאפן

אנטלאפין, אנטקעגן אים איז גיווען אפין אטיר פון אצימער אונ
אנטקעגן טיר האט זיך ארויס גיזעהן אין צימער איין אפין פענצטער,
דאס איז גיווען וויקטארס צימער וואס אינזרי פיר גיזעלין. זענן דארטן
גיזעסן איג האפן גיווארט אויף ראזשערס אנקומען, ראזשער איז
אריין גילאפן איז טיר אונ איז ארויס גישפרונגען פון דעם הויכן
פענצטער אין גראפן אריין. ער האט זיך דארטן גילאזט שווימען.
אונ ווייני לייט האבן אים פון דרויסן דער זעהען ארויס שפרונגענדיק
פון פענצטער אונ האפן זיך פאלד אווארף גיטאן צוא אים
גישווינד מיט גרויס ליבשאפט אונ ארום גיהאפט פון וואסער, אונ
זענן אנטרויפן.

9

בשעת ראזשער איז אנטלאפן, איז קיינעם פון אונזרי פריינד.
אויף גיט איינעם פון ווייערי לייט, גיט ארויף גיקומען אפין זינען צו
פאר שטעלין אים דעם וועג, ער איז גיווען אן גיווער, עס איז יעדן
נאר לייכט גיווען צוא פאר האלטן אים אדער טויטן, עס האט זיך
אבער קיינער גיט גיוואגט, אלי זענן גיבליבן ווייער אפ ענדיג,
איטלעכער האט גאר גיקיקט אונ גיוואונדערט זיך וויא אזוי דא פרוי
ואלפע וואס האט אליין גיוואגט אז אלע אירע ביטערי אומגליקן
ועלכע זיא איז אויס גישטאנען אין איר לעבן איז נאר דורך איר
רויסן פיינד ראזשערין, דא גאנצע מלחמה געהט נאר איצט צוא
יב דעם. וואס ראזשער האט גיפאדערט מען זאט אים ארויס געבן
יא פרוי וואלפען, ער זאל איבער איר אויס לאזן זיין גאנצע
זערדעראי, זיא האט אליין גיוואגט מען קען זיך גאר גיט פאר
שטעלין דא ביטערי ענינים קשים וואס זיא וועט דארפן בייא אים
ליידן

ליידן . . . אונ אצינד אז ער האט גירארפט פאלין טויט , האט זיא
אם גירעטעט , אונ האט איפר אנניס גילאזט לייז איר פיינד , וואס
יאגט זיא אזוי שטארק נאך , זיא האט ווייטער גילאזט לעבין א זעלבין
וואס מאכט אומגליקלעך טויזנטער מענטשין . . .

נאר איין באראן פריצערין איז ציא גילאפין צוא איר מיט גרויס
צארין אבער אין דער אייגנער רגע איז ראזשער אנטלאפין , איז
וואלפע איז אנדער גיפאלן אין חלשות .

אלי זענין נאך מער גיבליבן שטיין פאר ווינדערט מען האט זיך
גינמען געבין הילף דער פרוי וואלפען , נאר דער באראן איז ברוגור
הייט אונזעק גאנגין , ער איז ארויף אויף די באשניעס וויא וואלענטין
איז גישטאנען איז האט גישאטין פיער אויף דיא אנטלאפענערויפער ,
דער באראן האט נאך עטליכע מאל אויס גישאסן אויף ראזשערין
מיט זיין ביסעל איפר גיפלעפנע לייט איידער זייא זענין אריין אין
וואלד . אונ דער נאך האט ער גהייסין לעשין דאס פיער , דאס
ערשטע וואך האט מען ציא נומען דיא גבאיינע וועלכע האבין באהעפט
דיא פרענענדיקע באשניע מיט דעם גאנצין שלאס , אונ אז מען האט
גימאכט א ליידיגין פלאץ לעבין דער באשניע אז זיא איז גיווארין
אפ גטהיילט פון דיא איפריקע גיבאיינען , האט מען גילאשין וויא ווייט
מען האט גימענט אונ מען האט דאס פיער גיט גילאזין צו שפרייטין
זיך ווייטער , ביז גרויסן טאג זענין אלע גיווען באשעפטיגט מיטין
לעשין דאס פיער , אויסער וויקטארין אונ קלימענציען , וואס זענין
דיא גאנצע צייט גיווען פאר נומען מיט דער פרוי וואלפען : מען האט
זיא אויך ערשט מיטין גרויסן טאג אביסיל דער מינטערט , זייא האבן
מיט אירונגאר נישט גירעט אונ זיא נישט איפר גיפרעגט , זייא האבן
גיוואלט

גיוואלט אז ווא זאל פריער אביסיל זיך אויס רוהען , ווא איז ווירקלאך
אנגשלאפן גיווארן . דענס סאל ערשט האפן זיין ווא גילאזט שלאפן
אונ זענן גאנגן צווא וויער פאטער :

גיין מיני קינדער זאנט דער באראן , פון היינט אן לאז איך מער
בייא מיר דיא דאזיג פרוי נישט פאר פלייפן . לאז זיא זיך גיין וויא
הין ווא וויל : איך קען בייא מיר אין מיין ווייניג נישט האלטן אזעלכע וואס
בייא איר איז טייער דאס קעפן פון אזו אשענדליכען רויפער . איך
וויל זיא נישט קענין אונ וויל זיא נישט וויסן .

מיר אלע שטעלין איין אונזער לעפן פון אירט וועגן אונ האלטען
סדחמה מיט דעם וואס פאדערט נאר מען זאל זיא אים ארום געפן .
אונ אז גאט העלפט אז מען באקומט אליין דעם שלעכטן מענטשין .
שטעלט זיא זיך פאר אים אונ רעטעט אים פון טוט . גיין . קינד קינד
וועט בייא מיר היינט פויגן אז איך זאל זיא דא איפר לאזן : איך וועל
רעכנין פאר דעם גרעסטן פאר ברעך , דער וואס וועט געפן אזעלכער
עפס הילף .

נאך דיא הייר האפן אלי אקלייגע וויילי גישוויגן נאר דער נאך
האפן זיך וויקטאר מיט קלימענציען ביירי מיט אקאל אפ גירופן :
דער פאטער ! האפן זיין גיואנט , עס איז וואהר אז מען קען באן
אופן נישט מצור זכות זיין אויף דער דאזיקר פרוי , נאר דאך איז מען
נאר מענטשין , מען קען דאך נישט וויסן , פלייכט איז צווא דיא אזי
מערקווירדיקע זאכן , ציא אזי ווינדרין , פאר האנדן אטירוז , איידר
איר וועט דיא פרויא פון זיך פאר שטויסן מענט איר דאך פארט אויס
דערין פון איר טאמער האט זיא זיך מיט עפס צווא פאר ענטפערן , זיא

האט דאך נאך אינז איר גישיכטע ניש דער ציילט, פילייכט וועט פון
איר גישיכטע אויס גיוויזן ווערן אויף אלע אים פאר שטאנדיקע זאכן
א באשיידונג, אונ אין אמת קען דאס דאך אזוי גלאט ניש זיין, פאר
וואר מען נעהט דאך אז ווא האט דעם ראזשער אלליין פייגד, נאר
מען מוז פין איהר היינט פאדערין צו ערקלערען אונז דא וואך, ווא
זאל אינז זאגן וואס האט גיקענט וועמען שאטאן אז ראזשער וואלט
גיהרגיג גיווארין? אונ דאן אויב מיר וועלן ניש גיפונן ארעכטין זכות
אויף איר, אדער אויב ווא וועט אינז ניש וועלן פאר ענטפערן דא
אלע זאכן, דאן ליבער פאטער פאר שפערעכין מיר ניש צוא בעטין פון
איין קיין גינאר פאר דיווער פרוי.

דער פאראן באשטעהט דרויף, ווא געהען אלי צוא דער פרוי
וואלפע ווא טרעפין ווא זיצן ווייער בלייב, ווייער אומרוהיג, דער
פאראן זעצט זיך אנדער אנשטענדיג איר מיט אבייזן אן גויכט הערינגע,
זאגט ער צוא איר, ביז אייער אן קוסען אהער איז מיין ווייניג גיווען
רוהיג אונ גליקלעך, זינט איר זענט דא איז ער גיווארין אומרוהיג
אונ אומגליקלעך, איהר האט מיר מיין גאנץ פריילעכין לעבן פאר
שטערט, איך בין זעצט גיקומן צוא אייך, זאגן אייך אויס דריקלעך
אז אויב איר וועט מיר ניש זאגן וואס קערט איר זיך אן מיט דעם
רויבער וועט איר זיך מוזן פון אונז שיידין, זאגט אינז, צוא איר
זענט זיין ווייב אדער זיין ליב האפערין, זיין פריינט אדער זיין חברתה?
איך קען זיין מיר אזעלכע מענטשן ניש האלטן וועלכע שטעלן זיך
איין פאר שטענדיקע מערהער.

זיין, זא הערינגע, האט וויקטאר אחאפ גיטאן, איר מוזט זאגן
וואס האט אייך אזוי גיהאט אז ראזשער זאל גיטויט ווערן. וואס
האט

האט איר גיבארקט צוא האלטן מיין האנט אז זיא זאג גיט אפ האקן
 דעם שרעקליכן מערדער זיין קאפ? איך האב זיך שוין ממילא פשלאסן
 דער ציילן מיין גשיקטע, (זאגט וואלפע) דרום קאן איך אייך דאס אלס
 פאר ענטפערן, עס איז מיר זייער שלעכט ארויס צי לאזן פון מיין מויל,
 אן צו טאן גרויס ענמט נפש אזעלכע וועלכע האבן מיר אזו פיל גוטס
 גיטאן, איך ווייס אז מיין ענדעקינג וועט אייך מאכן פיל אומרוהיגער
 וויא איהר זענט אצינדערט, נאר איך קען שוין דער צוא גאר נישט
 העלפן, ערשטנס גיט איר מיר דער צוא, אינ דאס צווייטע פילייכט
 וועט מען קעגן גיפנען צוא אלץ אמיטיל, מען זאל אלץ איז ארדענונג
 שטעלן, מען זאל האמשי אין אציט קעגן רוהיג פלייבן, . . איר זאלט
 וויסן ליבער וויקטאר אז איך האב גימיט אייער האנט פאר האלטן זיא
 זאל גיט טויטן ראזשערין מיין ביטערין שונא, . . איך האב דאס
 גימחט טאן, איר וועט אליין אנדערש גיט זאגן. איך האב אייך גיט
 גיבענט דער לאזן טויטן אייער אייגנס פאטער, קען מען פאר שטעלן.
 קען מען פשרייבן, וואס אין דער צייט האט זיך אפ גיטאן, וויקטאר
 איז גיפאלן אויף דער ערד אין חלשות, דער באראן איז גווארן ווייס
 וויא אלייוויגט, אין קאלט וויא איז, קלימענציע האט אזוי גישרייא
 גיטאן אי. אז דיא ווענט זינגען פאר ציטערט גווארן, אלי האבן
 זיך אנוארף גיטאן צו וויקטארין בריינגן אים צוא זיך, קלימענציע ווייגט
 אפן קול זיא שרייט זאמערליך א שרעקליך שרעקליך. גאט מיין גאט,
 אומגליקליך בין איך, . . דער באראן האט אויך אן גיהויבן גיטן מיט
 מרערין, עס איז גיווען אזו א שרעקליכע אזא מרויעריגע סצענע, עס איז
 גאר אומיגלעך אפ צו מעלן, דער גרויסער גירודער האט אזו גירודערט
 עטליכע שטונדן, ביז וויקטאר איז אביסיל צוא זיך גיקומען, דער
 באראן, דר קליגער אונ גיט הערציקר מענטש ער הט גיט פר שטאגן,

אז עס איז ווייזער געפערליך פאר וויקטארין און אויף פאר קלימענצין צוא לאזן זיי לאנג אין דר דאזיגער לאגע, ער הט גפילט אז עס איז נייטיג מע ואל אפיסיר שטילן דעם גירודר. וויקטאר וועט זיך דער מאנן אלי מינוט אז ער איז ראזשערס זון וועט ער ניט אויף הערין צוא הלשין, מען מוז אפיסיל (האט דער באראן גיטראכט) אוף דער הייסר מינוט צו שלאגן מיט עפיים די שלעכטע גידאנקן, און דר צו איז ער טאקי ווייזער נייגעריג גווען צו וויסן ווי אזוי דס איז גקומען, אז וויקטארס מוטער וועלכע איז, וויא עס ווייזט אויס גווען אנוסע אין אפרומע ואל זיך בהעפטן צו אזא שענדליכן מאן וויא ראזשער, און טאקי אין גאנצן דיגשיכטע: ביז וויקטאר איז אן גיקומן צו אים, האט ער גוואלט וויסן, דרייבט הט ער גפילן פר נייטיג צוא בעטן דיא פרוי וואלפע זיא ואל אויף דעקן און גאנצן דיא אויפבאקאנטע גשיכטע, זיא ואל זיך פאר נעמן מיט דער ערצילונג, וועט דאס ממילא דער וויילע אפיסיל אייבר ש'אין דעם שרעקליכן גירודר אין וועלכין אלי האבן זיך אציגער גיפן.

ער זאגט צו וויקטארין מיין זון ערגער זיך גיט אזו שטארק, לאז זיך ניט אזו שטארק אריין אין דער מרה שחורה, פון דער ביטערער נאריכט, וועלכע דיא מאדאם וואלפע האט איינז אייבר איר ווילן גמאכט וויסן פון דעם סוד וואס מיר האבן אציגער דער גאנגן, וועלכען מיר האבן גלייט דיא גוטע פרוזא זיא ואל אויגו ענדעקיי. מיר זענן אליין אין דעם שולדיג, גלייכער וואלט גווען פאר אויגו אלע, זיא ואל דאס אין איר גאנצן לעבן פאר קיינס גיט מגלה זיין. אזו וויא זיא האט אליין גזאגט, אז זיא וויל איר סוד מיט זיך אין קבר פאר טראגן קיין שום מענטש ואל גיט וויסן, און דאריבער טאקע האט נעבעך דיא גשטארבענע מוטער דייני פאר ווערט דאס ערגעץ צו מאכען וויסן, כדי אז דיין גפארין ואל בלייבען פאר בארגען פון דער גאנצער וועלט.

מיר האבן אָפּער גוט גפּאלגט דיא ערליכע פּראָ , מיר האָבן גוט צווא
גהערט איר געפֿעט וואס זיא האט אינא פֿון אינקערט וועגן אליין געפֿעטן
אז מיר זאלן פֿון איר גוט פֿאדערן צו מַגְלֶה זיין אינא איר סוד . גאר
אצונד דארפֿן מיר זיך , דער פֿון שטארק גוט מַצֶּער זיין , איך האב
גפֿונן אהילף צו אלע זאכן אַחִילונג צו אלע אינזערע קריינקונג , זענט
זיך גוט מַצֶּער מיני ליבֿע קינדֿר עס וועט מיט גאטס הילף אלץ רעכט
זיין , גאר פֿריער מוזען מיר גאד געטן דיא מאדאס זאל אינא דער
ציילן אין גאנצן איר גשיכטע מיט וויקטארס גפֿארין . אינא אויך דיא
גשיכטע פֿון זיין מוטער וויא אזוי זיא איז אן גקומן צו ראזשערין , אינא
וואס קער זיך דאס אלץ אן מיט אייך ליבֿע מאדאס ופֿפֿרט איר זענט
שון אזוי אויך גווען גרייט צו דער ציילען אינא גאר ראזשערס אן קומען
האט איבער גשלאגן יעצט ליבֿע מאדאס זייט אזוי גוט אינא דער ציילט
אינא אז מיר ווייסן שון אז וויקטאר מיין טייערער איז דעם שרעקליכען
מערדערס זון דענק איך אז מיר מעגן שון וויסן פֿון אלץ . ווארום
איך דיינק אז גאר דיא איינע זאך האט אייך פֿאר פֿאטן צו מאכן אינא
וויסן אייער היסטאריע , אפֿר אצונד מענט איר שון אינא אלץ דער ציילן
דיא פֿעזלע וועט דער פֿון זיין אז איך זעל דער גאד זאגן אייך וואס
איך האב זיך דער ווייל ענטשלאסן אינא דאס גיטע מיטיל וואס איך האב
גפֿונן צו אינזר קריינקהייט איך ווייס איר וועט אלע דער פֿון שטארק
צו פֿירן פֿלייבן .

דיא מאדאס וואלפֿע פֿאויליגט זיא איז גרייט צו דער ציילן איר
גשיכטע איר גאנץ לעבֿנס פֿאשרייבונג פֿון וועלכער מען וועט ארום זעהן
דעם פֿאלקסמענעס פֿון וויקטארין .

ענדע דיא צווייטע טייל

Дозволено Цензурою Кіевъ 23 Октября 1873 года:

מיינע רובע רעזער איך האב אייך אינ דא ערשטן צווייט טייל
פערשפראכען דאס איך זאל אייך אין דעם דריטן טייל אויס פירן ווי
דיא פרוא וואלפע האט ענטדעקט דו גיהימנסקי וויא אזו ראזשער קומט
ער זאל זיין וויקטארס פאטער . אונ פאר וואס . זיא טרוצט אזו נאן
איר ה' רענטע ע"כ האב איך מיר זייער שטארק מיה געבן אינ האו
ג'ס ארום גומן פון איין פראנצויזיש פוד . בבדי איך זאל אייך דין
מעשה ערצילין .

וואלפע הייבט אן צו דער ציילן דיא געשיכטע זיין פלייבן אלע
צו אים שטעלן אים דיא אנטרן מו וויא דיא האזן : אינ לאזן ניש אים
זיין אונ פון וואלפע אונ קוקן איד נאר אין מול אריין , וואס זא דער
יילט , וויקטאר פלייבט געבעד זיין אין גהאקטע צוזת ער שטעמט זיך
עבעד ווייל ראזשער איז זיין פאטער ער הייבט פריי זיך ווער ווייסט
ער דיא מאמע איז אים גוטעוין , קלימנציע זינט אים מיט גרוסע צוזת
זא טראכט פריי זיך אזוי ווייא , וויא אזוי נעל אים מ'ד קענען אצינד
זא שידיו מיט מיין ליבן וויקטאר וואס אים האב אים אזוי ליב נאך מער
זא מ'ד אליין מיין פאטער וועט גוים מ'ד ניש וועלן חתונה מאכן מיט
זיס ווייל ער איז גוואר גווארן ווער זיני עלטערן זענן , דער פאטער אליין
זיין אים געבעד גבליבן זיין וויא צו מיטש ווייל עס האט אים פאזק
טאן וואס זא האט ניש גראט דעגנן דעם ביזען רופער ראזשער האזש
ער איז גוואר גווארן אז ראזשער איז וויקטארס פאטער האט אים האט
אר ניש גהאט , ווארום ער האט זיך גרעכניט וויקטארן פאר זיין
אייגען קינד ווייל ער איז גווען גוט אינ פרום , דורך דעם האט ער נאר
וואלט וויסן ווער דיא מושר איז גווייזן , אבער דעם פאטער האט ער זיך
אר ניש גנייט צו וויסן נאר אז ער איז שוין גוואר גווארן ווער דער פאטער
איז האט ער שוין גוואלט וויסן דיא גאנצן מעשה מרישה ווער סיפיה .

וואלפע הייבט אן זייער צו וויינען אונ זאנט מיין טייערסטן
דערענטע אים בעט ד'ך זייער פאר גיב מיר וואס אים מו פרעכין דיין
גוואה וואס דיא האט מיר אן גזאנט ווארום אים דער צייל האט פאר
דיין אייגען קינד אליין דער פאר ער זאל וויסן וואס פאר איין פרומע

מוטער ער האט גראט .

מיין ליבער וויקטאר דיא זאלסט נישט מיינען אז ביין פאטער ראזשער
איז אזוי איין שלעכטער , און ביין ליבע מוטער איז אויך אזוי גוטע , גיין
גיין , ביין מוטער האט ראזשער אוועק גרופט , זיא איז איין אוועק גרופט
פרינצעסין זיא איז דעם אלטען קיזערס פון פארטוגאל זייני אטאקטער
דיא גשיכטע איז אזוי גוטע , ראזשער איז בייא איר פאטער גוטע זיין
רובר לייטנאנט בייא דעם רעגומענט (פרויז פאן פארטוגאל) און איין
מאל איז אים גקומן זייער איין גרוסער קרוג מיט דעם קיזער פון
פארטוגאל : און מיט נאך איין קרוג . און דער אלטער קיזער האט א
גרוסן אן צו ווערן זייער אסאך שטעט , ער האט גאר נישט גוויסט אלץ
וואס דאס זאל זיין ער האט גוויסט אז ער האט זייער גוטע קאמאנדורונג
און ער בערארף בייא דעם קרוג צו גיין ער האט אלץ נישט גוויסט
וואס צו טאן אזוי האבן אים דיא מיניסטארן איין עצה געגעבן אז ער זאל
איין וואפן שמוך שטאנד בעטען און ער זאל דיא קאמאנדאנטען אלץ
בייטען , דער קיזער האט אזוי גטאן ער האט געטען איין וואפן שמוך
שטאנד און ער האט אלץ קאמאנדאנטען איבער געטען וויא ער איז
גקומן צו דעם רעגומענט (פרויז פון פארטוגאל) האט ער דער זעהן א
דער אובר לייטנאנט ראזשער פעלט אים האט דער קיזער גשווינד גהייס
מען זאל זעהן וויא ראזשער איז אהין גקומן צו ער איז גפאלן , אדער צו
ער איז גוט איבער גטרעטן צום פינד ווארום ער האט אים זייער פאנג
גטאן ווייל ער איז גוטע זייער איין גרוסער העלד און איין גלעזענטער מאן
אין דער מלחמה .

וויא מען דאט אן גרוסן נאך צו זוכן און נאך צו פארשטען וויא
ראזשער

אזשער איז אהין גקומן האט מען גפונן דאס דער פיינד האט ראזשערן
יבד גרעט און האט אים גגעבן דרייא מיליאן דאקאטון אז ער זאל
ים ענטדעקן פלאטון , און ער זאל פייא אים זיין איין פידער אין דער
לחמה , צו דעם האט ער אים גמאכט פאר גענעראל , ראזשערן האט
אם זייער גוט גשמעקט ער האט גאר דעם וואלן ביסן דער טאפּט ,
זר דעם קייזער פון פארטונאל האט דאס זייער גוט גשמעקט ווארום
ד האט גוויסט אז ער קען אים אין גאנצן פערמאט אז האט דער קייזער
ין פארטונאל צו נוף גומעקט דאס גאנצן מולשער און האט פאר זיין
זין דערע גהאלטען און האט זיין גזאנט ווער עס וועט פריינגען ראזשערן
ער קרוגט צעהן טונט גורון אז האט זיך איין גמיינער סולדאט גמעלד
ז ער וועט אים פריינגען דאר מען זאל אים ערלויבן אין צוויילי קליינער
אר מיט צעהן מאן נאר מען זאל זיין מיט געבן געלט אויף דער הוצאה
זון קלייני רעוואלונערס (פיקסין) וועט ער אום פריינגען דער קייזער האט
ד אים דאס אלעס ערלויבט , און האט אים מיט גגעבן דרייא טונט
לדען און דער סולדאט מיט דא אפרייני צעהן מאן זיין צו ואמען גפארן
יבד דער פיינדלעכי גרעניץ דער גמיינער סולדאט וואס האט זיך אונטער
גומן ראזשערין צו פריינגען האט זיך גמאכט צו איין גראף און דא אונדרי
עהן זענין פייא אים גוועזן פארדנאט ער האט זיך געדינגן אייגעני
ימערין און איין האפעל און האט צו זיך איין גלאדען ראזשערין צו איין
יטאג , ראזשער האט פון דעם אלעס זיך גאר נישט גשמעקט און איז צום
יטאג גגאנגן זיין האבען פייא דעם מיטאג זייער העפליך גשפראכען און
ער סאלדאט האט אים ווידר גפעטן דאס ער זאל פייא דער גאכט גומן
ום גאכט מאר ראזשער האט אים זייער גראנקט און האט אים פאר
שפראכען דאס ער זאל פייא דער גאכט קומן .

בייא דער נאכט איז ראזשער ווידער גקומן צו דעם פאר שטעלשען
 גראף צום נאכט מאל זיין האבן זיך גוט אונטער גהאלטן און ראזשער
 האט זיך גוט און געעסן און און גטרונקן זיין ער איז פון דעם ביינקעל
 אראפ גפאלן פאר שיכרות, וויא דער פאר שטעלשער גראף האט געזעהן
 אז ראזשער איז שוין גוט שיכור האט ער אים און גהיבן און האט אים
 גלייגט און דעם בעט ער זאל זיך אפסל צו דרומלען, וויא ראזשער
 האט אפסל און גהיבן צו דרומלען האט דער סאלראט גואנט צו זיינ
 באדינטע מען זאל אריין בריינגען איין פאק קאכטן און מען זאל ראזשער
 פינדן דא הענט צו דיא פיס און מען זאל אים אריין לייגן אין דעם באשען
 אריין און מען זאל פון אופן און שטיפן מיט הייא אין דעם באשען פאר
 שראמ און ארי ווייטן, מען זאל אין איין אונג פליק אריבער אריבער דער
 גרעניץ מיט אים עס איז אזו גשעהן, עס האט נישט לאנג גווערט און
 מען האט אים איין גפאקט און אריבער דער פינדליכער גרעניץ אריבער
 גפעקלט וויא זיין זענין גקומן צום הופט קעאטור וואס דער קייזער פון
 פארטוגאל איז דארט גווען איז דער סאלראט גשווינד גלאפן צום קייזער
 און האט אים גמעלרט אז ער האט גבראכט ראזשערין לעבעדיג וויא
 דער קייזער און דיא מניסטארין האבן דאס גהערט זענין זיין ארום
 גלאפן זעהן צו דאס איז אמת זיין קומן ארום זעהן זיין גפאקטען
 באשטין אזו זאגן זיין צו אים וואס האסטו אונז צום נאר גמאכט דיא
 ראסט אונז גבראכט איין קאכטין אזו גיט אשפרונג צו דער סאלראט
 און זאגט גיין איד האב איד גבראכט ראזשערין און גיט אהאק און דעם
 באשטין און קערט אים אריבער אזו פאלט ארום ראזשער אים אים אריבער ער
 איז נאך גווען גוט פאר שיכרות, איז ער גברייבן ליגן און דער ערד
 ביז ער האט זיך גוט אים גשלאפן.

דער קייזער איז צום סאלראט צו גגאנגן און האט אים גקלאפט
 דער פלייצע אריין בראוואה בראוואה דא האטט דיר פאר דינט
 ניר פאר גילדן, צו דעם אלעם קענסט דא דיר אום ביטן ווירד ווען דא
 גסט זיין ביא דעם דעגומענט אז ווערסט דא אונזונדן אונד ווען
 א ווילסט אום טרעטן דא ווערסט דא מיט אפ שייך בעפרייט דער
 גלראט אפער האט גיט וואלט אום טרעטן ער האט גואנט איך וויל
 דערסט ביים דעגומענט שטיידרין דער קייזער האט אים גלייך צום אופער
 טאגט גכאכט איבר ראזשערס אורט און ראזשערן האט דער קייזער
 שטעלט צום קריגס גריכט.

וויא ראזשער האט דער זעהן דעם קייזערס פאן פארטיגאל. און
 א איע מינעסעריום שטיין ארום אים איז ער זייער מבולבל גווארן
 האט אליין גיט געוויסט וואס דאס איז ווארען ער האט גימייט אז
 איז ביא דעם פאר שטעלטען גראף אויף נאכט מאל עס איז אים
 א אלעם פאר גיקומען אזוי וויא איין טרום ער האט גימייט אז ער
 אפט און עס חרבת זיך אים גאר אז ער שטייט און ווישט זיך
 א אויגן און קוקט זיך ווייטער אום זעהט ער ווייטער שטיין דעם
 ער מיט דיא מינעסעריום און אין דיא אנדריי זייט זעהט ער שטיין
 א ארע באריקארען וויא ער האט דאס דער זעהן איז ער זייער פאר
 קמט גווארען ער זיכט אוב ער האט גיט ביא זיך איין שווערד אונד
 א דאלעד ער זאל זיך דאס לעבין נעמן ער האט אפער גיט ביא
 גיהאט ווארען דיא פארענע זאל ראשון וואס זענן גווען ברינגע
 א דעם פאר שטעלטען גראף האבן ביא אים דיא זאכן אלע צוא
 קמען האט ער ביא זיך גאר גיט גיהאט וויא דער קייזער האט
 עהן דאס ער ווישט זיך דיא אויגן און ער איז זעהר פאר שטעמט

גווארען

גווארען אזוי פֿרעגט ער. אים ראזשער וואס טוסטו דא וויא אין דיין
ריגעמענט. אָדער וויא אין דיין געלד.

וויא ראזשער האט דאס דער הערשט אין אים זעהר פינסטער
גווארען פאר דא אויגן אונזער ווארפט זיך אַנדער אויף דער ערד צו
דעם קייזערס פיס אים גינאדו צוא בעטן אָבער דער קייזער האט אים
נאר נישט גיהערט אונז האט גלייך גיחייסן מען זאל אים מיט מאנשאפט
אויף דער פעסטונג איבער שיהען. אונז עס איז גלייך גשעהן מען האט
אים אונז איין פונאקער אריין גיזעצט אונז אים פאר שלאסען אונז ארום
אים זענען קאזאקען נאך גירושען ביז אונז דער פעסטונג אריין וויא מען
האט אים שוין אונז דער פעסטונג איבער גנעפין האט דער קייזער ווידער
אן גיהויבען דיא קריג צוא ער איבערען אונז עס איז אים גילענגען ער
האט בייא דעם קעניג זיין מלוכה אוועק גינוקטן אונז דעם קעניג האט
ער אפ גנעפין איין אונזל, אז ער זאל דארטען זיין אזוי לאנג ער
וועט לעבן פון דער צייט וואס דער קייזער האט דא מיט דעם קייזער
קריג גפירט האט זיך דער ווייז ראזשער איין ספאטצ גיזכט אינ דער
פעסטונג אונז האט איבער גרעט מעהרער סארבאטען אונז איז מיט דיא
סאלבאטען אנטלאפען גווארען פון דער פעסטונג אונז איין אנדרי מדינע
אריין אונז האט זיך איין גיזאמעלט איין באנדע פון צווייא הונדערט מא
אונז האט זייא גלערענט גיט פעכטן קענען דעם פייך אונז אויף אנדער
קריגס געגענשאטענדע אונז ער איז איבער זייא גווארען הייפער הייפער
מאן ראזשער האט אן גיהויבן מאנכע גיפעכטע צו פראבירען אונז ער
איז אים גילונגען ער האט אין יאהרע איין טויזנד זיבען הונדערט פילן
אונז רייסיג בייא דעם פייערשען קייזער איין קריגס קאסע אוועק
גירובט אויף האט ער בייא אים אסאך מענטשען אוועק גירובט אונז

האט

אז נא איבער גיכעט וויא זאלן צו אים צו שטיין .

און וויא האבען אלי צו אים גישווארען וויא זאלען אים רינען און
נא וויערען קינג און זאלן אים טרייא זיין .

דאזשער האט זיך איין גרויסע מחנה מיט מילעטער צוא נויף
זאמלט און אויף ווער פיר געלד .

חזן דעם גאלד און זילבער וואס ער האט גיהאט טייערע
מאנטען . שמאראקען .

עס איז נישט דא איין זאך און דער וועלט וואס בייא דאזשערן זאל
ד נישט גפנען און דאס אלעס איז נאר פון גזילה וואס ער האט
רובט נאר דאס איינציג איז אים גוועזן שלעכט ער האט נישט גיהאט
אס אקסדינג וויא צוא האלטן .

אזו האט ער זיך איין עצה גגעבן און האט דא און דעם ווארונג
גילאזט אום גראבין איין הייל אינטער דער ערד וואס ווא צוהט זיך
וועק וויא פיל מאך אויף בעוואהנגע האט ער זיך גילאזט מאכן און
ער הייל און אזו וויא איין קיזר צוא שטייט און האט זיך גימאכט
אמירען : און סקלארעס אויף דעם געלד און אויף דעם גאלד און זילבער
ג אויף דיא אנדרי זאכען אויף כאנאווען האט ער זיך גימאכט אויף
ום גווער און פילווער און אויף דיא אנדרי אלמעניצואנען ער האט זיך
אכט גיכעכט נאך מער וויא איין קיזר ווייל עס האט נאר נישט
מאנגילט ער פלעגט תמיד צו שיקען זיין חיל אויף דיא אלי וועגן וויא
ען פארט אויף ידיים און פלעגט בייא וויא דאס געלד אוועק צו רופן
ט דיא סחורות .

עם פֿלעגט פֿעדער צו זיין גוואלדעם אונט מען האט נישט גוויסט וועט
דאס איז פאר איין מענטש אונט וויא אז ער הייסט אדער פון וואס
ער זאל זיין :

אויף איינמאל האט דער קינדער פאן פארשונאד גהייסען מען זאל
בריינגען ראזשערן צום קריגס גריכט וויא מען איז נאך גנאנגען מען זאל
אויס ברענגין פאר דעם קינדער האט מען גזעהן וויא דיא פֿעסטיג א
אופן אונט ראזשער איז נישט דא אויף פֿעלז מערער זעלנדי אונט אויף דריי
מאטראל (געוועהרע באנאטע) דיא שלוחים האבען זיך צוריק גהערט צו
קינדער אונט האבען אויס דיא גילדני בשירה דער ציילט :

וויא דער קינדער האט דאס דער הערט האט ער גגעבין א
באפעל אז מען זאל אויס שיקען מינוטער מען זאל אויס זוכען ע
האט גרווארט איין ראנגע צייט מען האט אויס אבער נישט גפונען די
שלוחים האבען וויא זיך מיט חרפה וקבושה צו זיך אהיים גיקערט א
ראזשערין האבען וויא נישט גפינען ווייל ער איז גוואר גווארען אז מי
זיכט אויס האט ער זיא פון זיין הייל נישט ארויס גוועזען :

וויא עס איז שוין שטיל גווארען מען האט שוין אויף גיהערן
ראזשערין צו זיכען אזוי האט ער זיך ווידער אן גהויבן ארום צו וויי
אונט האט ווידער זייני גשעפאען גיטריבען מיט זיין באנדע אזוי ווי פריי
אונט עס האט אויס איבראל זייער גיגליקט מען האט אויס נישט גקאן
חאפען אויף איין כאט איז איינער פון ראזשערס באנדע גפארען אונט
איין יודע האט ער גיזעהן וויא איין גרוסער יאבעלין סוחר האט ז
גאנצע סחורה פאר קופט אונט האט זיך גילאזט שוין אהיים פארען וו
ער איז שוין גוועזן איין מאל אין וועג ווייט איז דער רייכער צו גלאס
צוא

א דער פיר און האט אן גיהאפט דיא פערד בייא דער צוים און האט
 גילאזט פארטן און איז צוא גלאנגען צו דעם סוחר און האט בייא
 גוואלט דאס געלד אונעק רופען דער סוחר מיט זייני משותקים
 אפען זך אפער קעגין אים גווערט און האבין בייא אים דאס גווע
 זעק גנומען און האבין אים גיפנרען און זייא האפען אים און דער
 טאט אריין גיפנרענט און דעם וועג האט ער גישריגן אזי ראזשער
 א האפט איין טרייאן דינער פאר דורין :

יא איך האב אפער איין טרייאן הופט מאן פאר דורין וויא דער
 געלין סוחר האט דאס גיהערט האט ער גזאגט דאס איז איינער פון
 אושערס באנדע פון דעם גרוסן הייפער וואס מען האט אים ביז אהער
 נכט אצונד ווערין מענטשן שוין גיהאלפען דער סוחר האט דעם הייפער
 אפער גגעבין צום גריכט און האט דיא ווערטער אלי בייא דעם גריכט
 דציילט מען האט דעם הייפער אן גהויבן צו נעמין בייא דעם גריכט
 יוף פער דער ווער ער איז און פון וואנען ער איז און פון וואנען ער
 צו ראזשערן און וויא ראזשער איז דער הייפער האט ער אפער ניש
 יארט זאנען אזו האט אים דאס גריכט צו גזאגט צוא געבין אסאך
 לך ער זאל אום זאנען וויא ראזשער איז ער האט פארט ניש גוואלט
 גן אזו האט דאס גריכט אים גלאזט אויף הענגין :

וויא ראזשער איז גוואר גווארען אז מען האט איינעם פון זייני
 ייטע אויף גיהאנגען האט דאס אים זייער גיקריינט ער האט בייא זך
 געקט איך וועל איין בעסיר שפיצל אפ שוואן דער העגירינג ביז אהער
 אט מען מיד גזכט אצונד וועלין זייא האפען וועמין אנדערש צוא זוכן
 ד מוז מיר נעמין דיא פרינצעסין פון דעם קייזר פון פארטוואל זייני
 אכטער פאר איין ווייב .

ראזשער האט זיך פאר שטעלט פאר איין פריקטען הענדלר ער
האט זיך גנומען איין קארב מיט פערשידנע פריקטע לימנעס . און
פמראנצען (א. ז. ווי) און ער האט זיך פאר שטעלט און דיטשע
קליידער דער מיט מען זאל אים ניט קענען און ער איז אריין גנאנגען
צו דער פרינצעסין און האט איהר פאר קופט אייניגע פריקטע עס איז
איר וייער גפעלן זי האט אים גיהייסען יעדן טאג קומען .

ראזשער זאגט צו איר ליבע פרינצעסען ווען זי ווילען אזו וועל
איך אייך בריינגען אזו איין פריקט וואס זי האפען און אייער לעפענס
טאנע ניט געטו ריזע פריקט און פון דעם פמרארען . וואס (אדאס און
זיין ווייב עווא) האפען דאס ערשטע מאהל גגעסן . ווען דער הער גאט
האט דיא וועלט פשאפען ריזע פריקטע האט (אראמען . און עוואן) פור
דיא ווייזענסטו לייטע און דער וועלט גימאכט .

וויא דיא פרינצעסין האט דאס גיהערט אזוי זאגט זי צו אים מיין
ליבער הער ווען זי ווילען אזו גוט זיין אזוי בריינגען זייא דיא פריקט
נאך היינט . ווען עס מעגליך איז וויל איך בין זייער זיגורדיג זיא צו זעהן
וויא ראזשער האט דאס גיהערט האט ער בייא זיך גידענקט דאס מיין
איך טאקי ער זאגט צו איר ליבע פרינצעסען . וויל איר זענט אזו זיגורדיג
וועל איך אייך זיא נאך היינט געגן אווענדם בריינגען ראזשער איז
שעל נאך . ריזע . גראפען און האט גנומען דיא פריקט און נאך איין
פאר זייט פאן זייער באנדע און האט זייא גוט בעוואפנט אוף דיא
פערד און איינער האט מיט גנומען איין פיאקער און ראזשער האט זיך
אריין געצט און איז גפארען צו צו דעם אויטער טוואר פון דעם קיזורכ
בארג ער האט גילאזט דעם פויאקער בייא דעם אויטער טוואר און
ער איז אריין גנאנגען צו דער פרינצעסען און איר חדר אריין דארט איז
קייער

קיינער גיט גוועזן אויסער אײַך און דאס פֿרינצעסען ער ווײַזט אײַר דאס
פֿריכט עס איז אײַר זייער שוין געפֿעלן זא פֿרעגט אים וויא פֿיל ער וויל
פֿאר אײַר ער האט גיהייסן געבן זייער אסאך געלד דאס דאס דאס
פֿרינצעסין אים גיט גוואלט אזוי פֿיל געבן איז ער ברויז גווארען און
איז אונזעק געגאנגן.

אזוי איז דאס פֿרינצעסין אים נאך געגאנגען זא זאל אים צוריק
ארײַן רופֿן און אײַך בײַן אײַך מיט אײַר געגאנגען ווארען אײַך האב זא גיט
גוואלט דאזין אלײַן גיין אײַך פֿלעג פֿערד מיט אײַר מיט צו גיין אזוי
באלד אז זא איז פֿון דער טיר ארויס געגאנגען ווארען אײַך האב זא
זייער ליב גיהאט וויל זא האט בײַא מיר געזיגט און אײַך האב זא
ערצוגן און מײַנע הענד דורך דעם פֿלעג אײַך מיט אײַר אונבראל מיט
גיין און וויא זא איז ארום געגאנגען צו דעם גערשטער בײַן אײַך אײַך
מיט געגאנגען וויא זענען געגאנגען בײַן צום אונזער טויער פֿון דעם בארג
אזוי זענען אונז אקעגן גיקומען צוויי ראזבאנקעס און האפֿען און אונז
ארום גווארען זעק און דאס קעפֿ און האפֿען אונז פֿאר בײַנרען בײַן
אײַנער דעם האל און האפֿען אונז ארײַן געזיגט און דעם פֿראקער און
זענען מיט אונז אונזעק אזוי וויא אײַן וויר.

דאזער אלײַן האט זיך אײַן גישעלט און האט גיקומען פֿון דער
שטאט דאס פֿערד און אײַן קאלייאס און האט דרום און גיפֿאקט דאס
גאנצע פֿאר מעגן וואס בײַא דער פֿרינצעסען און צומער איז גוועזן און
דאס קליידער און איז נאך גפֿארען אונזער דער שטאט האבן גווארט
דאס אײַנרײַ דײַנער רײַטע און דאס פֿערד און האפֿען אונז נאך בארײַט
בײַן אין וואלה ארײַן וויא וואלטען גיט גוועזן גוויסט צו דאס איז אײַן
וואלד ווארען מיר האבן גיהאט פֿאר בײַנרען דאס אויגן נאר מיר האבן
גיהערט

גיהערט דיא בלעטער פון דא ביימער רוישן האבן מיר גוויסט אז דאס
איז איין וואלד דער נאך האט מען אונז פון דעם קאליאס ארויס גנומן
אונ מען האט אונז אריין גפירט אונ דער הייל אריין מיר האבען נישט
גוויסט דורך ווערקער זייט מען דאט אונז אריין גפירט מען האט אונז
אזו לאנג גפירט ביז איבער איין זעה דער נאך האט מען אונז אריין
גפירט אונ איין סאלע אריין דארט האט מען אונז געפונט דא אונז
האבען מיר זיך אומגקוקט וויא זענן מיר ערגיץ אונ דער וועלט דיא
פרינצעסען האט אן גהויבן זייער צוא וויינען אונ צוא שרייאן אזי ווייא
וואס האט איר גוואלט האבען וואס פאר שלעכטן האבען מיר אייך גמאן
וואס איר האט מיר אנועק גרובט פון מיין מאן מאשענס מרובה מיין
פאטער ווידער נאך מיר אונ מיין גאנצען לעבן מרוערין ער וועט מוזן
פאר דער צייט שטארבן דורך מיר !

דאזשער ענפערט צוא איר מיין ליבע פרינצעסען איר פראדעס
נישט צוא ווייניג. עס וועט אייך בייא מיר בעסער זיין וויא בייא אייער
פאטער איר זאלט וויסען אז איך בין נישט קיין גערמאנר אונ איך האנדל
נישט מיט קיין פרובט איך בין איין קניג אזו גוט וויא אייער פאטער
אונ איך האב מעהרער אונ מיינעם פאר מעגן וויא אייער פאטער דאס
ארעם ווידער אייך גיהערין אונ איר וועט האבען צוא שאפען איבער
פינעף הונדערט מאן ריזער זייא זענן גרוס העלדין ווען זיין קריג
אוס פרובט אונ איך בין איבער זייא דער קניג אונ דא ווירקט זיין
דיא קניגנען אלזא ליבע פרינצעסען ליבער טו דאזשער אונ הער אוף
צו וויינען דען דא וועסט בייא מיר נאך גליקלעכער זיין וויא בייא זיין
פאטער אונ ווען דא וועסט נישט וועלן אזו וועל איך דיר איבער געבן
צו מיני לייט אונ זייא וועלן דיר אזו לאנג מאשערען ביז דא וועסט

מוזין באשטין וויא רוא פרוינצעסין האט גיהערט אז ער רופט זיך אן מיט ניין נאמען ראזשער איז זיא גפאלען צוא זייני פיס אאז האט אים אן גהויבן ווידער צוא בעטן זיא זאגט צוא אים ליבער הער ראזשער איר זענט עס וואס איר האט בייא מין פאשער אין שם גיהאט פאר אין גרוסען העלד אונטער זייני רעגומענטער איבער ראזשער ענט עס האט מין פאשער בייא אייך דאס דאזיגע פאר דענט אז איר זאלט בייא אים דיא איינציגע טאכטער אוועק רובין איר זענט בייז אויף מין פאשער ווייל ער האט אייך בעשטראפט ער האט אייך אוף דער פעסטונג געעפן ער האט דאס נוט גמיינט אוף קיין שלעכטען ער האט אייך נאר גוואלט האלטען בייז איבער דער קריג פון דעם קיניג דער נאך האט ער אייך גוואלט מאכען צום קריגס מיניסטער אלס דען מין ליבער ראזשער איך בעט אייך זייער פירט מיר צוריק צו מין פאשער אונ אז איר ווילט בייא מין פאשער צוריק זיין אזו האפט איך אייך דאס איר קומט צוריק צום גענוואלען אונ איך שווער אייך צו עס זאל קיינער נישט וויסען וואס עס האט זיך מיט מיר גיטאן אונ ווען איר ווילט נישט בייא מין פאשער מער זיין אזו גיב איך אייך אלי זייני אוצרות אוועק אונ פירט מיר מיט מין אמקע צוריק צוא מין פאשערס הויז מין פאשער זאל נישט פאר דער צייט שטארבן .

ראזשער ענפערט צוא איר מין ליבע פרוינצעסען איר רעט אזו וויא איין דאמע איר זאגט אז איר וועט מיר איבער געבן אייער פאטערס אוצרות באדארף איך דען ווארטען בייז איר וועט מיר געבן די אוצרות אז איר ווילט זעהן קען איך אייך אייער פאטערס אוצרות בייז אונ צווייא וואכען אהער בריינגען אויך דיא קריגס קאסע איך קען אים מאכן פאר איין ארום מאן נאר איך וויל דאס נישט טואן ווייל איך האב אייך צוא

גנומען

גנומען פון אים צוא מיר פאר איין ווייב אצונד ליבע פרינצעסען קלערט
 אייך איבער צוא איר באשטייט איך דעם איר זאלט מיט מיר הייראטען
 מיט גוט ווילען און ווען גיט אזו וועט עס זעהר שלעכט זיין איך וועל
 אייך פער הייראטען מיט מיין שטאל מיינסטער וואס ער פיצט מיר דיא
 פערד און אייער אממע וועל איך טייטן לאסן פאר אייערי אונזן .

וויא איך האב דאס דער הערט בין איך צו גפאלען צוא זייני פיס
 און האב צוא אים גשריגען דיא מערדער טייט מיר און לאז מיר גיט
 זעהן וויא דיא פיינגסט מיין הערנסטע ראזשער זאגט צוא מיר פרוא
 וואלפע איר זענט נאך איין יונג מענטש איך וויל אייך גיט טייטען און
 איך וויל אייך גליקלעך מאכען איר וועט פייא מיר זיין אזו וויא מיין און
 און קאפ און איך בעט אייך אז איר זאלט זיא איבער היידן זיא זאל
 מיט מיר פרייוויליג הייראטען ער גוטגיט זיך מיט אונז און זאגט נאך
 איין מאל צוא דער פרינצעסען איר האט צייט צווייא טאג אייך נאך
 צו געבין זאגסט בין איך גיצווינגען מיט מאכט צו הייראטען און מיר
 האט ער אן גזאגט אז איך זאל זיא איבער רעדן און ער אזו
 אונעק גנאנען .

איך בין מיט איר אליין גיבלען און האב איר אן גהופען איין צוא
 רעדן וואס קען דא דער סוף זיין זיא הייבט אן זייער צוא וויינען און
 זאגט צוא מיר מיין ליבע מוטער דא ביסט געצט מיין אלעס איך פאר
 לאז מיר אופ דיר און אופ דעם הער גאט וואס רוא וועסט מיר הייסן
 מואן וועל איך הארטען איך האב אונד זייער אן גיהופין צוא וויינען
 איך זאג צו איר מיין ליבע טאכטער וואס קען איך דיר פאר איין רארט
 געבין לאז דיר גאט העלפן .

גיא איך דער מיט איר קומט אריין איינער פון ראזשערס באנדע
 און

און זאגט צוא אונז ראזשער האט מיך גשיקט צוא אייך איר זאגט אים
 תשובה זאגען ווארען ער האט זיך פארברייט גימאכט וועגן דער
 האכצייט ריא פרינצעסען זאגט צו אים מיין ליבער דער איר זעהט אום
 צוא זיין זעהר איין איידלער און איין ערבארום הארציגער מענטש איך
 בעט אייך זייער זאגט מיר ווער איר זענט און וויא אזו איר הייסט ער
 זאגט איך הייס שארמאנט איך בין איין פרינץ דעם גרוסען סולטאנס
 זאהן איך בין דא גיחאפט גווארען דורך איין אימגליק איך בין מיט מיין
 אמידאנט גירושען אויף דער יאנד בין איך גקומען און איין וואלד וואס
 איך בין דארטען נאך קיין מאל נישט גוועזן בין איך פאר בלאגעט
 גווארען האב איך גהייסען מיין אמידאנט בייטייען צוא זוכען דעם וועג
 און איך בין דא אראפ גיקרויכען פון דעם פערד און האב דאס פערד אן
 גבינדען אן איין בוים און איך האב מיך גיזעצט בייא דעם גראז איז מיך
 באפאלן ראזשער מיט זיין פאנע און האפען מיך גפאנגען גינומען און
 איך האב גימוזש צוא שטיין צוא זיין און אים צוא שווערן איך זאל
 ריגען בייא אים בין איך בייא אים שוין פינף יאר בין אהער האט מען
 מיך גיהיט אז איך זאל נישט אנטלופען אצונד בין איך פרייא ווייל ער
 זעהט אז איך האב שוין און דער הייס פאר געסן און דער אמת איז עס
 איז מיר דא נישט שלעכט נאר פון דעסט וועגן ווען איך קען אהיים צוא
 מיין עקטור וואלט איך אים אסאך געלד בעצאלט :

וויא ריא פרינצעסען האט דאס דער הערט און זיא איז אן מאכט
 גיפאלען דאס איך האב זיא קום דער מינטערט זיא הייבט אן זייער צוא
 וויינען און זאגט צוא אים מיין ליבער דער עקסילענץ מיין ליבער דער
 שארמאנט. אז איך האב מיך יא צוא זאמען גטראפען מיט אזו איין
 איידלען מענטש בעט איך אייך זייער זעהט איין דאהט צו שאפען מיר
 זאל

זאלען קענען ערלייזט ווערען פון איר און איך שווער אייך צוא דאס איך
זאל מיט אייך חתונה האבען שווער איך אייך ווען איר וועט מיך
בריינגען צוא מיין פאטער אזו וועט ער אייך איבער געבן זיין מלוכה
בייא דעם לעבין:

דער הער שארמאנט זאגט צו איר ליבע פרינצעסין וויינט ניט, איך
וועל שוין זעהן צו טראכטן וויא אזו ראזשערדיג צו טייטן, און ער איז זיין
וועג גגאנגן, דעם אנדערדין טאג קומט ער ווידער און זאגט צו איר ליבע
פרינצעסין, איך האב געכטן ראזשארען בעטראגען, ער האט גמיינט עס
איז אלץ וואר וואס איך האב גזאגט, איך האב אים גזאגט דאס דיא
דיא פֿרענצעסין פאשטייט אוף אלעס, נאר עס מוז נאך אכט טאג
גרוערין, דענסט מאל וועט זיא מיט אים חתונה האבן, און זייא פאר
זאנגען דאס עס איז גקומן דיא צייט פון דיא אכט טאג דאס איך זאל
ביא אייך בלייבן, דאממט דיא צייט צו פאר זאמען, און ראזשער האט עס
מיר איין גוילינט, יעצט ליבע פרינצעסין מוז מען טראכטן פון דיא רובר
לוי צו ווערין.

עס איז אוועק גגאנגן דרייא טאג זאגט דער פרינץ שארמאנד
ליבע פרינצעסין אצונד מונן מיר טראכטן איין ספאטיב, מיר מוזן אלדינג
צו זאמען געסן און אוועק וויא עס איז שוין גווען אדרונג צו נויף נפאקט
און האבען זיך גלאזט אום דער הייר ארום גיין, אזו האט שארמאנט
פאר שרעק דעם וועג פאר געסן, און האט אן גהויבן צו בלאזן דער
ווייל איז ראזשער אינז אקעגין גקומן און האט אינז גחאפֿט און האט
אויג גפֿירט אין אינדער חדר אריין צו ריק און האט אינדער גישטעלט וואכן
מען זאל אינז היטן דעם אנדערדין טאג האט ער גהייסן געמען דעם פרוינץ
שארמאנד און מען זאל אים אוף היינגען פאר אונזרי אויגן מיר האבען
ראזשערן גפֿעטן ער זאל אים גנאר טאן עס האט אכר גאר גיט גהאלטן

ער האט מיך און נואנט און הינגען , איז ריא פֿרענצעסין אים ארום
גיפאלין און האט אים זייער גיפעטין זיא האט צו אים גיזאנט ליפֿר הער
ראזשער איך בעט אייך זייער טוט מיר גאך דאס איינע צו ליב . ווען
איך בין בייא אייך גיליבט : און לאזט מיר איבער מיין גיטרייע אפמע .
זיא האט מיך און איירי הענט גיטראגין , און זיא האט מיך דער ציגין .
אך גאט ווירא און זאל איך דעם אנפאנג מאכען מינע ווערטר גליקליך
צו שטעלין . דאס איך זאל איירי דאס הארץ רוקרין . א גאט גיב מיין
הייער קראפט דאס איך זאל יעדן דאס הארץ רוקרין .

אך ראזשער איר האט אן מיר גיזאנדלט ווירא גיט רעכט איז .
דען איך בין אין פֿרענצעסין און איר האט מיך פאר א גיפאלגעני
היזאנדעלט . און אצונד ווילט איר גאך מיין אפמע טייטשן , גיין ראזשער
דאס זאלט איר אייך גיט דער וועגן צו טון . טייטש ליבער פֿריער מיך .
וועט איר קעגן אלץ טון , ווירא זיא האט אים און גפאלגין , האט ראזשער
זו איר גיענטפערט . ליב פֿרענצעסין איך וויל דיר פאלגין איך וועל דיין
אפמע צוריק קאזן . גאר דאס זאלקט וויסן אז איך זיין מיט דיר חתונה
האבען , וויל איך האב דיר ליב , דאס וועסט בייא מיר אקעגן זיין ,
נס וועט אלץ זיין אונזער דיין מאכט , דאס וועסט האבן צו גיטעלטגין
גיבער אונז אלע און פאר שטענקע מיר דיין הארץ , און ענפערט אים
זיא פֿרענצעסין ליבער ראזשער מיין הארץ קאן איך גיט פאר שטענקין ,
איר איך בין בייא אייך און דער האנט האט איר יעצט איבער מיר
זיא גיטעלטגען .

גיין ליבע פֿרענצעסין , זאגט ראזשער , איך וויל גיט עס זאל הייסען
זיא איך האב מיט גיט חתונה גיחאט מיט דער פֿרענצעסין , איבער הויפט
זיא איך ווייזן אייער פאטער אז איך קען אים גאך גליקליך מאכען איך

וועל אים אנצייגן איין מדינה וואס ער ווייסט גיט דער פון אונז איהן
וועל זיא אים איבער געבין .

ליבער ראזשער זאגט דיא פרינצעסין , מיין פאטער האט זיך אייביג
פגעגרינגטן מיט דעם וואס ער האט , ער וויל גיט דיא גאנצע וועלט פאר
שלונגין . ווען איר ווילט שווער איהן אייך צוא אז איר זאלט זיין קעניג
איבער דעם אורט וואס איר ווילט וועט מיין פאטער איבער געבין , אונז
לאזט מיר מיט מיין אממע פרייא .

וויא איהן האב גינעקן דאס וויא שפארין זיך אזו , האב איהן מורא גיהאט
דאס ראזשער זאל גיט פייז ווערין , אונז זאל גיט הייסען אינז ביינע איהן
היינען האב איהן גיזאגט צו ראזשערין , ליבער הער געקן וויא צו אירע
ארמע אונז איהן וועל מיט איר דא שפרעבין . ראזשער האט מיר צוא
גיהערט אונז איז אונזעק גיגאנגין .

איהן בין ווידער אלץ גיבליבן מיט דער פרינצעסין , איהן זאג צו
איר וואס קען דא דער סוף זיין וויא לאנג נאך וועט ראזשער אזו גיט זיין
קעגין אונז מען מוז פארט באדיינקען אז ער איז איין רויבער וועט
נאך איין קנאה שגאה ווארפען איהן אונז וועט ער אונז לאזען פאר
ברענין אונז אז דוא וועסט דיר אים אינטר געבין וועלן מיר נאך האבען
איין האפעניג מיר זאלן פון באזין אנטרינגען ווערען :

דיא פרינצעסין זאגט צו מיר ליבער מוטער איהן בין גיזווינגען דיר
צו פאלגין מען זאל דיר גיט הארעניגין ווארין ביין לעבין איז בייא מיר
טייערער וויא מיין אייגענס ווייל דוא האסט דיר מיט מיר אזו פיל יארן
גיפלאגט נאר וויסען זאלסטו אז איהן טוא עס גאר פון דינעט וועגן
ווארין עס איז מיר ליבער איהן זאל פאר ברענט ווערען איידר מיט איין
רויבער :

רופער צו חתונה האבען , איך זאל מיין פאטער און מוטער פאר שעמן .
 נאר ליבע וואלפע דא זאקסט וויסען אז איך מוז מיך פאר שליסן מיט
 אים צו חתונה האבען דורך דיר , נאר דא מוזט מיר צו שווערין דא
 זאקסט מיר נאך גיטרייער זיין וויא פריער און וואס איך וועל דיר זאגן
 זאל בייא דיר מייער זיין . איך האב איר אלדינג צו גישווארן .

דעם אנדערין טאג איז ראזשער צו אונז גיקומען און האט אונז
 זייער שיין אויף גינממען און פרעגט מיך וואס דא פרינצעסין האט
 גענעמערט איך זאג צו אים דיא פרינצעסין באשטייט נאר אויף דער ארט
 אז ער זאל קעגן איר האנדלן אזוי וויא קעגן איין פרינצעסין מען פדארף
 צו האנדלן און ער זאל זיא פארגן וואס זיא וועט אים זאגן וויא ראזשער
 האט דאס גהערט אז ער אנדר גפאלן אויף דיא קניא און צו איר
 גשווארן ער זאל איר טרייא פאר בלייבן ביז ער וועט שטארבן און ער
 האט גלייך געגעבן איין בפעל אז מען זאל אים זאגן דוהיג בלייבן מען
 זאל נישט מער ראבעוויין און רובין און יעדער זאל זיך אין פארדאן אן מאן
 און פאר דיא פרינצעסין פאר שיינען ווארום איך וועל מיט דער פרינצעסין
 חתונה האבן .

עס איז אזוי גווען יעדער האט זיך אן גמאן זיינע שענסטע מלבושים
 וואס ער מוזט זיך אן אין דיא פייאר טאג , איך ראזשער האט זיך אן
 גמאן זייער ערליכי קליידר מייערי זייא זענען גווען בלייגט מיט גאלד און
 זילבער און מיט מייערי דומאנטין וואס קיין שום קייער האט זיינע קליידר
 נישט צו פצאקן און זייא זענען גקומן דיא פרינצעסין גראדיריין עס האט
 גרוארט איבער איין שעה וואס זייא האבן זיך בייא דער פרינצעסין פאר
 זאמט נאר דיא פרינצעסין אפער אז עס נאר נישט גווען גליבט ווייל זיא
 האט טאג אזוי נאכט גוויינט און גקלערט וויא אזוי מע זאל דא לוז ווערן
 זיא

זי האט זיין נאר גיט גקענט ענטפערן און ווייניג האט זי און גיט גמאכט
 פון זיין זענען אלע אנדער גמאכט , וויא זיין זענען אונדז גמאכט האט
 זי ווידער און גהויבן צו וויינען און האט זיך אנדער גשטעלט און דא קניא
 און האט מיט הייסע טרערן צו דעם אלמעכטענען זאג געטן . דער
 נאך איז זי און גשטאנען און וואס צו מיר אשפרונג צו און זאגט צו מיר
 ליבע פרוא וואלפע ליבע פרוא מוטר וועסט דא דאס קענען צו זעהן וויא
 א רויבער וועט מיט מיר חתונה האבן , דער שטעף מיר בעסער , און לאז
 בעסער מיר פאטער מיר טויטן . קערפער גפינען איידער צו זיין איין
 אייניקל דעם רופערס .

וויא מיר היידען און קלאפן און צוויי אשפרען איך לוף גשווינד
 איין עפן און דא מיר זיין קומן אריין איין בענג סין איין ווידער העפליך
 איין זאגן צו דער פרינצעסין הענגען דער קינוג האט איך גשקט דא קליידר
 ווייט מיט דא קליידר וועט איר צו דא טראגן גיין איין עס איין שון
 פאר ברייט גמאכט סאלאנון פאר דער הוכצייט איין דא מווקע ריכטן
 שון איין חטראטענמין און און דעם אנדערן טאג איין דא הוכצייט
 בערייט דא פרינצעסין נעמט דא קליידר צו און קוקט זיין און זעהט
 זי דא קליידר זענען ווידער זיין וויא זענען גווען מיט אונדז פארפן און
 וויא דא פארקען פון הימל איין גארבעט מיט זיין גילדענע פלעטער טערקעזשע
 איין לעפן דא פלעטער זענען גווען גשטיקטע רויזן מיט פאר שידענע
 פלאמין און דאס איין אלץ גווען פון לויט דין גאלד איין און דעם איין
 גווען פאר צירט טייער דימענטן און שטארקען דרום דא רויזן מיט דא
 פלאמין זאלן זיך אום נעמן גלייך וויא וואלפן זלעבט דא פרינצעסין האט
 זיך ווידער פאר וויינדרט און דא קליידר וויא זיין וויא זענען זיין האט פון
 וויא ווידער קנאה גהאט דער ווייל וויא זיין פאטראכט און דא קליידר גיט

הער נ' עהט זיך פאר א דעם גארטעל באהאנדלט געטקט פון זיכער אין דער
 הויז זיך אפגעקענט דאס פונדל פון קעניג ראזשעחאדאד זיך האט דאס אפ
 געלעבט דאס זיך אפגעקענט פון דעם פונדל פון קעניג ראזשעחאדאד זיך
 זיך אפגעקענט פון דעם פונדל פון קעניג ראזשעחאדאד זיך
 פון דעם פונדל פון קעניג ראזשעחאדאד זיך אפגעקענט פון דעם פונדל
 פון דעם פונדל פון קעניג ראזשעחאדאד זיך אפגעקענט פון דעם פונדל
 פון דעם פונדל פון קעניג ראזשעחאדאד זיך אפגעקענט פון דעם פונדל
 פון דעם פונדל פון קעניג ראזשעחאדאד זיך אפגעקענט פון דעם פונדל

אין פון געווינער צו גלאפן צו אפגעקענט פון דעם פונדל פון קעניג
 געגעבן פרינצעסין פאר געם ווער דא בייט אין האב דאס פונדל פון קעניג
 גמאן ווייל דא צוויי אפצירן זענען געשטאנען און האבן זיך און געקוקט
 וויא זיך דעם צו זיך און האב אין מורא געהאט מען זאל זיך נישט
 מסרין . וויא אין האב אין איר אפגעקענט פון דעם פונדל פון קעניג
 און וויא איינער וועקט זיך און ברעש פון אין שלאף זיך זאגט צו מיר
 און וויא אין דער ווייל זעהט זיך דא צוויי אפצירן און זאגט זיך
 צו זיך איר ווארט נאך מיין הערין גייט צו ראזשעחאדאד און זאגט אים דאס
 אין פון אפגעקענט פון דער מנהג און אין דאנק אים זייער . דא
 צוויי אפצירן האבן זיך געזיגט און זענען אפגעקענט פון דעם פונדל פון קעניג
 האבן אים דער ציילט וויא און דא פרינצעסין איז זייער צו פרידן מיט
 דא קליידער .

וויא ראזשעחאדאד האט דאס געהערט האט ער זיך זייער געפרייט ער
 האט געזען פיר ווייבער פון דא גרויס הערין וואס זענען געגאנגן זייער זיין
 געקלייט און האט זיך געשקט צו דער פרינצעסין זיך זאגט זיך פרינצעסין
 אין דער זאל אריין וואס עס איז געווען פאר פרייט גמאכט פאר דר הוכצייטס
 זענען און מען זאל איר אין דירין און זיך וועט גליקליך זיין פון איר
 לעבן

לעבין וויא דיא פרינצעסין איז אריין גקומן אין דער סאלע אריין האט
דיא מאזק אין קיזער מאדל אוף גשפילט אונ עם האבן שוין דארט גווארט
מענר דאמען אונ פרויען וואס זאלן זיא גראטאדירן דאס זענען אלץ גווען
דיא ווייבד אונ טעכטער פון דיא רובר דיא דאמען האבן זיא זייער שיין
לאנטפאנגן אונ מען האט גלייך איין חופה גשטעלט אונ מען האט גבראכט
ראזשערין אונ מען האט זיא ביידע אונטער דער חופה ארויס גפירט
אונ זיא וואר גצווינגן איין עוויגנס באנד צו קניפן מיט אים .

נאך דער טראוונג האבן זיא מוזיק זייער שיין גשפילט אונ דיא
דאמען האבן זיך מיט דער פרינצעסין זייער פערעכטונג אונטער גהאלטן דיא
אונטער האלטונג האט גווארט אכט טאג אונ דיא פרינצעסין האט שוין אן
גהובן צו פאר געסין אין איר פאטערס היים אונ דרייא חרשים ארום האט
דיא פרינצעסין דער פילט אז זיא טראגט האט זיא ווידר אן גהובן צו ווייגן
אונ האט אן גהובן צו זוכן ספאסאפעס וויא אזו מען קען פון דער הייל
אנטלופן עם איז אפד אום מעגליך גווען צו אנטלופן ווייל דיא הייל איז
גווען מיט בישוף אז איין פערעמדר מענטש האט ניט גקענט ארום פון
וואנן מען האט ניט גוויסט דעם שפראך פון דעם בישוף מיר האבן אפד
פון דעם סוד נישט גוויסט נאר מיר האבן גקלערט אוף איין אנדער זייט
צו אנטלופן עם האט גווערט פון דיא פרינצעסין איז גקומן אונ אכטין
חודש אריין וויא עם איז פאר איבד גגאנגן דער אכטער חודש האט דיא
פרינצעסין פאר קריינקונג אן גהובן צו קינד צו גיין אזו האט ראזשער
גלייך פאר שאפט דאקטורים אונ איין העבאם (ווייל אונטער זיין פאנדי איז
גווען דאקטורים אונ זייערי פרויען זינען גווען העבאם) זיא זענען געסין
בייא איר טאג אונ גאכט אונ האבן דער ווארט דיא שעה פון זיא וועט
גלייך ווערין זיא האבן איר אלי מאל איין אנדרי גשיכט דער ציילט פון
זיא

זיג האט זיך וויקטאר גפארן . דאס איז גווען אין חודש מאי אין דרייצעטן
 נאך מיטאג אין יאר טונט דרייזיג הונדערט זיבן און אכציג און אצונד איז
 טונט פיר הונדערט זעקס ביסטו שון אלט ניינצען יאר און דיא פרינצעסין
 איז שון טוט פינף יאר . און דאס קינד וואס איך האב דא מיט מיר דאס
 איז היין ברודעריל וואס זיג האט אים גהאט און דעמאלט איז זיג דעם
 אנדערן טאג גשטארבן איידער זיג איז גשטארבן האט זיג מיר צו זיך
 צו גרופן איג האט מיר גהייסן לעבין איר אנדער זעצין און זיג האט זייער
 גוויינט און האט מיר גזאגט זיג שטארבט נאר דורך דעם ווייג זיג פיינקט
 נאך דיר און זיג האט מיר גבעטן אז וויא באלד איך וועל פון דער הייל
 אמאד גהאלפן ווערין זאל איך פאר קיינס גיט אנאפלעקן וואס עס האט זיך
 מיט איר גטאן , אופ דעם האב איך איר גמוזט צו שווערין נאר אצונד
 אז איך האב גהערשט דער ציילן דיא גשיקטע פון דיר איג דו ביסט איר זון
 האב איך שון גמאכט ברעכין דיא שבועה .

ענדע דיא דריטע טייל

אָקִינֶר אין וואַלד

א וואונדערליכע שינע געשיכטע וואס האט זיך אַמאל אין
דער וועלט געפֿאַנגען . וואו איין פֿאַרן האט אַ קינד
געפֿינען אין אַמאל , און פֿון דא פֿערשטע וויפֿער
דאָזער מיט דער פֿאַנדע

פֿערטער טהייל

זיטאמיר

געדרוקט ביא ה' י. מ. באקשט

הובא לבוז"ד ע"י פֿביל מאַדראַווסקי

שנת תרל"ו לע"ק

ДИТЯ ВЪ ЛѢСУ
ЖИТОМИРЪ
Въ Типографіи И. Бакста
1875

ИЗДАНИЕ

Дозволено Цензурою Кіевъ 23 Октября 1875 года.

ПРИЛОЖЕНИЕ

УЧЕБНИКЪ
АРИТМЕТИКИ
ДЛЯ ДѢТЕЙ

וויא פריצערין מיט זייני לייט האבען אזו אוס גהערט דיא גשיכטע
 עד ציילן האבן זיין ויער ערשטונט דער בייא . אונ וויקטאר האט אן
 הובין צו וויינען . אונ ער איז צו גפאלן צו רעם קליינעם קינד אונ האט
 זיך גנומן אוף דער האנט אונ האט אים גקישט . אונ האט איבער אים
 ויער גוויינט . ער זאגט צו אים עס איז אונז בייךע וויא אז מיר האבן
 יחאט אזו איין טייטרי מוטער , אונ מיר האבן גיט דיא זכירה גהאט אז
 מיר זאלן זיא קענען , נאר גלובט איז גאט אז איך האב מיר חאטשי
 מיט צווייא ערלייא זאכן צו טרייסן , ערשטינס וואס איך האב איין גוטען
 נרציהער גהאט ער האט מיר גהאלטן אזו וויא איין איינען קינד , אונ
 האט מיר גלאזט לערנן אונ ער האלט מיר נאך אצונד פאר איין קינד ,
 צווייטנס טרייסט איך מיר מיט דיר וואס איך דער אז דוא ביסט מיין
 ברודר פון מיין מוטער , אונ דאס איבריגי זאל אונז גאט טרייסן .

קלימענצי רופט זיך אן גלובט איז גאט וואס איר זענט אפ גהיט
 ווארן פון דעם רויבערס האנד .

פריצערין זאגט צו איר מיין ליבע מאדאם וואלפע , איך וואלט
 וואלט פריגען , איין זאך נאר איר זאגט מיר זאגן דעם אמת , וואלפע
 אגט צו אים מיין ליבער דער איר קענט פריגען וואס איר ווילט וועל
 איך איך זאגן ווארום אז איך האב שוין איין מאל דיא שבועה גבראכין
 זעג איך שוין איך אלדניג דער ציילן , איבער הופט אז איך דער צייל
 דאס פאר איר איינען קינד , אונ איר אללין זענט איך גיט מיין פריעמיר
 ווארום איר זענט וויקטארין אזו וויא איין פאטער .

פריצערין

פריצערין פֿרעגט זיך, אז זי איז געווען איין פֿרינצעסין האט זי
וויקטארין אזוי ליב געהאט אז זי איז דורך אים געשטארבן וואס זי האט
זיך אין אים פאר ביינקט גוט בייא דעם אלעם בין איך אליין איפֿר צייגט
אז זי האט אים ליב געהאט ווארום ווען זי זאל אים נישט געווען ליב
האבן וואלט זי דאך נישט געווען גהייסן אז איך זאל אים אלי נאכט פֿרייגען
אין דער הייל ארין נאר דאס איינע איז מיר איין ווינדער פאר וואס האט
זי איר גליבט קינד פֿסקר געווען אין פֿרעמדי הענט ווארום וועלכי מאמע
נעמט איר אייגן קינד און שיינקט עס אונזעק עס מעג אפילו זיין דעם
גרעסטן פֿירשט שיינקט מען אים איך נישט אונזעק קיין קינד איפֿר הופֿט
זיז האט מיר גאר נישט געקענט ווער איך בין און וואס איך בין.

וואלפע זאגט צו אים מיין ליפער דער איר האט זייער רעכט מיט
דעם וואס איר פֿרעגט מיר דיא גשיקטע איז אזוי געווען וויא מיין הערניג
איז געגען גווארן און האט וויקטארין גבארין האט דאזשער אים גוואלט
איין נאמען געבן נאך זיין פֿאטער וויא דיא הערענטע האט דאס גהערט
האט דאס זיך זייער גקריינגט ווארום דאזשערס פֿאטער איז אפֿ געווען איין
רובר הופֿטמאן האט זי נישט גוואלט אז איר קינד זאל הייסן נאך איין
רובר און דיא פֿרינצעסין האט אים גוואלט איין נאמען געבן נאך איר
גליבטן ווארום ווען דיא פֿרינצעסין איז גבארין גווארן איז בייא איר
פֿעמיר בייא דעם פֿאטערס פֿרידער גבארין גווארן איין פֿרינצין ער האט
גהייסן טעזעאס, אזוי האט זיך איר פֿאטער משה געווען מיט אים וויא
זי זענען אלט גווארן סופֿציג יאר האבן זיי זיך זייער ליב געהאט דער
ווייל איז אום גקומן דער פֿאטער האט מלחמה גהאלטן מיט איין קינדער
אזוי האט טעזעאס איפֿר גנומן איין פֿרינצין און האט מלחמה גהאלטן
מיט דעם קינדער ער האט דעם קינדער זייער פֿארזאגט און ער האט אים

אין נאר נאך גיאט דער וויל האט אין פאטראל פון דעם פינד וואס
זענן צו ריק גפליזן דער זעהן דאס הופט לאגער וואס דער פרוי
טעזעאס אין דארטן ווען האבן זיא אין דעם לאגער אריין גשאסן און
האבן גלייך דעם פרוי גטראפן און ער אין דער שאסן גווארן וואו דא
נאכריכט אין אן גקומן צו מין הערענטע האט זיא זייער גוויינט נאך אים
ווארום זיא האט אים זייער ליב גהאט נאר איך פלעג איר תמיד אום
צו ביידין ביז זיא האט אין אים פאר געסין נאר דא וואו עס האט זיך
גטראפן מיט איר וואס דאזשער האט זיא פון איר פאטער אונזען גגנבית
האט זיא זיך ווידער דער מאנט אין אים און אז וויקטאר אין גבארן גווארן
האט זיא אים גוואלט אין נאמן געבן נאך אים נאר דאזשער האט זיט
גוואלט, ווארום ער האט גוואלט נאך זיין פאטער אים אין נאמן געבן זיא
פרינצעסין האט אפיר אים אפיר גשפארט און האט אים אין נאמן גגעבן
נאך דעם פרוי טעזעאס אין דאזשער תמיד ארום גנאנגן ביז און האט
גוואלט דאס קינד הארגן און דא פרינצעסין האט אים זיט גלאזט זיא
פלעגט צו אים שרייבן דא מערדער הארגע מיך ליבר און מין קינד לאז
לעבן ער פלעגט אפיר זיט וועלן ער פלעגט איר זאגן ווען דא לאזט
אים זיט אום בריינגן זאלטשטו אים אונזען געבן און איך וויל אים נישט
אויף מיני אויגן זעהן (ווארום ער אין גוואר גטארן אז טעזעאס אין גווען
איר ליב האבר דרום האט ער אים זיט גקענט אן קוקן) אזו האט זיא בייא
זיך גרינקט איידער ער זאל דאס קינד הרגן און ליבר זיא זאל דאס
אונזען שיינקן נאר גלופט אין גאט וואס ער אין אן גקומן צו אזו אין
איידלן הערן וואס ער האלט אים נאך גרעסער וואו זיך אייגען קינד אפיר
דער אמת דיגער נאמען זייער אין טעזעאס און זיט וויקטאר און דאס
קליינע קינד האט ער אין נאמן גגעבן נאך דער פרינצעסין מיט נאך
זיין פאטער און נאך דער פרינצעסין זיין פאטער האט גהייסן הופאלוט און

דיא פֿרינצעסין האט גהייסן פֿערדרא אוו הייסט דאס קינד פֿערדרא היפאלוט
 אז איר וויזט וויסן דיא מוטער וואס פאר איין אום זעהן זיא האט גהאט
 זאלט איר אן קוקן דאס קינד וועט איר קענין דיא פֿרינצעסין ווארום דאס
 קינד האט דאס גאנצי אנמבלוג פון דער מוטער דרום האט דאזשער דאס
 קינד זייער ליב און ער איז מיר דירד דעם נאך גלאפן ווייל ער האט פאר
 לאנגט דאס. קינד צוריק איך האב אים אָפֿר דאס קינד נישט גוואלט געבין
 ווארום דיא פֿרינצעסין האט מיך באשווארן אז באלד איך וועל אמאל פון
 דער הייך קענן אנטרוגן ווערן זאל איך דאס קינד מיט געמן און דאס
 פירן צו איר פאטער . דאמוטעס זאל פון איר פלייבן איין אייביגער איין
 היינך און דאס פאטאגראפיע זאל איך מיט געמען און דאס דעם פאטער
 איפֿר געבין .

וויקטאר זאגט צו איר ליבע פֿרוא וואלפע איך בעט איך זייער
 ווייזט מיר דאס פאטאגראפיע פון מיין מוטער איך וויל זיא קענן וואלפע
 געמט דאס פאטאגראפיע פון דער פֿרינצעסין און פון טעזעאסען און פון
 פֿערדרא היפאלוט . און ווייזט עס זיין זיין זענן אלע צו גשפרינגן אן צו
 קוקן דיא פילדער וויא זיא האט ארום גנומן דאס פאטאגראפיע פון דער
 פֿרינצעסין האט זיא זייער אן גרויבן צו וויינין און האט גשריגן איך מיין
 טייערי הערענשטע איך און דיני קינד זענן מיר פון דיא רופערס הענט
 גיצול גווארן און נאר דיא האסט דך נישט גקענט פון דעם רופר דאזשער
 אנטרוגן ווערן פֿריצערין האט דאס בולד גנומן אין דער האנט און האט
 גשאקעקט מיט דעם קאפ דער צו ער זאגט צום פילד אז וויא מען קעט
 צו איין לעבעדיגן מענטש דיא איידיל קינד דיא איידיל קינד . גאוו יונג
 האסטו דא הייני יארען פאלורען נאר באקען דעם אקמעכטיגן דער
 דינע קינד צו איין גוטן ערציהינג אפאטער גשיקט האט און גיב דינע

קינד

קינדר אבענטשונג דאס וויאזאלן זיין גליקליך דער נאך האט ער גנימען
 דאס פאטערגראפע פון ווינקלארין און זאגט צו אים זעהסט דיא ווינקלאר
 דאס ביסטו. אף וויא שוין דיא ביסט גמאלען דאס פאטאגראפע צייגט
 איבער דאס דיא ביסט דער זון פון דער פרינצעסין ווייל דיא מאדאם וואלפע
 האט עס נאר איבער דיא הייסט גיט ווינקלאר נאר טעזעאס איך האב
 דיר איין נאמן געגעבן ווינקלאר ווייל איך האב גיט גוויסט וויא דיא הייסט
 און איך האב גהאט איין גוטן פריינד וואס איך האב אים ליב גהאט האב
 איך דיר אנאמען געגעבן ווינקלאר, נאר אצונד אז איך האב זיך דער
 וויסט וויא זיין מוזר האט דיר זיין נאמן גטראפן אזו ווייל איך אים גיט
 רופן זיין און דיא וואלסט הייסן זיידע טעזעאס ווינקלאר ער זאגט
 צו זיין טאכטער זעהסט דיא וויא שוין דיא פאטאגראפע איז פון זיין
 גמאל בלייבן אוף אייבן קרימענציע פאלט ארום איר פאטער און האלט
 אים און קישט אים, זיא ראנקט אים זייער פאר דער גוטער בשורה וואס
 ער האט איר גזאגט אוף טעזעאס ווינקלאר איז צו אים צו גפאלן און האט
 אים גקישט און גראנקט ער זאגט צו אים פאטער מיין גשטארבענע מוסר
 זאל זיא ראפור זעגן פרוגנון וואס וויא האבן אין מיר גטאן ביז אצונד.

פריצערן פרעגט דיא מאדאם וואלפע וויא קומט צו איך דיא אלע
 בילדער אזו האט אים וואלפע גענטפערט אונטער ראזשערס זייט אז
 גוטען איינער וואס ער האט גקענט מענטשין בילדער מאלען האט ער זיך
 אונטער גנומן ער זאל זיא אפ כאלין און וויא דיא פרינצעסין האט גזעהן
 אז ער האט זיא גטראפן האט זיא דער נאך גראזט טעזעאסן אוף אפ
 מאלין און נאך דעם האט זיא ערשט אים אייך איינעק געגעבן דרום האט
 זיא אייך גהייסן קומן דיא אנדערע נאכט ווייל זיא האט גוואלט האבן
 דאס פאטאגראף פון אים ראמוט זיא זאל זיך האבן מיט וואס צו טרייסטן

[illegible]

פריצערין זאגט צו איר ליבע מאדאם אז איר זענט ווא אונז און
גארטע מוזר גווען דא גשאצ-פענע מוזר פון דא קינדער האבן מיר זיך
שון געזעט און שטעלן אונזר לעבן פאר אייך נאר דאס איינע פון אייך
נאך ביז וואס איר האט נישט גוואלט ראזשערין האנדלען .

[illegible]

קלימנינגע וואָט ליבֿר פֿאַשֿר דיא פֿרוא האָט רעכט וואָרום זיא האָט
אײַם אפֿ געהיט פֿון אײַן גרויסֿן נאָך ער פֿאַדאָפֿ איר נאָך צו דאָקן .

פריציקען זאגט אצונדער מיין ליבע קינדער איז דא צייט אז מיר
זאלן שלאפן גיין אינעם נאכט וועל איך דא פערמערונג פון טענעמאס אינעם
הרמערנעם מאכין .

דעם אנהערן מארגן האט פרוצעדין גלאזט רעכט מאכן זיין פארושן
און דער שטענדיג אנהערן אונזער האט אפ גשריבן איין פרייז צו דעם
קנייער פון פארטונאל אונזער האט זיין גענוג דאס פארטונאל פון זיין
מאכער וואס דא איז גשעקן האט ער אים נישט גשריבן נאר ער האט
אין

אין גלאדין צו זיך ער זאל צו אים קומן נאר אטלין זאל נעמליכע דאמא צייט
אין פערנאפניט רעמקענט .

וויא דער קייזער פון פארטונאל האט דעם בריף דער האלטן און
ער גוט : אקוק אוף דיא פאמאגראפיע האט ער גלייך דער הענט זיין
טאכטער איז ער אנדער גפאלן און חלושת און האט אן גהופן צו חאנושין
זענען צו אים גלייך צו וגאנגן דיא דאקטורים און האבן אים קים דער
מונטרט וויא ער איז אפיסיל צו זיך גקומן האט ער אנגעהייא גטאן אף
מיין טייערי טאכטער פערדרא לעפט נאך דיא לעפסט ביז און גריב האב
איך גמיינט איך וועל נאך דיר טרוצירן יאפר גאט זיין האנק איך בין
יעצט ווידער אוף גפרושט ווידער אוף גלעפט אף דיא גרוסר אלמעכטיגער
גאט דוא האט מיך ביז אצונד גצווינגן אפער האט דיא מיך
דאך יעצט גטרייסט דיא קייזערין אוף דאס מיניסאריע זענען אלי שטיל
גבליבן זיין האבן שון גאר ניט גוואלט לייגען דעם בריף זיין האבן נאר
גקוקט אוף דיא פאמאגראפיע ווארום עס איז בייא זיין גווען זייער אין
גרום וואונדער ווייל פון צוואנציג יאר האט מען פון איר ניט גוואוסט און
קייין שום בריף ניט גהאט און אצונד איז אים אן גקומן פון איר אין בריף
מיט דער פאמאגראפיע דיא מיניסאריע האבן גנימען דעם בריף און
האפן אים גיגעבן דעם קייסר ער זאל אים לייאגען . דער קייסר נעמט
דעם בריף און לייאנט אים איפר זעהט ער . עס שטייט אין בריף אין
גישריבן אז ער זאל קומן מיט אין באוואפענט חיל און אוב דיא טאכטער
איז בייא אים דא שטייט ניט איין גישריבן . אזוי האבן זיך דאס גאנצ
מיניסאריע זייער פאר ווידערט זיין האבן אליין יט גוויסט וואס
דאס זאל פערטייטן מען האט גימאכט אין סאוועט . און מען האט אפ
גיהלערט אז מען זאל שיקען אהין אין גענעראל מיט צווייא אדוואקאטן

זיין זאלן פארין צו דעם פערסט און זאלן דארטין זעהן וואס דאס
באטייט נאר ער זאל א ריפערשע שרייבן וואס דארט איז וואס ער פאר
לאנגט איין פענוואפענט חיל :

עס איז אזוי געווען מען האט גישיקט אנגעטראל מיט צוויי אדוואקאטען
און זיין זענען גליקליך אחוץ גיקומען צו דעם פערסט פריצערין איז זיין
האפען אן גיהופען דיא נאך חוקר ורוחש צו זיין וואס דאס איז אזוי .
האט זיין דער פערסט פריצערין דער ציילט דיא גאנצן גישיקטע און
האט אים געוויזען דיא פרוי וואלפע וואס ער האט זי מציד געווען פון
דאזשערון ער האט אים פאר גישיקטעלט טעזעאסען אי ער איז דער
פרינצעסינס זון אויך דאס קיינע חינוך פון פנף יאר עד האט אים דער
ציילט וויא אזוי ער האט קעגן אים גשטרייט דורך דער פרוי וואלפע
און ער האט אים באקומען נאר אצונד האט ער גשריבן איין בריף צו דעם
קייזער אז ער זאל קומען מיט איין פענוואפענט רעגומענט דאמט מען זאל
דאס וואלד בייא רינגלן און מען זאל דאזשערין פון דארט ארום נעמען
מיט זיין באנדו וויא דער גענעטראל האט דאס דער הערט האט ער גנומן
און האט גלייך אפ גשריבן איין בריף צו דעם קייזער מיט דיא זעלבנדיג
ווערטער וואס דער פירשט פרוצערן האט אים דער ציילט .

וויא דער קייזער האט דעם בריף פון דעם גענעטראל דער האלטען
האט ער גלייך געגעבן איין באפעל אז עס זאלן צוויי רעגומענטר שטארק
פענוואפענט ווערן אויך פיער באשרוע קאנאנען זאלן מיט מארשירען מיט
דיא צוויי רעגומענטיר און דער קייזער זעלבסט מיט זיין מיניסטרוס זענען
מיט דעם מיניסטער מיט גירטן ביז זיין זענען אן גקומען איין פערטיל מייל
פאר דעם שלאס פון דעם פירשט האט שוין דארט גווארט דער פירשט
מיט זיין גאנץ הוז גונד אויך דער גענעטראל מיט זיינע צוויי אדוואקאטן

האבן איך גוואלט דער פירשט איז צו אים צו גאנצן און האט אים זייער
שיין אנטפאנגען און האט אים גפירט צו זיך אין פאלעז אריין דארט
האבן שוין גוואלט באריכטעט אים מען האט גמאכט אגרוסן מיטאג פאר
דיא רעגנענטיר אים פאר דעם קיזער מיט זייער מיניסטארין בייא דעם
מיט האט דער פירשט פריצערין דער ציילט דיא גאנצע גשיכטע וויא
אזו ער איז פאר בלאנקעט גווארן אין דעם וואלד אריין און האט זיך
גפעטן אז גאט זאל אים צו שיקן איין ארום קינד און וויא אזו ער האט
דעם טענעאסען גפילט אויך דיא פרויא וואלפע האט דעם קיזער אן גהיבן
צו דער ציילן דיא גאנצ' גשיכטע וויא דער קיזער האט דער זעהן דיא
פרוא וואלפע איז ער גבליבן אין חלשות מען האט אים קום דער
מיניסטערט וויא ער איז צו זיך גקומן און האט זיך אביסל ספאמיענטוט
האט ער גזאגט צו דער פרויא וואלפע זיא זאל זיך לעבין אים אנדער
זעצן און אים דער ציילן דיא גאנצע גשיכטע וואלפע האט אים דער
ציילט דיא גאנצע גשיכטע וויא אזו דיא פריצעסין האט זיא פשווארען
און וויא אזו זיא איז גיצול גווארן פון דער הייל און דאזשער האט אים
נאך גזאגט און דער פירשט פריצערין האט זיא מציג גווען .

וויא דער קיזער האט דאס גהערט האט ער פריצערין זייער שיין
גראנקט וואס ער האט זיך פאר איר אן גנומן און ער האט גזאגט צו
טענעאסין ליבער טענעאס דיין מוטער האב איך גיט דיא ווערט צו זעהן
אזו זעה איך אין ווייניגסטן דיא קינד פון איר נאר דיא האסט גיט דיא
ווערט גהאט דיין מוטער צו קעגן אויך דיין פאטער קענסט דיא גיט אזו
פאר לאנג איך אצונד פון דיר איין ענטפער צו באקומען ווייל עס צו
דיר גיהער דיא זאלסט וויסן אז דיא האסט אפאטער וואס ער איז גיט
ווערט דורך צו האבן פאר איין זון . ער איז איין דויבר . פריער איז ער

גיווען בייא מיר מיני פארנוגאד אונ דער נאך פאם שלאס האט ער מיר
פאר פירט . היינט חוץ דעם האט ער בייא מיר דא פרוגעסין אונ
דיא אממע אוועק גרופט אונ רוא פיסט דער זון פון איר דאס הייסט דיא
פיסט מין איינעקיל אזו מוז איך מיך אין דיר אן פֿרעגין ווייל ראישער
דער עלצטער רוצח איז ביין פאטער דער איז פאר סארעט גווארן צום טוט
אצונד פאר לאנג איך פון דיר צו הערן וואס דיא וועסט זאגן .

טעזעאס צום קייזער ערוויירונגער עקסולענץ וו שטעלין זא איינע
פראגע וויא מען פֿרעגט איין מוטער אוף איר שלעכט קינד אויב מען אים
הונדיכטין זאל עס מעג אוף זיין איין שלעכטע מוטער זאגט זיא שטענדיג
מיט אפיטער הארץ אונ וויינט דרייבד זיא זאגט זיין אפֿשר וועט ער זיך
פאר פֿעסערן אונ ווען דיא מוטער ווייסט אפֿר דער פון נישט אזו וויינט זיא
נאר ביז עק דענסט מאד פאר גייט איר דיא שמערץ מער קען איך
ניש זאגן :

וויא דיא מיניסטארען האבן דאס גהערט פון טעזעאסין האבן זייא
אים פֿראוואה גקלאפט זייא האבן גזאגט צום קייזער דאס ער איז גרעכט
ווייל איין קינד פֿרעגט מען נישט אזעלכס אוף זיין פאטער ער מעג אויך
זיין ווער ער וויל דער קייזער אליין האט אים אויך רעכט גגעבן דען ער
האט גזעהן אז טעזעאס איז איין קלוגער מענטש אזו האט ער אים
גשווארן אונ האט אים צו גזאגט אז ער זאל אים קיין שלעכטן נישט
טאן וויא פאלד ער מיט זייני לייט וועט זיך וועלין אונטער געבין .

פריצערין זאגט צום קייזער . ערוויירונגער עקסעלענץ ווען איר
ווילט וועל איך מיט מינע לייט איבד געמען איין קאמאנדע . אונ טעזעאס
וועט בייא אייערי רעגעמענטי איבד געמען איין קאמאנדע ווייל זייערי
הערן

הערן קאמאנבאנטן זענען אונז באקאנט אין דעם קיניגראצקען וואלד אזו
וועלן מיר אייך ווייזן וויא אזו מען קען דעם וואלד אין דיא הייל פאר
שטעלן. דער קייזער האט אים זייער גראנקט דער פאר ווייל ער האט
געזעהן אז דער פירשט פריצערין איז אים גטרייא.

וויא זיין האבן שון אן גהובן מיט דעם מיליטער אום צו מארשירן
איז טעזעאס צו גפאלן צום קייזער אונ צו פריצערונס פיס. אונ האט זיין
גבעטן זיין זאלן אים ערלובן אין דער היים צו זיין. ער וויל גיט מיט
גיין ווייל טאמער איז מען געווינגן מיט פייער קעגן ראזשערין צו גיין אונ
ער איז דאך זיין פאטער האט ער גיט גוואלט דער בייא זיין, דער קייזער
מיט דעם פירשט האבן אים ערלובט ער זאל זיין אין דער היים. טעזעאס
וויקטאר האט זיין זייער גראנקט אונ ער איז גבליבן אין דער היים.
טעזעאס טראכט בייא זיך איך האב שון לאנג אויף דעם גווארט. איך
זאל אליין בלייבן מיט מיין ליבי קלימענציע אין דער היים. איך זאל קעגן
מיט איר היידן אונ זאל וויסן איר הארץ דיא פריגאדן זענען אפ מארשורט
אונ טעזעאס איז גבליבן מיט קלימענציע אין דער היים.

טעזעאס וויקטאר האט מיט קלומענציען אן גהובן צו שרייען וועגן
דער האכצייט קלימענציע האט אפער מיט אים קיין לאנגע גשעפטן גיט
גמאכט אונ האט אים גזאנט מיין ליבר וויקטאר איך האב דיר שון איין
מאל גזאנט אז איך מיין גיט קיין אנדערין נאר דיר, אונ איך שווער דיר
אצונד נאך אמאל אז איך זאל מיט קיין איינציגן גיט חתונה האבען נאר
מיט דיר, וויא זיין היידן אזו ביידע צווישן זיך קומט אריין דיא פרויא
וואלפע פון איר חדר אונ זאגט צו וויקטארין מיין הער איך הער שישן.
גאט ווייסט וויא אזו עס טוט אונז קייזער אונ מיט דעם פירשט דער
גיט, וויקטאר איז גיך אויף דעם טארום ארויף. גשפרונגן אונ האט גנומן
איין

אין שפיקטיף אין דער האנד דרום ער זאל זעהן וויא אזו עס דער גייט
מיט דעם חיל אין וואלד, אזו האט ער געהערט אז אין אין זייט שיקט
דאס מיליטער זייער שטארק, אונ דיא פאנדע פון ראזשערין האט ער
נאר נישט אן גהופן צו זעהן; אזו איז ער אריין גגאנגן צו דיק צו קלימענציען
אונ האט איר גזאגט אז ער וויל הייטען צו דעם פרינצאר, ווייל ער וויל
זעהן וויא אזו דאס מיליטער שטארקט זיך, אונ אז זיא וויל מיט אים
מיט הייטען מעג זיא מיט אים מיט הייטען, קלימענציע זאגט צו אים ווען
דיא וויקסט אזו ווער איך דייך נישט אפ האלטן נאר איך האב מורא אז
אופ דעם וועג זאל אונז נישט דער פיינט באפאלען, טענעאס וויקסטאר
זאגט צו איר מיין ליבע קלימענציע פאר דעם זאקסט דיא דייך נישט זארגן
נאט וועט אונז הערפן.

טענעאס וויקסטאר האט זיך נישט אן גזאמלט אין פערד אונ האט
זיך נישט בעוואקסנט אונ פאר קלימענציען האט ער אן גזאמלט אפערד אונ
האט איר געפן אפוסטול וואס זיא שיקט פיר מאל אונ זענען גפארן אין
וואלד אריין, וויא זיא זענען גקומן אופ דעם וועג אזו איז זיא אקעגען
גקומן אין רופר אונ האט זיך פאר זיא אנדער גווארפן פאר דיא פערד
אזו איז טענעאס וויקסטאר גבלבן שטיין, אונ האט אים גהייסן אופ הופן
אונ ער זאל זאגן וואס ער פאר לאנגט וויא דער רופר האט זיך אופ גהופן
אזו זאגט ער צו טענעאסן מיין ליבער הער איך בעט איך זייער פירט מיך
אין שקלאס אריין צו דעם פירשט איך וויל מיט אים שלום מאכן, דען איך
האב דרטה וואס איך האב קעגן אים שלעכטס גטאן איך וויל אים באאלן
דעם שארן וואס ער האט גהאט, טענעאס וויקסטאר זאגט צו אים מיין
ליבער הער ווער זענט איר דען וואס איר ווילט מיט דעם פירשט פרידן
שליסן דער רופר זאגט צו אים איך בין ראזשער דער גרוסר רופר קינג
ווא

ויזא קלימנציע האט גהערט אז ער איז ראזשער האט זי איד וייער דער
 שראקן און איז אנדער גפאלן און האט גחלשת , אזו האט זי ראזשער
 אליין און גמנטערט ביז זי איז צו זיך גקומן ויזא זי האט זיך און גזעצט
 אזו זאגט ראזשער צו איר ליב קינד שטעקן זיך נישט דען איר גיב אייך
 דיא וואפן אפער צו אייך אין דיא הענד און איר קענט מיט מיר טון
 וואס איר ווילט , ויזא וויקטאר האט גזעהן אז ער לייגט זיך אזו אונטער
 האט זי צו אים גזאגט מיר קיבער הער ראזשער אז איר ווילט זי מיט
 דעם פירסט פרידן שליסן אזו קומט מיט אונז דען דער פירסט איז נישט
 אין שקלאס ער איז בייא דעם וואלד ביים מיליטער , ראזשער האט אים
 גפאלגט און ער האט זיך צוריק און גזעצט און דעם פערד און איז גריטן
 מיט וויקטארן צו דעם וואלד , ויזא ויזא זענען גקומן פאר דעם וואלד האט
 וויקטאר דרייא מאל אים גשאסן מיט פאלש פיער און ער האט ארום
 גנומן זיין ווייס טיכל און האט גוועזען אין דער הויף , דער וויל האט אין
 גענעראל דער זעהן פון דער ווייטונג דעם צייכן פון דעם ווייסן טיכל
 איז ער גיך צו גלאפן צום קייזער און האט אים גמעלד אז איינער האט
 אנוויסן צייבען גוויזן און ויזא רייטן אהער דער קייזער האט גהייסן מען
 זאל אקעגן רייטן און מען זאל זעהן ווער דאס איז , דער גענעראל האט
 מיט זיך מיט גנימען צווייא אפציערס און איז אהענגן גריטן צו זעהן
 ווער דארט רייט ויזא דער גענעראל איז אהין גקומן האט ער גזעהן ויזא
 וויקטאר מיט קלימנציען רייטן און איין הער ער זעהט אים צו זיין אזו
 ויזא אגענעראל , נאר ווער ער איז האפן ויזא נישט גוויסט דער גענעראל
 האט גפרעגט ווער איז דער הער , האט אים וויקטאר גענפרט דאס איז
 דער הער ראזשער ער וויל פרידן שליסן מיט אונז דער גענעראל האט
 דאס גהערט האט ער גלייך גשקט אין אפציער , דאס ער זאל מעלדין
 בייא דעם קייזער און בייא דעם פירשט דאס וויקטאר רייט מיט ראזשערן

און ער וויל פֿרײַן שְׂכִינָן מיט דעם פֿירשט דער אָפּטער איז גיך גריטן
און האט דאס גמער, וויא זיין האפן דאס גהערט, זענען זיין אים
אקעגן גריטן, און ראזשער איז מיט זיין גריטן אין וואלד אריין און
האט זיין איבער געפן דאס וואלד, אויף דיא באנדע רופר זענען געווינגן
גווען דיא וואפן אפ צו לייגן, און מען האט זיין אלי גפאנגן, דער
נאך איז ראזשער גגאנגן מיט אייגענע סאלדאטן אין דער הייל אריין
און האט ארום געפן דיא אלי אוצרות פון דער הייל און מען האט דאס
אלרינג גפירט צו דעם פֿירשט און דעם שלאס אריין.

דער קייזער האט ראזשערין באהאנדעלט נישט וויא מען באהאנדעלט
ארובר נאר אזוי וויא מען באהאנדעלט איין גפאנגענעם קיניג, און דעם
שלאס האט דער קייזער אים אייניגע פארווירפע גמאכט, נאר ראזשער
האט זיך אויף אלעמען פאר ענפֿרט, דער נאך איז צו אים צוגאנגען
דיא פֿרוה וואלפע און זאגט צו אים דער ראזשער קענט איר דעם יונג,
ראזשער זאגט צו איר גיין אויף קען אים נישט.

וואלפע געמט דיא פאטאגראפיע און ווייזט אים, זיא זאגט צו אים
דאס איז דער וואס ער האט זיך דא גפאטאגראפירט, דער איז דער
זון פון דער פֿרינצעסין, וויא ראזשער האט דאס דער הערט און האט
דער זעהן דיא פאטאגראפיע איז ער אנדער גפאלן חלשות, אזוי זענען
צו אים גלייך דיא עלצטו דו וואס זענען גווען מיט דעם קייזער און האפן
אים דער רעטעט, ראזשער האט זיך אויף גזעצט און האט זיך אביסל
ספאמיענטעט אויף האט טעזעאם וויקטאר זייער און גקוקט ער איז אים
ארום גפאלן ארום דעם האלז און האט אים גקישט, און דער נאך איז
ער צו גפאלן צו דעם קייזערס פיס און האט גשריגן אויף האב פאר
דינט דעם טוט טוט מיד, דער קייזער האט אים אָבער גהייסן אויף הויבן

און זאגט צו ראזשער דער וועק מיר נישט דיא שמערץ דער נאך האט
אים דער קייןער גפרעגט וויא ער האט דיא לייכע פון דער פרינצעסין
בהאקטען ראזשער האט אים גענפרט דאס ער האט איר גלאזט מאכן
אין זילברנן זאג און ער האט אין דער הייל גמאכט אין קאמער אונטער
דער טיר און ער האט זי דארט בגראבן .

דער קייןער האט גפעטן דאס ער זאל זי לאזן פון דארט ארום נעמן
דען ער וויל זי לאזן פירן נאך פארטונאל און ער זאגט אים אלדרינג
וואס ער האט גטאן ראזשער איז גפאלן צו דיא פיס פון דעם קייןער און
האט אים גפעטן גנאר דער קייןער האט אים גהייסן אוף הייבן און
האט אים גזאגט אז ער פאר צייעט אים ראזשער איז גיך גגאנגן און
מיט עטליכע אפיצירן און האט אים אן גוויזן דיא הייל וויא דיא פרינצעסין
איז גלעגן דער נאך איז גגאנגען דער קייןער און דער פירשט פריצער
און דער גאנצער שלאס און דיא מיניסטארן זיין זענען אלי גגאנגן אין
דער הייל אריין און מען האט פון דארטן ארום גנומן דעם זון מיט דער
פרינצעסין און מען האט זי גפירט נאך פארטונאל , און מען האט זי
דארט אין דעם קיניגליכן בארג באגראבן דיא שטאט האט נאך איר אכט
טאג גטרוערט דרום איז שון אלץ פאר געסין גווארן דער קייןער האט
ראזשערין אפ גגיבן אין אום פעווארינטע אינזל און האט פאר אים
גלאזט וואכן גיין ראמוט ער זאל זיך נישט מיישב זיין און זאל זיך נישט
ווייך צו זאמן זאמלען אין באידע .

און אייניג טעג ארום וויא עס איז שוין ראזשערין פאר געסין
געווארען האט דער פערסט פריצער פאר געטראגען דעם קייןער אז
ער פאר לאנגט אז דער קייןער מיט דעם גאנצן הויז גיזונד זאלען
אים פאר עהרין און צוא אים אין שלאס אריין פארען ער וויל פאר

ויערשט וועגן איין באל מאכען דער קייזער האט אים פאר שפראכע
און דער פערשט פרינצער האט זיך מיט אים גיזעגענט און אי
אונזק גפארען .

דער פערשט האט ביא זיך פאר גרייט געמאכט צווא מערע
פאר דעם קייזערס וועגן און ער האט גילאזט שעכטען רינדען
און קעלפער איך פאר שידענע גיפלדעל דאס אלעס האט מע
פאר דעם קייזער גימאכט און דריטען טאג איז דער קייזער מיט
זיין גאנצען הויף גיקומען צווא דעם פערשט און שטאם אריין דען
פערשט האט גילאזט דעם גאנצען טאג פייערען דיא גאנצן
געגנט איז וויער פרייליך גיוועזען מען האט מער נישט גיהערט נאר
שרייען עס לעבען דער קייזער און עס לעבען דער פערשט פרינצע
בייא דער נאכט איז גיוועזן שטארקע ליבשאפט עס איז און גיוועזע
צווייא טאג און צווייא געכט .

בייא דעם באל וויא וויא זענען און אלע גיזעסין פרענט דען
קייזער דעם פערשט וואס איין פאר גיטעניג ער פאר לאנגט פון מיר
וואס ער האט און איין באכע אויס גיפירט און פאר דעם וואס ער
האט אין אים און איין קביר און געטען און גיפערט אים דען
פערשט פרינצער איך פאר לאנג קיין שום געלד נישט דען איך בי
רייך גענוג נאר דאס איינע פאר באנג איך דאס וויי מייעסעט זא
פאר שפדעכען דיא הוכצייט פון איר אייניקל טעזאם וויקטאר מיט מיר
איינציג מאכט קלומענציע .

וויא דער קייזער האט דאס גיהערט זאנט ער צווא דעם פערשט
נאר דאס איינע פאר לאנגען וויא פון מיר דאס איז צווא ווייניג אי
פאר .

פאר שפּרעכע עס אהרען און איך גיב אים מיני רעגורניג און עס
 זאל נאך דעם מאנהייט גישהן וויא דער פערשט האט גיזעהן אז
 דער קיזער איז פרייליך דריבער און ער פערשטייט דרויף אזוי זאגט
 ער צו דעם קיזער איך שיינק אים אויף מיין גאנצעם רייכטעם און
 מען האט גלייך איינע פאר לובונג גישריבען. און דעם אנדערען טאג
 נאך דער פאר לובונג איז דער קיזער מיט זינעם מונסטארויס נאך
 הויז גיפארען און מען האט גלייך וועגען דער הובציגט פאר
 פרייט גימאכט.

וויא עס איז גיקומען דיא צייט פון דער פאר מעלונג האט דער
 קיזער גישקט גילקענע קאלאסען צו דעם פערשט אז וויא זאלען
 קומען דען ער האט שוין אלעס גילאזט מאכען און ארדענוג וויא דער
 פערשט האט גיזעהן דיא קאלאסען וואס דער קיזער האט גישקט
 האט ער זיך זייער גיפרייט ער האט גילאזט אויף זינע וועגן אויף
 לארין זיין גאנצען שאץ און זענען געפארען נאך פארטונאל אונטער
 דער שטאט האפען דארטען גיווארט ששים רבוא מענטשען וואס
 זענען גייר געוועזן צו קענין דאס גליקלעכע פאר פאלק אויף ווער
 דער גייער קעניג וועט זיין וואס דער קיזער גיט אים איבער דיא מלוכה
 בייא דעם לעבין :

וויא זייר זענען אז גיקומען איז גיווארין איין גישרייא עס לעפען
 דאס זייערע פאר אפער עס לעפען דער גייער קעניג האט מען גישט
 גיהערט רופען ווארען דאס פובליקעס האט אים נאך גישט גיקענט
 אזוי האפן זייר גישט גוויסט צו איז ער דאוי צו זיין איין קינוג
 און צו זייר זאלען דריבער אין ווילענען (ווארען פאר צייטען האט
 איין קעניג פערדארפט צו זיין איין גרויסער העליר ער האט פערדארפט

צו

צוא קענען אליין פֿעכטן און דער מלחמה דער קייזער האט דאס גליקלעכע פֿאר פֿאלק אליין גיפֿירט און דער קיבע צו דער טרואונג און נאך דער טרואונג פֿהאט דער קייזער אראפֿ גינומען זיין קרון פֿון זיין קאפֿ און האט זי אן געטן אויף וויקטארס קאפֿ דאס איז גוועזן איין צייכען אז דער קייזער גיט אים איבער דאס זמלובה וויא דאס פֿופֿליקום האט גיזעהן אז דער קייזער טוט אים אליין אן זיין קרון אויף דעם קאפֿ האפֿן ערשט דיא פֿופֿליקום אן גיהופֿן צוא שרייען עס לעפען דער נייער יונגער קייזער טעזעאס וויקטאר .

דיא פֿאפֿליקע איז זייער פֿרייליך גיוועזן איבער דעם יונגען קייזער וואס מען האט גימאכט ווארען דער קייזער איז שוין גוועזן איין אלטער מאן ער האט שוין קיין כח נישט גיהאט אליין און דער מלחמה אריין צוא גיין און קיין זון האט ער אויף נישט גיהאט דורך דעם זענן וויא צוא פֿרידען גיוועזן וואס דער קייזער האט טעזעאסן גיקריינט און צוא דעם איז ער גוועזן זייער איין גרוסער העלד ער האט פֿאר שטאנען זייער גוט וויא אזו קריג צוא פֿירען וויא עס איז אונזעק גנאנגען איין צייט פֿון צווייא יאר וואס טעזעאס וויקטאר האט רעגירט אזו האט זיך דער קייזער דער מאנט איין זיין טאכטער פֿערברא וואס זי איז גיטשארפֿן און ער האט זיך צום הארץ גינומען און איז גיטשארפֿען איין יאר נאך דעם קייזערס טויט האט זיך אן גירופֿען איין קליין קעניקעל און האט פֿאר לאנגט אז טעזעאס וויקטאר זאל אים געבן איין האלפע מלכה ער האט צוא אים גיטאנז דאס דער קייזער פֿון פֿארטיגאל איז גוועזן זיין פֿעטיר און ווען ער האט קריג גיפֿירט איז ער אים צוא הילף גנאנגען היינט אז ער איז גיטשארפֿן און היין קינדער האט ער נישט איבער גיקאנט גיהער אים בירושה איין האלפע מלכה און אזו פֿאלד ער

וויז נישט אים געבין מיט גוטן איז ער גיצווינגען מיט אים קריג צוא
פירן ער האט אים געגעבן צייט און איין מאנהייט ער זאל אים ענטפער
געבין אדער זאגט זאלאער אים זיך אקעגן שטעלן .

וויא טעזאס וויקטאר האט דאס גיהערט איז ער זייער איפר ראשט
גווארען דען ער האט זיך נאך מיט קיין קומריעס נישט גשלאגן נאר
ער האט זיך אפער נישט גיטארט לאזן אפ שרעקן ער האט זיך
בעראטען מיט דעם פערשט וואס ער זאל דא טון דער פערשט האט
אים זייער גישטארקט און האט צוא אים גיזאגט שרעק דיר נישט
מיין היגר האמשע איך בין איין אלטער מאן וועל איך מיט דיר אליין
גיין און דער מלחמה אריין און קיין האלבי מלוכה זאלסטו נישט אוועק
געבין טעזאראס וויקטאר האט אים צוא גיהערט ער האט גשיקט נאך
דעם מונסטוריום און האט זיין דאס אלעס דער ציילט אזו האבן וויא
אויך גיזאגט אז עס איז רעכט מיט אים קריג צוא פירען ווארן אזו באלד
ער וועט אים היינט נאך געבין דאס וועט ער שפעטער פאר לאנגען
עפס אנדערש :

דאס מונסטוריום האט גילאזט צוא זאמען רופען דאס גאנצע
מולוט און מען האט זיין גיט בעוואפונט און זענן גנאנגען און דער
מלחמה אריין טעזעאס וויקטאר איז אליין גירופען פאר אום ער האט
אליין גיהאקטען דיא קאמאנדע ער האט ביי זיך גידענקט מאמער איז
אים עמיצער פאלש און דער מלחמה האט טעזעאס וויקטאר זיך אליין
גיפאכטען מיט דעם חיל און ער האט זיין ביי גקומען וויא דאס
מולוטער פון טעזעאסען האבן גיזעהן וואס פאר איין העלד ער איז
האבען זיין גרויס מאכט גיקריגען און האבען מיט קאראש זיך גשלאגן
ביז עס איז גיט איבער גיבליבען פון דעם קינוגיל קיין שריר ופליט דס
קיניגעל

קנינעל איז געפֿיך אנטלופֿין גוואָרען פֿערום וכוּחוּסר כל אונטערע
 וויקטאר האט נאך איבער גענומען זיין מלוכה אויף (דאס איז דער סוף
 אז איינער האט איין גרוס אויג אויף יענעם פֿינשיפט מען גוט זינעם)
 טענעאס האט גלייך גיזאזט אפֿ רייסען דיא אַרדערס פון דיא אַמטון אונט
 האט זיין אַרדערס גיזאזט אויף שלאָנען אויף זיין מולטער האט ער
 דארטען איבער גיזאזט אונט ער וואָר זיך צו ריק אַהיים נאך פארטונאָר
 וויא ער איז אַהיים גקומען זענען אים דיא אלי גרעסע הערין אַקענע
 גנאנג אונט מען האט אים זייער גרוס פֿבור אַן גיטאן ווייל מען האט
 גירעט וויא אונט ער האט זיך אַהין זייער גוט אום גצייכנט דיא שטאט
 איז זייער פֿריליך גוועזן ער האט קעגן זיין פֿרענע זייער גוטס גיטאן
 אונט לאנג ביז ער האט גילעבט .

ענדע דיא פערטע טייל

11 86

